

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Mladina in naš čas

Skoro ves svet govori o prelomu časov, v katerega da smo zašli. Ni jih malo, ki zdi-
hujejo po nekdanjih lepih časih in blagrujejo
prejšnje rodove, ki so se baš pravi čas umak-
nili vrvežu, ki je pograbil nas. Vidijo groze-
če nevarnosti, ki neizogibno prihajajo, vidijo
strahove ki so in ki jih ni, ne vedo sicer kaj
vse se dogaja in plete danes, vedo pa, kaj se
bo spetlo spomladi, čez 10 let in l. 2000. Po-
sledica vojska in zmed med narodi v prejš-
njih časih so bile kuge in bolezni, ki jim
danes niti imena več ne vemo, posledica so-
dobnih pretresljajev, ko je higijena in prega-
nanje bacilov na višku, pa je malodušje, oto-
pelost duha in volje, ki pograbi tudi take,
ki so uradno popolnoma zdravi, ali celo spa-
dajo med boljše državljane.

Vsi čutimo, da uspeh našega naroda in
države in vsake družine posebej ni v takem
jadikovanju, ampak čisto neke druge. Drža-
ve, ki z orožjem v roki skrbe za svojo varnost,
so za svojo obrambo spravile na noge vse zu-
nanje sile, prezrle pa tudi niso notranjih sil,
ki so morda prej spale v narodu, pa jih je
bilo treba v tej odločilni uri prebuditi. Pri
nas o oboroženi obrambi naše varnosti in ne-
dotakljivosti k sreči še ne more biti govora,
saj še nismo doživeli nobenih ukrepov, ki bi
imeli kaj zveze s pravim vojnim stanjem.
Toda kljub temu je napočil čas obrambe tudi
za nas, da v tem blaženem miru, ki ga po
modrosti vlade in božjem blagoslovu še ved-
no uživamo, okrepimo duha, da se zopersta-
vimo tisti malodušnosti, ki kot znana Dürer-
jeva »Melanholijska gre čez svet. Bolj kot kak
zunanji sovražnik nam je nevarna ta strupe-
na megla, ki kritično duha k tlom in mori
delavnost, čeprav si nihče ne zna razložiti,
čemu je tega treba.

Treba je priti k zavesti in se dvigniti iz
teh nekako modernih nižin — saj je napo-
vedovanje skorajšnjega vesoljnega potopa še
najbolj moderno in ima največ prisluskoval-
cev — k soncu, da si pridobimo razgled in da
nam spet resnično živo stopi pred oči skriv-
nostna moč naroda, ki je mnogo trpežnejši
organizem, kot pa se zdi kakemu zbegancu.
Spet se je treba oprijeti življenja, spet ga
moramo z veseljem usmerjati k blaginji, v
vsem drugem pa smo opazovalci, ne pogrebei.

Da pa bomo mogli zlomiti malodušje ča-
sa in spet priklicati veselje do življenja in
zbuditi podjetnost, mora vmes poseči mla-
dina. Mladina je dostopna glasovom, ki jo
preko tega težkega ozračja kličejo k vselemu
delu, v bodočnost, ki še ni prav čisto nič iz-
gubljena. Da bo mladina mogla zanesti ta
polet v vse sloje, mora najprej sama dobiti
trdna tla pod nogami. Vedeti mora, čemu
živi, pred očmi mora imeti, da ima življenje
v nemirnih časih prav tako, če ne morda še
večjo vrednost kot v miru in da je Bog kljub
temu, da je zahodna Evropa vsa v orožju, še
vedno nad nami kot oče in kot sodnik. Tudi
v naši dobi življenje ni prazno in kakor morda
daje več prilike, da se izkaže slabost in
plehlost, tako tudi bolj povzdigne čednost in
junaštvo.

Predvsem pa nam takle čas sam po sebi
polaga pred oči — domovino, ki je skupnost
nas vseh in z nami živi in raste. Kakor je
ljubezen do domovine v vsakem času važno
obrambno sredstvo in graditeljska sila, tako
je še bolj v našem času neobhodno potrebna
kot kvas, ki nam more vltiti pogumno misel-
nost in nam dati tistega zanosa, brez katerega
bi topo ležali do tako imenovane »negotove
bodočnosti. Zato naj bi mladina ob vsaki
priliki čim več slišala o domovini, njenih bo-
gastvih in vrednotah. Domovina pa se začenja
pri očetu in materi, pri domačem ognjišču, se
razširi čez vas in sega dalje in dalje do gora,
ki jih imamo vedno pred očmi in še čez do
voda, katerih šumljanja morda še nikdar ni-
smo slišali, do širokega morja, ki nam je da-
nes in nam bo tudi v bodoče odprto na vse
strani. Vse to nas z ljubeznijo oklepa nase,
le mi se moramo tudi otresti težke navlake
in se spet s hvaležnimi očmi in ljubeznijo
obrniti k zemlji, ki ne sme ostati sama sebi
prepuščena, ko bi bili mi preveč slepo zave-
rovani v daljne dogodke. Le če bo mladina
brez prestanka imela pred očmi svojo domo-
vino, ki jo država oklepa v organizirano skup-
nost, se bo mogla otresti mučnih razmišljanj
in tavanju v začaranem krogu, iz katerega se
nikamor ne pride. Ljubezen do domovine ne
sme poznati odmora; zunanji dogodki in
vrvež domovine niso oddaljili od nas, tudi
mi še ne smemo oddaljiti od nje. Tudi danes
za domovino živimo in jo ljubimo, vse drugo
pa mirno opazujemo.

Države, ki so spravile na noge vsa zu-
nanja sredstva svojega odpora ali napada, so
tudi vse storile in še store, da se zbirajo tudi
duhovne moči in da je zlasti mladina najtes-
neje navezana na domovino. Vse prosvetne in
vzgojne ustanove so na delu, da se navdu-
šenje za domačo zemljo razplamti do tistih
višin, ko je zmožno tudi za žrtve. Čeprav pri
nas še ni prišlo do takega ali-aj, pa je ven-
dar potreba, da izrabimo to najino, v svojo
prid na ta način, da bo naš rod po mladini
postal odpornejši in žilavejši. Ob takem res-
nem in plodonosnem delu bo samo po sebi
prišlo do tega, da bomo utrjene poglede od-
vrnili od dogodkov, s katerimi se sedaj pe-
čamo zgolj zaradi duševne praznine, da bomo

Bolgarija na razpotju

Odkritja o ozadnih zadnje vladne krize v Bolgariji
Pred usodno odločitvijo: Ali s Sovjeti — ali ne

Kopenhagen, 4. nov. b. Pariški dopisnik »National
Tidende« poroča iz romunskega vira, da ne bo no-
benih skupnih pogajanj med Sovjetsko Rusijo, Romu-
nijo in Turčijo.

Pariz, 4. nov. t. »Mondial Press« objavlja zelo
zanimivo pismo iz Sofije, ki ga je napisal Daniel
Seyda o zadnji vladni krizi, in sicer o sestanku,
ki sta ga v Evxinogradu ob Črnem morju imela car
Boris in odstopivši ministri predsednik Kju-
seivanov.

»Razgovor med obema možema je resen«, piše
Daniel Seyda. »Leta in leta se je kralj Boris trudil,
da bi svojo državo obvaroval pred zablodami evrops-
ke politike. Odpovedal se je nekdanjim zavezniškim
svojega očeta — Nemčiji, Avstriji in Madžarski. Tru-
dil se je, da bi svoje odnose s sosednimi državami
uredil in postal njihov prijatelj. Pri Zvezi narodov so
njegovi zastopniki igrali dostojno vlogo in čakali, ča-
kali...«

Sedaj si je Nemčija s svojim paktom s So-
vjetsko Rusijo zaprla pot proti vzhodu na
dveh krajih, na Baltiku in v Srednji Evro-
pi. Tam jo je zazidala Sovjetska Rusija.
Odprta je samo ena smer za »nemške
težnje proti vzhodu«, namreč bal-
kanska smer. Toda tudi tukaj so postojanke
že zavzete. Italijanski vpliv je močan. Gr-
čija in Rumunija imata poročstva Anglije in
Francije. Turčija je v istem zavezništvu.
Jugoslavija je najstrožje nevtralna.

»Samo Bolgarija je brez velikega
prijatelja, na katerega bi se lahko
obrnili. Na koga?«

»Na Nemčijo: Borisov oče sedi v Ko-
burgu v Nemčiji. Toda sin hoče svojemu
narodu prihraniti krvava razočaranja leta
1918.«

»Na Sovjetsko Rusijo? Da, na
Sovjetsko Rusijo? Kralj Boris in Kioseiva-
nov vesta, da jih je v Bolgariji veliko, ki na
njo mislijo. Jezik je soroden, spomini iz
nedavne zgodovine so še sveži. Sovjetska
propaganda je lahko in mnogi so ji po-
legli. Politiki, ki računajo še na maščeva-
nje, imajo v mislih Sovjetsko Rusijo, ki jim
bo pomagala, da dobijo nazaj Dobružo, ki
so jo pred 20 leti morali predati Romu-
nom...«

»O vsem tem sta govorila Boris in Kioseivanov,
nadaljuje Seyda. »Kioseivanov razlaga kralju načrt
svoje politike. Kaj, kam, s kom?«

»In Moskva?« vpraša Boris.
»Kioseivanov zamaje z rameni. Končno reče: »Ni-
kdo ne more od male države zahtevati, da plava proti
reki. Zasekrat bomo vodili politiko dobrohotne zdr-
žnosti. To bo zadostovalo, da bomo imeli dobre od-
nose s Sovjetsko Rusijo in zadovoljili tudi narod
na deželi.«

»Boris je dolgo molčal. Končno je dal svoj
pristanek in Kioseivanov je sestavil novo vlado. Novo
vlado, ki bo uredila odnose s Sov. Rusijo in ki bo
morda šla v Moskvo iskati »velikega prijatelja«, ki ga
je Bolgarija zamaš 20 let iskala.«

London, 4. nov. AA. Reuter. Posebni dopis-
nik »Timesa« iz Sofije v svojem poročilu posebno
poudarja članek »Zore«, ki piše o teža-
vah, na katere naletavajo na Bolgarskem prija-
telji Velike Britanije in Francije. Kot posebno
značilno dejstvo poudarja omenjeni list, da so
telesne zveze med Sofijo na eni ter Londonom
in Parizom na drugi strani od začetka vojne znat-
no otežkočene. Dopisnik »Timesa« poudarja, da je

ta članek »Zore« toliko bolj značilen, ker ga je
pisal sam lastnik lista, ki je pred tem prepoval
vso Bolgarijo ter se je na kraju samem lahko
prepričal, kako poročila iz zavezniških držav
prihajajo zelo pošasi.

Rumunija hitro zadovoljuje Sovjete,
a odbija Madžare

Bukarešta, 4. nov. AA. DNB. Predsednik vlade
Argetoianu je pooblastil notranjega ministra Popesca,
da dovoli ruski manjšini v Rumuniji organizirati se
kot posebna zajednica. Ta zajednica bo imela iste
pravice kot ostale manjšine, ter bo lahko gojila svojo
lastno kulturno, gospodarsko in socialno življenje.
Ruska manjšina bo delovala v okviru fronte narodne-
ga prepoveda.

Med Finci in Moskvo — napeto Iz Moskve napovedujejo hude dogodke

Moskva, 4. nov. b. Čeprav še ni uradne
izjave, kako so se končali večerajšnji raz-
govori med sovjetskimi predstavniki in
finsko delegacijo, se že danes lahko trdi,
da je sovjetska delegacija zavzela zelo
ostro stališče napram Finski ter je v krat-
kem pričakovati hudih dogodkov. V Hel-
sinkih so prepričani, da bo sklep o finko-
sovjetskih pogajanjih storjen na današnjem
sestanku med Molotovim in Stalinom.

Davi so se nadaljevala finko-sovjetska
pogajanja. Kako dolgo bodo ta pogajanja
še trajala, ni znano.

Finski zunanji minister napoveduje
koniec popustljivosti — Oblasti pa
pozivajo Fince k miru in disciplini

Helsinki, 4. nov. AA. DNB: Zunanji mini-
ster Erko je sprejel snoči predstavnike tu-
jega tiska ter jih obvestil o stanju, v katerem
se nahajajo v sedanjem trenutku pogajanja
med Finko in Sovjetsko Rusijo. Erko je med
drugim izjavil:

Finska delegacija je predala danes v Mo-
skvi odgovor finske vlade. Delegacija ima toč-
na navodila ter dosedaj ni zahtevala nobenih
drugih navodil. Pogovori tečejo enako kakor
prej, dostojno in ljubeznivo. Finska je izjavila,
da je pripravljena izpolniti dve tretjini
sovjetskih zahtev. Glede želj, ki jih ne
more izpolniti, pa bo finska zavzela odločno
stališče. Navzlic temu smatra za možno, da se
pogovori nadaljujejo in da pridemo do spo-
razuma. Vendar je pobuda zdaj na sovjetski
strani. Vojski ukrepi, ki jih je Finska pod-
vzela, imajo izključno obramben značaj.

Pred sedanjimi dogodki so finske oblasti
po radiu pozvale prebivalstvo k miru in disci-
plini. Oblasti pripominjajo, da je treba sto-
riti potrebne korake glede pasivne obrambe
v mirnem času, kakor tudi za časa vojne ter po-
zivajo prebivalstvo, ki se ni izselilo iz večjih
mest, naj se organizirajo in pripravijo živ-
ljenjske potrebščine in tople obleke, da bi bilo
za vsak primer vse pripravljeno.

Reuterjev dopisnik se je razgovarjal z ge-
neralnim tajnikom finske nacionalne organiza-
cije za obrambo »Katena Matijo Juntac. Za-
nimal se je, kakšno stopnjo je dosegla pasivna

Budimpešta, 4. nov. b. Poročila, glasom katerih
je bilo na Sedmograškem aretiranih 100 Madžarov
po romunskih oblasteh, so povzročila v Budimpešti
precejšnje nerazpoloženje. Listi trdijo, da po umiku ma-
džarskih čet z romunske meje ni nihče pričakoval
takih ukrepov romunske vlade.

Italija dela v Sofiji

Sofija, 4. nov. AA. Bolgarska telegrafika agencija
poroča: Predsednik bolgarske vlade dr. Kioseiva-
nov in italijanski poslanik v Sofiji Talamo sta
podpisala danes dopolnilni protokol, ki se nanaša na
rešitev nekaterih vprašanj trgovinske zamenjave in
načina plačevanja. Ta vprašanja so nastala zaradi se-
danjega mednarodnega položaja.

obramba pred letalskimi napadi na Finskem.
Junta je izjavil, da je zdaj mogoče vsa
Finsko zatemniti v dveh urah.

Svedska nervozna

Bern, 4. nov. AA. Havas: Stockholmski do-
pisnik lista »Basler National Zeitung« poroča,
da je švedska precej vznemirjena zaradi hi-
trega preokreta zunanje politike Sovjetske Ru-
sije. Smatrajo, da Sovjetska Rusija zaradi svo-
jega ugleda ne bo več popuščala Finski. Prav
tako smatrajo, da bo verjetno švedska najbolj
ogrožena po novih pomorskih oporiščih Sovjet-
ske Rusije, ki bo mogoče zasedla tudi finski
zaliv. Oporišče v Hongkeakocu ne bi
ogrozilo samo Baltičkega morja in finskega
zaliva, temveč tudi vhod v Botniški zaliv.
Aalandska otočja izgubijo v primeru,
da Hongke postane sovjetsko pomorsko opo-
rišče, svojo vojaško vrednost. Švedske
javno mnenje smatra, da Finska ne bi smela
več popuščati Sovjetski Rusiji.

Narodni praznik v Italiji

Rim, 4. novembra. AA. Stefani: Danes zjutraj
se je začela proslava obletnice zmage. Slavnosti
so bile pred oltarjem domovine na Beneškem trgu.
Trg je ves v zastavah in poln vojaških oddelkov
ter ljudskih množic. Svečanost se je začela s po-
ganjem lovorjevih vencev kralja in cesarja, zatem
vlade, rimskega guvernerja, in vencia fašistične
stranke. V imenu fašistične stranke je neznanemu
vojaku izkazal čast novi stranki tajnik Muti, ki
je v spremstvu članov direktorija tudi položil ve-
nec. Nato so položili vence zastopniki senata, fa-
šistične in korporativne stranke, višji državni urad-
niki, upravni odbor združenja bivših bojevnikov
ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Od davi
stojte pred spomeniki padlim vojakom po vsej Italiji
častne straže, ki se bodo izmenjavale vse do večera.

Pomirjenje v Palestini

Kairo, 4. nov. b. Egiptski ministri predse-
dnik Ali Maher je izjavil listom, da se vodijo poga-
janja med britansko vlado in egiptskim poslanik-
kom v Londonu o palestinskih vprašanjih. Treba
je čakati, da bo dosežen sporazum o splošni amne-
stiji za aretirane in preganjane Arabce. Maher pa-
ša je dalje sporočil, da je dobil obvestilo od veli-
kega jeruzalemskega muftija, ki je v Iraku izjavil,
da je sporazumen s predlogi, ki jih vsebuje britan-
ska bela knjiga z dne 17. maja za ureditev pale-
stinskega vprašanja.

Iz angleške Indije

New Delhi, 4. nov. t. Voditelj Indijcev Ghan-
di je bil sprejet od angleškega podkralja. Po raz-
govoru z njim je Mahatma Ghandi dejal, da bosta
predsednik indijskega kongresa in on sam izdala
skupno izjavo, v kateri bosta točno opisala svoja
stališča do vprašanja spremembe Indije v domi-
nionsko državo.

Sovjetija — Japonska

Tokio, 4. nov. t. Japonska službena agencija
poroča iz Koreje, da je prišel v Seoul v Korejo
novi sovjetski poslanik na Japonskem, ki se na-
haja na potu na svoje službeno mesto. Sovjetski
poslanik da je tamkalj izjavil japonskim novinar-
jem, da prihaja z največjo dobro voljo in da so-
vjetska vlada želi v prijateljskem duhu rešiti vsa
sporna vprašanja, ki jih ima z Japonsko.

London, 4. nov. AA. Reuter: Danes se je po-
topila neka danaska ladja, na kateri se je večeraj
pripletala eksplozija. Vso noč je pet remorkerjev
poskušalo rešiti danako ladjo, končno pa so se s tem
prizadevanji prenehali.

Zagrebiška vremenska napoved: Oblačno in de-
ževno.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo
oblačno vreme po vsej državi. V zahodni polovici de-
la. V Podonavju precej močna košava, v Primorju pa od-
juga. Toplina narašča.

Ribbentrop spet v Moskvo

Rim, 4. nov. t. Agencija Stefani poroča
iz Berlina, da spravlja politični krogi raz-
govor nemškega poslanika v Moskvi Schulen-
burga z Molotovim, ter Schulenburgovo poto-
vanje v Berlin na poročanje, v zvezi s bliž-
njim potovanjem nemškega zunanjega mini-
stra Ribbentropa v Moskvo. Dan tega obiska
še ni določen, toda na merodajnih mestih iz-
javljajo, da je najbolj verjetno, da bo Ribben-
trop napravil svoj tretji obisk v Moskvi proti
koncu meseca novembra.

Göring ne pojde v Rim

Berlin, 4. nov. b. Maršal Göring je snoči ob-
javil izjavo, v kateri zanika poročila o novem po-
tovanju v Italijo.

Nočni posvet pri Hitlerju štiri vprašanja pred nemškim vojnim vodstvom

Berlin, 4. nov. b. Ponoči je bilo pri Hitler-
ju več generalstabsnih častnikov. Vse kaže na
to, da v Berlinu vsestransko proučujejo se-
danji vojaški položaj na zahodnem bojišču. V
poštev prihajajo sledeče okolnosti:

1. Ofenziva na Maginotovo črto;
2. izvedba velike ofenzive z zraka na
Veliko Britanijo ter zlasti na njena ob-
odtegnili ušesa govoricam in prerokovanjem,
ki samo utirajo duha. Zaradi tega ničesar
važnega v svetu ne bomo zamudili, v domo-
vini pa bomo kot narod in država mnogo bolj
strnjeni in pogumni, da ne bomo dogodkov
samo čakali, ampak tudi sami posegli med
nje in jih naravnavali v naš prid.

rambna oporišča, ki so na važnih točkah
vsak dan močnejša;

3. vprašanje pogonskega materiala, če
bi na zahodnem bojišču prišlo do prave
borbe, ki bi trajala več mesecev;

4. aktivna pomoč bodisi od Sovjetske
Rusije, bodisi od Italije.

Dalje so proučili nemški državniki na zad-
nji seji tudi sklenitev turško-francosko-angle-
škega pakta, ukinitve prepovedi izvoza orožja
iz Amerike, priključitev Italije Balkanu, ki je
naperjena proti razširjenju boljše-
vizma, težave za preskrbo 80 milijonskega
naroda in velike armade, problem okupacije
Poljske ter razna druga vprašanja, ki so v
zvezi s sedanjim mednarodnim položajem.

Po bojiščih vlada sorazmerno mir

Na suhem

Nemci prestavljajo toke rek

Berlin, 4. novembra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Na zahodnem bojišču mala artilerijska in ogledniška delavnost.

Paris, 4. novembra. AA. Havas: Vrhovno poveljstvo v svojem poročilu od 4. novembra zjutraj pravi: Na raznih točkah bojišča delna delavnost oglednih oddelkov.

Berlin, 4. nov. t. »Essener Nationalzeitung«, ki je, kot znano, glasilo maršala Göringa, piše, da so nemški vojaški inženirji na delu, da bi spremenili tok nekaterih rek, ki se izlivajo v Ren, in sicer na kolenu med Muhlheimom in Waldseutom. Posebno na reki Wieser so velika gradbena dela. List pravi, da so postala ta dela neobhodno potrebna z vojaškega stališča, ker hoče nemško vrhovno armadno vodstvo na vsak način znižati vodno višino reke Rena. Znižanje ima dva vzroka. Zadnje povodnji Rena so povzročile delno poplavo nekaterih nemških utrdb Siegfriedove črte, kar naj bi znižanje vodne višine v bodoče preprečilo. Na drugi strani pa meni nemško vrhovno poveljstvo, da je treba tok Rena znižati tudi zaradi tega, da bo postal manjša ovira za nemškega napadalca, kadar bo začel ofenzivo proti francoski fronti.

V zraku

Paris, 4. novembra. AA. Havas: Včeraj so bila na delu v glavnem samo letala. Nemška ogledna letala so poskušala nekajkrat prileteti nad francoske postojanke. Skupina 12 nemških letal se je pojavila nad pokrajino okoli Forbacha in hotela priti nad francosko ozemlje, svojo namero pa je bila prisiljena opustiti. Francosko protiletalsko topništvo je takoj stopilo v akcijo, prav tako pa so se dvignila tudi francoska letala. Včeraj je sovražnik poskušal obstreljevati francoske postojanke s svojim topništvom. Kakih 20 granat je zadelo razne objekte v Forbachu, niso pa naredile nobene posebne škode. Ugotovljeno je bilo, da se je na bojišču pred Forbachom okrepila tudi nemška artilerija. Na odsekih, ki meje na pokrajino pri Forbachu, to je v gozdu Warndt v smeri proti Saarbrückenu, je bilo tudi nekoliko živahnejše strojniško delovanje. Na alzaškem bojišču so sovražna letala letela nad Colmarjem in Milousom, imela pa so nalogo te kraje le ogledati. Nemška letala so se pojavila v veliki višini in so bila precej hitro prisiljena vrniti se v svoja oporišča. Na področju Hasebrücka je bilo sestreljeno eno nemško letalo.

Na morju

Paris, 4. novembra. AA. Havas: Neka nemška podmornica je torpedirala na Atlantskem oceanu tovorno ladjo »Paul«. Računajo, da sta bili dve osebi ubiti, 11 pa jih je izginilo. Neka francoska lahka križarka je prevzela 83 ljudi s te ladje, med njimi tudi kapitana, ter jih pripeljala v neko francosko pristanišče.

London, 4. nov. t. Semkaj poročajo, da namerava ameriška ladja »City of Flint«, ki so jo zaplenili Nemci na Atlantiku, jo potem vlekli v sovjetsko pristanišče Murmansk in jo prepustili

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled Pregled po bojiščih

Tako rekoč na vseh bojiščih je v preteklem tednu vladal mir, ali vsaj ni bilo pomembnejših dejanj.

Na suhem se je najmanj zgodilo. Napovedovali so velikansko nemško ofenzivo, enkrat proti Franciji, drugič kar čez Rokavski zaliv proti Angliji, toda do sedaj ni bilo nič. Pravijo, da so nemški generali Hitlerju odsvetovali takšne nastope.

Na morju traja vojna dalje, čeprav ni senzacionalnih poročil. Angleške ladje čistijo vsa morja in »navzlic povečani delavnosti podmornic« je dejal angleški ministrski predsednik pretekli četrtek, »simamo polno upanja, da bomo s to nevarnostjo kmalu obračunali«.

V zraku je bilo samo nekaj prask nad francosko-nemško fronto. Nemških letal nad Anglijo ni bilo, narobe pa tudi ne.

Tajinstvena in tem bolj huda pa je gospodarska vojna. Pretekli teden smo slišali, da sta Anglija in Francija zaplenili skoraj 600.000 ton (60.000 vagonov) raznega blaga, ki so ga nemške in nevtralne ladje vozile v Nemčijo. Večidel surovine, kakor rude, petrolej, ki so za vojno potrebne. Izvzemši skozi Baltik in Srednjo Evropo Nemčija ne dobiva nič več iz tujine. Morska pota so ji vsa zaprta. Angleška blokada je jeklena. Nemčija se proti blokadi bori in so bile v tem pogledu izdane zanimive številke. Zbrala jih je švedska admiraliteta. Po teh podatkih je bilo do sedaj potopljenih ladij s skupno nosilnostjo 412.000 ton, od katerih padeta dve tretjini na september, ena tretjina na oktober. Anglija je od teh izgubila 75.000 ton v oktobru, 150.000 ton v septembru, ali pol odstotka od svojega trgovinskega brodogoja, ki znaša 22 milijonov ton. — Francija je izgubila 36.000 ton, Nemčija pa 58.000 (toda nemške ladje so se večidel same potopile, da ne bi prišle v sovražne roke, kar Angleži in Francozi načrtno trgovskih ladij ne potaplajo, ampak jih zasežejo in prepeljejo v svoja pristanišča, kjer jih zaplenijo). Nemške izgube znašajo eno petino trgovskega brodogoja, ki znaša 4 milijone ton. Toda nemške ladje so večidel zaprte po nemških in nevtralnih pristaniščih in vozijo svobodno samo po Baltiku, medtem ko angleške in francoske vozijo po vseh morjih. Nevtralci so izgubili okroglo 105 tisoč ton. Največje žrtve je trpela Švedska, ki je izgubila skoraj 14.000 ton. Med vsemi frontami je torej najhujša gospodarska fronta in tukaj bo odločitev padla.

Politični pregled

V preteklem tednu so trije dogodki, ki imajo daljnosežno važnost.

Prvi dogodek je govor sovjetskega zunanjega komisarja Molotova. Sovjetski minister je razčlenil sovjetsko zunanjo politiko, ki jo je mogoče posneti v naslednje stavke: Sovjetska Rusija je prijateljica Nemčije, odobrava nemško politiko, odobrava razpad Poljske in nemško zasedbo te države, ter obljublja Nemčiji poglobitev prijateljstva in obsežno gospodarsko in politično sodelovanje v bodočnosti. Molotov je torej govoril vse drugo, samo »slovensko« ne. Ostal je boljševek. Nadalje je Molotov napadel Turčijo, ki se je vezala z Anglijo in Francijo. Pohvalil se je, da si je Sovjetska Rusija osvojila baltiške države, in da sedaj pritiska na Finsko ter napovedal podobno »mirovno ureditev« odnošajev s sovjetskimi sosedami na območju Črnega morja, torej na Balkanu. Napadel je Ameriko, ki se je postavila ob stran Anglije in Francije. Končno je zavrnil vsa krivdo za vojno na Anglijo in Francijo, medtem ko je Nemčijo označil kot nedolžno žrtev angleške in francoske grabežljivosti. Govor Molotova je razbistril evropski položaj, ker je prikazal cilje sovjetske politike. Razočaral je nekoliko tudi Nemce, ker jim ni ponudil vojaške pomoči, ampak samo besedne vzpodbude. Položaj pa je v toliko jasen, da je treba za enkrat še resno računati s trdnim sodelovanjem med Nemčijo in Sovjetijo. To je povedal Molotov.

Drugi dogodek je sprememba v italijanski vladi. Spremenjeni so vsi ministri razen štirih. Tudi v vrhovnem vodstvu oborožene sile so velike spremembe. Čemu to, se ljudje sprašujejo? Ker so iz vlade izpadli ministri, ki so bili najbolj vneti za zvezo z Nemčijo, namreč Starace in Alfieri, in ker je bil zamenjan šef generalnega štaba Pariani, ki je izdelal načrt za vojaško sodelovanje Nemčije in Italije, z maršalom Grazianijem, smatrajo nekateri, da je Italija s tem hotela pokazati nekoliko svojo nevoljo nad zavezništvom med Nemčijo in Sovjetijo ter se nekoliko oddmakniti od svoje nemške zaveznice. Italiji naraščajoči vpliv Sovjetov na Balkanu ter nevarnost, da ne prodrejo do Sredozemskega morja, ni všeč. Delovala bo proti, za to ji je bilo treba novih moči, ki bodo delali na Balkanu novo politiko prijateljstva (na primer prijateljstva

Sovjetom, ki pa so jo na pritisk Amerike potem zopet izpustili, priti v Glasgow, kjer bo ostala kake štiri dni. Ko je bila v norveških vodah, so v Hagesundu nastopile norveške oblasti, ki so nemško posadko aretirale in jo potem zaprle, ladjo pa vrnilo v roke ameriški posadki.

London, 4. nov. t. Na južnovzhodni obali Anglije so našli štiri trupla tujih mornarjev, katerih narodnosti pa ni mogoče določiti. Preiskovalci so mnenja, da so to nemški mornarji. Angleške oblasti se sedaj sprašujejo, kateri ladji so pripadali, ko ni znano, da bi bila zadnje dni potopljena kakšna nemška vojna ladja v tem predelu morja. Trupla so bila komaj dva dni v vodi. Torej neresča ladje tudi ne more biti starejša. Verjetno gre za kakšno nemško podmornico, ki je postala žrtev podmorskih min.

London, 4. nov. t. Angleška admiraliteta objavlja, da je pretekli teden angleška mornarica na dobičku za celih 45.000 ton. Izgube od podmornic so bile neznatne, zato pa je Anglija zaplenila dve veliki nemški trgovski ladji in je spustila v morje osem novih trgovskih ladij, tako da znaša čist dobiček, ako se odračunajo izgube po podmornicah, 45.000 ton. Zaplenjeni nemški ladji se imenujeta »Pamona« in »Hannah«.

pogodba med Italijo in Grčijo), ki naj bo obenem tudi politika obrambe proti Sovjetom, ki jih je nemško-sovjetski pakt spustil semkaj v Evropo.

Tretji dogodek je sklep Amerike, da bo dovolila prodajo in izvoz orožja vsakomur, kdor blago takoj plača in ga na lastnih ladjah odpelje proč. Ta ugodnost velja seveda za vse države, za oba vojskujoča se tabora. Toda samo na papirju, kajti v dejanju prihaja v poštev samo Anglija in Francija, ki imata denar, da naročila takoj plačata, in ki imata svoje ladje, da blago lahko svobodno prepeljeta v Evropo. Sklep Amerike je torej odprl Franciji in Angliji neizčrpne vire ameriškega bogastva in so vsi veliki listi edini v tem, da bo ameriška odločitev na vsak način vplivala na izid vojne. Iz Anglije in Francije je že šlo v Ameriko naročilo za 8000 letal vseh vrst ter raznega drugega blaga v vrednosti skoraj 60 milijard dinarjev, kakor poročajo ameriški listi.

Za Jugoslavijo velja to, kar je bilo rečeno pretekli teden. Ona je steber miru na Balkanu. Zato si tudi prizadeva, da bi svoje mirovno poslanstvo izkoristila za nadaljno notranjo ureditev Balkana, kar je predpogoj za to, da bo Balkan ostal nevtralen, torej izven vojnega viharja.

Domači pregled

Kmetijski minister dr. Cubrilovič je te dni izjavil, da vlada pripravlja uredbo, s katero se bo razdolžitev kmetov pospešila in izboljšala, da pa bodo pri tem strogo varovane koristi malih vlagateljev ter zadružništva.

V politiki je treba omeniti, da so se doslej bosanski in črnogorski radikali že izrekli za politiko sedanega ministra dr. Lazarja Markovića ter jo odobravajo, medtem ko glavni odbor radikalne stranke stoji na stališču, da je treba vse radikale zbrati zoper sporazum. Kakor se vidi, so somišljeniki radikalne stranke drugega mnenja, kakor pa vodstvo.

V agitaciji za srbsko fronto, ki bi bila naperjena zoper sporazum, so se zlasti oglašali pristaši Hodžer in Ljotića. V zabavo pa naj omenimo še cvetko nacionalizma, ki tako bujno cvete na obeh straneh. Te dni je v Zagrebu bila sodna obravnava zoper hrvatskega nacionalista in frankovca dr. Buča. Ta gospod je namreč v svoj list »Nezavisnost« napisal članek zoper Radičev rodovino, ki ji je očital ciganski rod. Bil je kajpada obsojen, čeprav je obžaloval ter priznal žaljivost. Pri tem je ta hrvatski nacionalist dejal: »Tudi jaz bi bil užaljen, ko bi mi kdo dejal, da sem slovenskega rodu, ker se sam imam za Gota.« Goti so bili star germanski rod, ki je pred prihodom Slovanov živel v naših krajih. Hrvatski nacionalisti pa zdaj trde, da Hrvati niso Slovani, temveč Goti.

Drugi tak vzgled nacionalistične neumnosti pa je prinesla »Slavonija«, srbski list, ki izhaja v Vinkovcih. V tisti list je neki geometer napisal nekaj zgodovinskih činov, kjer trdi, da so Srbi že leta 7, po Kristusovem rojstvu imeli sila močno vojsko, in sicer kar 800.000 mož pehote ter 200.000 mož konjenikov. To, pravi tisti geometer, stoji črno na belem popisano v vatikanskih arhivih, kamor so to stvar spravili hrvatski zgodovinarji. — Take cvetke torej cveto na vseh straneh ter ljudem

Kaj je blokada?

Naloga blokade je, onemogočiti sovražniku preskrbo s proizvodi, ki so potrebni za vojskovanje. Dolžnost ministra za blokado je izvajati v ta namen vse potrebne ukrepe. Sporedno z vojskovanjem oborožene vojske se vodi tudi gospodarska vojna.

Sredstva, s katerimi razpolagajo v ta namen zavezniki, se lahko delijo v tri skupine:

V prvo skupino spadajo sredstva za nadziranje nad pomorskim prometom;

Drugič je treba pazorno gledati na nevtralne države, ki so nemške sosedice, da ne izvažajo v Nemčijo sirovine, ki so jih same uvozile;

Trečjič pa je treba nakupovati prvenstveno v nevtralnih državah vse, kar primanjkuje zaveznikom na njihovem ozemlju in kar se v nevtralnih državah lahko kupi.

Glede prvega ukrepa je treba opozoriti na to, da je nemški uvoz iz prekomorskih dežel znašal 32%, to je tretjino nemškega uvoza. To dejstvo najbolj govori o veliki vlogi, ki jo igra, sedaj angleška in francoska mornarica, ki neprestano bdi nad pomorsko trgovino. S pomorsko kontrolo zaveznika lahko zmanjšata dosežani nemški uvoz za eno tretjino. Ako se k temu doda še 20% nemškega uvoza iz držav, s katerimi se sedaj vojuje, potem to pomeni, da je zaradi blokade nemški uvoz zmanjšan za blizu polovico. Nemčija to

NOVICE

iz celega sveta in najboljše razvedrilo nudi lukzuzni super

ker tudi podnevi sprejema evropske in izvenevropske postaje glasno in čisto
Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-cvni
popularni super na mesečne obroke od Dln 180.—

RADIO r. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva 6
RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva c. 2
L. LUŠIČKY, Maribor, Koroska c. 11

mešajo pamet in zdravo sodbo. Je pa seveda vse skupaj goli nesmisel.

Zanimivo bi bilo povedati, da so se nekatere srbske ženske organizacije izrekle za žensko volilno pravico.

Med Srbi kakor tudi med Hrvati je politično življenje zaradi sporazuma močno živahno. Stranke opozicije so začele izdajati brezimne letake, zoper katere je nastopil te dni predsednik vlade. — Vlade stranke, zlasti pa JRZ, se stalno posvetujejo. V petek je bila seja vladnih strank, ki so sklepale o občinskih volitvah ter o volivnem zakonu za občine.

V četrtek pa je bila seja predsedstva JRP, ki je obravnavalo pereče dneвне zadeve. Med drugim je tudi JRZ v Beogradu tudi obravnavalo vprašanje ureditve države po drugih banovinah.

Na Slovenskem se začena kazati nova stranka, ki naj bi bila na videz naslednica nekdanje samostojne kmetijske stranke, v resnici pa bi bila vse kaj drugega. Pristaši te stranke se zbirajo v znamenju nekakega »delavsko-kmečkega gibanja« ter so zraven močno udeleženi tudi prikriti in odkriti komunisti. Ta stranka je hotela pretekle nedelje v Ljubljani zborovati. Ker pa svojega shoda ni napovedala, seveda ni smela. Zanimivo pa je, da so se okoli tega gibanja zbrali vsi mogoči ljudje. Poleg številnih levičarskih študentov, ki so bili zvrženi na tem zborovanju v Ljubljani, ter poleg dveh levičarskih Srbov, je bil zraven tudi znani slovenski pisatelj Miško Kranjc, ki je znan levičar. Od ljubljanskih gospodov sta bila zraven dr. Maček in dr. Vavpetič ter upokojeni uradnik dr. Mrak. To radikalno slovensko in levičarsko nastrojeno družbo pa bo vodil znani belokranjski kapitalist črnomojski bogataš Peter Koren, znani mačkovski kandidat in vnet borec, da bi Bela Krajina postala hrvatska. Tako so se našli v enem taboru vsi tisti, ki po starih receptih nočejo korakati s slovenskim narodom ter bi nas na teh odločilnih časih radi razcepili. Pa tega ne bosta dosegla ne Peter ne Jaka, ker je slovenski narod dovolj zaveden in uviden, da mu je danes strnjnost najbolj potrebna.

15.000 letal naročenih

Newyork, 4. nov. b. Po še nepotrjenih poročilih bodo zavezniške države naročile v Zedinjenih državah skupaj 15.000 letal.

Upokojeni generali

Belgrad, 4. nov. m. Na predlog vojnega ministra so kraljevi namestniki podpisali ukaz, s katerim so upokojeni brigadni generali: Milan Buković, Dušan Dodić, Milan Spasić ter prevedeni v rezervno. V rezervno je preveden po službeni potrebi bivši vojni minister armijske general Ljubomir Marić.

Potovanja politikov

Belgrad, 4. nov. m. Danes je večina članov kraljevske vlade odpotovala iz Beograda deloma na svoje domove, deloma v volivne okraje ter bodo imeli jutri sestanke s svojimi političnimi somišljeniki.

Ministra inž. Bešlić in dr. Tomić sta odpotovala v Petrovgrad, kjer se bosta nočujo udeležila sestanka pristašev JRZ. Na sestanku bo vsočas profesor Radonić, predsednik mestne organizacije JRZ za glavno področje Belgrad-Pančevo-Zemun in kandidat za senatorske volitve, predaval o pokojnem Svetozarju Miletiću.

V Zagreb je odpotoval z letalom minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Srdjan Budisavljević, predsednik SDS. Včeraj je obiskal predsednika JNS Petra Živkovića, še prej pa je bil na obisku pri voditelju demokratov Davidoviću, nato pa pri Miši Trifunoviću, ki v Beogradu zastopa vodjo starih radikalov Aco Stanojevića, ki živi stalno v Knjaževcu.

Najnovejša poročila

Finsko - ruska pogajanja

Moskva, 4. nov. AA. Reuter: Finski delegati so danes ob 18 prišli v Kremelj na drugi sestanek z Molotovom.

Moskva, 4. nov. AA. DNB: Pogajanja med finskimi delegati in Molotovom so trajala dobro uro. Razgovorom je prisostvoval tudi Stalin. Izve se, da se bodo pogajanja še nadaljevala.

Moskva, 4. nov. AA. DNB: Mislijo, da je finska delegacija dobila na večernem sestanku z Mo-

lotovim odgovor sovjetske vlade na finske protipredloge. Ti protipredlogi finske vlade so bili dostavljeni finski delegaciji v Moskvi, nakar jih je ta v teku večerajšnjega sestanka izročila Molotovu. Helsinki, 4. nov. t. Nocoj je govoril po radiu finski ministrski predsednik Cajander in izjavil, da se bo Finska uprla vsakemu napadu Sovjetske Rusije. V tem govoru je strogo obsodil zahteve, katere je postavila Rusija Finski.

Roosevelt je že podpisal

Washington, 4. nov. AA. Reuter: Predsednik Roosevelt je, kakor znano, podpisal zakon o nevtralnosti, s katerim se omogoča vojskujočim se strankam v Združenih državah nakup orožja po načelu cash and carry. Zakon je bil podpisan ob 11.04 po krajevnem času. Pri tem je bil prisoten zunanji minister Hull z velikim številom članov kongresa. Takoj nato je Roosevelt podpisal proglas, s katerim stopa zakon takoj v veljavo, skupaj s formalno izjavo o nevtralnosti ameriškega naroda. Drugi proglas, ki ga je Roosevelt istočasno podpisal, prepoveduje uporabo ameriških pristanišč in plovbo v ameriških vodah za podmornice vojskujočih se držav. Pri podpisu je Roosevelt uporabljal dve peresi, od katerih je eno potem podal senatorju Pittmanu, predsedniku senatskega odbora za zunanje zadeve, drugo pa Blumu, predsedniku odbora za zunanje zadeve v predstavnikiškem domu, ki je spravljal zakonski načrt skozi kongres. V času svečanega podpisa je vladalo v Rooseveltovem kabinetu vedro ozračje in v častnikarji, ki so čakali na sporočilo v sosednji dvorani takoj zraven Rooseveltovega kabineta, so bili vsi zelo razpoloženi. Ko je podpisal zakon, je Roosevelt razpravljal s prvaki senata in predstavnikiškega doma o predlogu, da bi oni v času, ko kongres ne zaseda, ostali predsedniku Rooseveltu na razpolago za-

radi posvetov o zunanje političnih vprašanjih. Senator Buckley je nato izjavil, da prvaki obeh strank ne bi morali brezpogojno ostati v Washingtonu, toda morali bi se po potrebi hitro vrniti v Washington, da bi bili na razpolago Rooseveltu, če bi hotel z njimi razpravljati.

Izjava amer. zun. ministra Hulla

Washington, 4. nov. AA. Reuter: Zunanji minister Cordell Hull je dal po svečanem podpisu nevtralnostnega zakona in proglasa sledečo izjavo:

»Seveda sem zadovoljen s temeljnimi izpremembami, ki so zdaj izvršene v naši tako imenovani nevtralnostni zakonodaji. V teku tega leta se je izvršni departement trudil za hitro izvedbo teh izprememb in je apeliral na vse načine, da se ohrani mir in da se izognemo vojni. Rad bi posebno poudaril tisto, kar sem trdovratno izjavljal prej, in to je, da je naša prva in najbolj sveta naloga za našo državo, da našo državo ohranimo v varnosti in miru. Trdno sem prepričan, da se nam bo to stremeljenje posrečilo in izražam zadovoljstvo, da bo novi zakon mnogo pomagal, da se bo to izpeljalo.«

Mir na zapadu

London, 4. nov. AA. Posebni dopisnik Reuterja poroča s francoskega bojišča: Vse postojanke, ki jih držita prvi in drugi zbor britanske vojske v Franciji, so popolnoma mirne. V teku tega tedna so delovali topovi samo o priliki treh nemških ogledniških letalskih napadov. Pri tej priliki je prišlo do izraza angleško protiletalsko topništvo, obenem z njim je stopilo v akcijo tudi francosko topništvo, ki se nahaja na bojišču zraven britanskih oddelkov. Dve sovražni letali je en dan zbil angleško topništvo. Iz enega zbitega letala se je rešil en nemški pilot, ki je bil ujet. Pri tej priliki je izjavil, da se je vrnil s poleta iz Severnega morja, toda ni imel sreče, da bi prispel nazaj na svoje oporišče.

Pariz, 4. nov. AA. Havas: Večerno poročilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: V teku današnjega dne so bili delovni manjši ogledniški oddelki na obeh straneh med Mozelo in Saaro.

Na mejl...

London, 4. nov. t. Iz Rima poročajo, da je Sovjetska Rusija postavila na finski mejo 80 tisoč vojakov v pokrajini Karelia.

Oboroževanje Amerike

Washington, 4. nov. t. Ameriška vlada je odobrila nov kredit v znesku 1320 milij. dolarjev za gradnjo 95 novih vojnih ladij in 2400 letal.

Drobne novice

London, 4. nov. t. V Londonu so imeli danes velikansko protiletalsko vajo. Vaja je obstojala v tem, da je treba pogasiti požar v središču mesta, povzročen po vžigalnih bombah. Nastopilo je 3000 gasilcev z 800 brizgalnicami.

Stockholm, 4. novembra. AA. DNB: Švedski plavalec Björnberg, evropski prvak v kralju, se je zdaj specializiral za hrbtno plavanje in postavil nov rekord v tej disciplini s tem, da je preplaval 400 m dolgo progo v 4:15.9 min. Prejšnji rekord je imel Heinlaueh s časom 5:21.8.

Po slovenski domovini

Maribor

m Lep uspeh pokopališke zbirke. Pri starem pokopališču na Strössmajerjevi ulici ter pri mestnem pokopališču na Pobrežju je na dan Vseh svetih zbiralo Zensko društvo za revne otroke. Uspeh zbirke je 4414.25 dinarjev.

m Prihodnja dramska novost v mariborskem gledališču bo Shawova igra »Hinavci« v režiji g. VI. Skrbinskega. Debutira gđ. Sernečeva iz Celja. m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim evocem vrši danes dr. Pogruje Stanko, Tyrševa 14-I.

Dr. RUDOLF LOVREC, zdravnik
zopet redno ordinira, Maribor, Strössmajerjeva 8

m Poročil se je včeraj v magdalenski cerkvi agilen član SSK Maratona in znani mariborski športnik g. Jože Vidic z gđ. Irmo Šuntner. Mlademu paru obilo sreče!

m FO Maribor II ima jutri ob 8 zvečer v prostorih na Aleksandrovi cesti 6, redni sestanek. O osvojitvi Maribora bo predaval podžupan g. Zebot. Vabljeni tudi novi člani.

m Krznarstvo P. Semko, Tyrševa ulica 7. Vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke.

Volna - ročna dela

pri „IAMA“, Jurčičeva ul. 4. (prost ogled)

m Umrla, ko je odslužila kazen. V mariborski jetnišnici je bila zaprta 50letna ciganka Marija Miller iz Crne. Obsojena je bila zaradi tatvin na 4 mesece zapora, katerega bi ravno včeraj odslužila. V jeto je že prišla bolna z jetiko. Pogrešala je v zaporu svežega zraka, katerega je bila navajena ter se je bolezen še bolj razvnela. Včeraj dopoldne so jo nameravali izpustiti na svobodo, pa je bila tako slaba, da so jo sojetnice morale prinesiti v pisarno jetnišnice, kjer pa je samo legla na klopi ter tam izdihnila.

m Zveza Maistrovih borev poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo svečane zadušnice za vse umrle člane ter v bojih za osvoboditev severne meje padlih tovarišev, ki bo danes zjutraj ob 8 v frančiškanski cerkvi.

Celje

c Knjižnica Delavske zbornice ee je ustanovila v Celju, da morejo tudi delavci in nameščenci Celja in okolice priti do dobrega čtiva. Knjižnica posluje v prostorih Delavske zbornice, Raz-

lagova ulica 5, vsak delavnik od 10 do 12 dopoldne in od 5 do 6 zvečer. Knjižnica ima na izbiro najboljšo literaturo v slovenskem jeziku, pa tudi mnogo knjig v drugih jezikih. Delavske in nameščenske družine, obiskujte svojo knjižnico!

c Celjska strelska družina priredi danes na strelišču v Pečovniku svoje letošnje zaključno nagradno tekmovanje. Nagradno sobec streljanje bo v bodoče vsak četrtek od 8 naprej v hotelu Union.

Dame, da boste praktično in lepo kupile Vaš zimski plašč, perilo in drugo, poiščite modno trgovino **Gusti Vračko - Celje**

c Sanitetni tečaj Rdečega križa se prične jutri, v ponedeljek, 6. nov. ob 7 zvečer v prostorih Zdravstvenega doma v Celju. Predavanja bodo trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredo in petkih.

Prostovoljna dražba nepremičnin!

Glasom sklepa okrajnega sodišča v Celju z dne 18. oktobra 1939, IO 252/39-11, bo v pisarni podpisanega notarja v Celju

dne 8. novembra 1939 ob 9 dop.

prostovoljna dražba v zapuštno Vedeni Franciške v Latkovi vasi št. 75 spadajočih nepremičnin.

Dražbeni pogoji se vpogledajo v notarski pisarni.

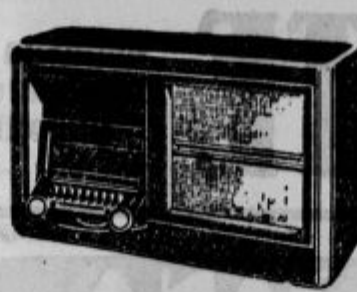
France Burger,
javni notar kot sodni komisar.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima danes g. dr. Premšak v Cankarjevi ulici.

c Vlak oplazil 79 letno staro. Včeraj zjutraj se je pripetila med železniškima postajama Šmartno ob Paki in Polzelo huda nesreča, ki bo najbrže zahtevala življenje. Ko je peljal jutranji savinjski vlak pri km 22.4, je hotela prekorčiti progo pri zaščiti 79-letna preužitkarica Hočevar Marija iz Podgorja pri Šmartnem ob Paki, ki se je vračala domov iz trgovine. Starica ni opazila vlaka, ki jo je oplazil in prižadejal hude poškodbe na glavi. Hočevarjevo so naložili na vlak, iz celjske postaje pa so jo odpeljali celjski reševalci v celjsko bolnišnico.

Dr. Fran Svetina

v Sv. Juriju ob juž. žel.
zopet redno ordinira

Dobro in prijetno reprodukcijo zvoka, stabilni prejem na vseh valovnih dolžinah, odlično izdelavo in lepo zunanost, avtomatično izbiranje postaj vam nudi

KOMPAS
MEDIJATOR
RADIO

Zastopniki v vseh večjih krajih. — V Ljubljani:
„TEHNIK“ Josip Banjal, Miklošičeva
cesta 20

Ptuj

Royal kino, Ptuj. Danes nepreklicno zadnji-krat predvajanje prekrasnega filma »Kichfeldski župnik«. Ne zamudite prilike in oglejte si to močno delo! Sledi: največji socialni film v francoskem jeziku »Zloraba zaupanja« (Danielle Darrieux).

Nesreča, Mikoliju Rudolfo, 16 letnemu poset-nišnemu sinu iz Siteža, občina Majšperk, je mlin za vejanje žita zmečkal več prelov na levi roki. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Slovenj Gradec

Sestanek JRZ v St. Andražu pri Velenju. Minulo nedeljo je bil sestanek krajevne organizacije JRZ v St. Andražu, ki mu je predsedoval g. Ant. Brinovšek. Na sestanku je poročal bivši nar. poslanec g. Teuerchuh. Nato se je oglašil k besedi tudi član ban. sveta g. Marko Novak iz Soštanja, nakar je sledil zelo živahen razgovor o vseh tekočih zadevah.

Odbor za obrambo pred zračnimi napadi, kateremu predseduje mestni župan g. dr. Picej Jože, je imel že več sestankov, na katerih se je razdelilo delo in so se določili posamezni odseki. Na zadnjem sestanku 2. novembra je bilo sklenjeno, da se pozovejo lastniki javnih lokalov, da si zgrade svoja zaklonišča, dalje se bodo napravili načrti in preračuni za dve javni zaklonišči pred plinskimi napadi, ki ju bo občina zgradila v mestu, kakor hitro bodo središča na razpolago. — V četrtek, 9. t. m. bo ob 20 zvečer v Gollovi dvorani predavanje o obrambi pred zračnimi napadi, na katerem bo predaval kapetan Toš od vojnega okrožja v Celju.

Brežice

Krajevni odbor Rdečega križa v Brežicah namerava prirediti 4-mesečni samarijski tečaj za moške in ženske osebe, stare nad 17 let, ako se jih prihlasi zadostno število. Tečaj bi se pričel 10. t. m. in bodo predavanja dvakrat tedensko v risalnici meščanske šole od 8—10 zvečer. Priglasiti se je v Zdravstvenem domu. Ker je tečaj posebno v današnjih dneh velike važnosti za pasivno obrambo in pomoč, prosimo vse, ki imajo veselje in se čutijo sposobne, da se prijavijo za tečaj.

Kino. Prihodnjo soboto in nedeljo 11. in 12. t. m. bo predvajal Narodni kino prekrasna češki film »Križ ob potoku«, ki je sedaj dosegel povsod, kjer so ga igrali, največji uspeh. Na ta film opozarjamo vse ljubitelje lepih filmov.

Trbovlje

Na dom se dostavlja »Slovenec« in »Sloven-aki dom« od 1. novembra dalje vsak dan. Naroč-nina pa se poravnava v podružnici »Slovenca« — Zadržna knjigarna — Loke 253. Tam se sprejemajo tudi oglasi in novi naročniki. V podružnici domu javite, če se je pomotoma koga spregledalo.

Važno predavanje o slovenski samoupravi bo danes, v nedeljo ob 10 dopoldne v Društvenem domu.

Letake proti županu so trosili zadnje noči po Trbovljah. Očitajo mu povišano plačo, potravnost pri opremitvi novega občinskega doma, medtem ko so zaposleni delavci bili slabo plačani, da se naslanja na TPD itd. Letake so izdali levičarji, ki so županu in socialistom pomagali do večine na občini. Kako socialisti v Trbovljah kopnijo, je bilo očitno pri zadnjih skupščinskih volitvah, ko so dobili komaj petino oddanih glasov. Zadnji dogodki okoli nas pa so pokazali, da ni še kmalu računati z občinskimi volitvami, zato so župan in socialisti bolj gluhi za razne želje in prošnje levičarjev, ker jim še niso potrebni. Komunisti pa po drugi strani zaradi dogodkov po svetu upajo na ruskega strica in so postali pogumnejši ter kažejo, da so v stanu spodnesti županov prestol. Verjetno je, da se bodo končno le pobotali, ker občina vsak čas oddaja kako službo, ali deli podporo in tako nezadovoljne potolaži.

Načrti za gradnje zaklonišč

Po računih hišnih posestnikov bi veljala takšna zaklonišča v Mariboru do 20 milijonov dinarjev

Maribor, 4. novembra.

Vsi hišni posestniki v Mariboru so dobili od Odbora za zaščito mesta pred napadi iz zraka posebna navodila o gradnji hišnih zaklonišč. Navodilom je priložen tudi več načrtov, ki jih je napravil mestni gradbeni urad. Ti načrti nazorno prikazujejo, kako se lahko uporabljajo kleti in drugi podzemni prostori za zaklonišča s primer-nimi podporami, s katerimi se ojačijo stropi in kako se zavarujejo kletna okna z vrečami peska.

Po uredbi o zaščiti pred zračnimi napadi bi moral vsak hišni posestnik do najkasneje 1. marca prihodnjega leta urediti v svoji hiši zaklonišče pred napadi iz zraka v takem obsegu, da bi v primeru potrebe našli v njem zavetje vsi, ki stanujejo v njegovi hiši. Če se pa nahajajo v hiši obrtna obratovališča, se morajo zanje napraviti posebna zaklonišča. Poleg tega pa morajo sprejeti ta zaklonišča še toliko obiskovalcev teh obratov, kolikor se jih tam povprečno istočasno mudi.

V glavnem morajo biti hišna zavetišča varna pred zunanjimi učinki, t. j. pred drobelci bomb in zračnim pritiskom od eksplozije ter morajo končno zadržati tudi ruševine objekta nad zavetiščem. To se doseže s tem, da se kletni strop podpre na način, ki odgovarja njegovi konstrukciji. Posebno se mora paziti na izbiro kletnega prostora, ki naj ima poleg glavnega vhoda iz stopnišča še vsaj en izhod na prosto skozi kletno okno oziroma jašek. To je potrebno za slučaj, da bi bil en izhod iz zavetišča zasut. Po možnosti je treba podpreti tudi hodnik, ki vodi k zavetišču.

Ce stavba nima kleti ali je slednja nepri-merna, tedaj je treba poskrbeti za zavetišče zunaj na prostem, bodisi na dvorišču, bodisi kje drugje na zemljišču, v obliki pokritega rova z dvema vhodoma. Tako zavetišče je zelo priporočljivo

Vransko

Fantovski odsek na Vranskem bo imel v nedeljo 19. novembra t. l. ob 2 popoldne v Slomskem domu veliko tombolo, pri kateri bo sreča razdelila nad 300 dobitkov. Glavni do-bitki so: štiri lepa kolesa, krasna žepna ura, seženj drv, ženska obleka in vreča soli. Vabimo vsa bratska društva, da si nabavijo čim prej tombolske srečke, ki stanejo samo 2 din. Začetek bo točno ob 2 popoldne, da bodo tudi oddaljenejši lahko prišli do mraka domov. — Pridite po srečo!

Kamnik

Blagoslovitev novih orgel in koncert v frančiškanski cerkvi. V nedeljo 12. t. m. ob 4 popoldne bo v frančiškanski cerkvi blagoslovitev novih orgel in cerkveni koncert. Ljubitelji cerkvene glasbe vljudno vabljeni!

Začetek pouka na meščanski šoli bo v ponedeljek ob 8. Otvoritev šole se je zavlekla, ker sta bila šole dne imenovana na meščanski šoli ravnatelj šole g. Dominik in dipl. fil. gđ. Kopalova.

Vsi sveti. Izredno ganljiva je bila letos slovesnost ob spomeniku padlih Kamničanov, ki je bil odkrit v septembru na Zalah. Spome-nik je bil lepo okrašen, svojci nesrečnih žrtev svetovne vojne pa so nanosili okrog spomenika nešteto sveč. Po žalni svečanosti na pokopališču je bila svečanost tudi pred spomenikom. Po molitvi je »Lira« zapela »Oj, Doberdob«, ogromna množica ljudi, ki je napolnila ves veliki prostor pred spomenikom, pa se je v nemli žalosti poklonila spominu žrtev svetovne vojne. Pred spomenikom so vso noč gorele luči.

Litija

Sprememba pri okrajnem cestnem odboru v Litiji. V začetku oktobra t. l. je odstopil kot načelnik okrajnega cestnega odbora g. Hinko Lebinger. Nekaj tednov nato pa je bil razrešen tudi kot odbornik okrajnega cestnega odbora v Litiji. Za novega cestnega načelnika je bil izvoljen g. Koprivnikar Emil, mizarski mojster iz Litije. Posle je prevzel 24. oktobra t. l. Ob prevzemu te častne, še bolj pa odgovorne dolžnosti, želimo novemu g. načelniku mnogo uspehov! Okrajni cestni odbor je važna gospodarska ustanova, ki potrebuje za svoje vodstvo moza dela in poštenja, moza, ki mu je pri srcu blagor davkoplačevalcev in vsestranski napredek okraja, katerega po svoji funkciji za-stopa.

Smrtna žetev. Dne 1. novembra t. l. ob 2 zjutraj je umrl po daljši bolezni v Gradcu pri Litiji 70-letni predilniški mojster v pokajo g. Majhenšek Anton. V litijski predilnici je bil zaposlen nad 22 let, pred prihodom v Litijo pa v drugih tovarnah na 26 let. Pogreb je bil v petek 3. novembra ob 9 dopoldne s sv. mašo. Pogreba sta se udeležila poleg stanovskih tovarišev pokojnega in uradništva predilnice tudi trhični vodja g. Donth in vodja predilnice pisarne g. Gajja. — Naj mu sveti večna luč!

Jesenice

Poroke. Danes se poročita člana Krekovega prosvetnega društva in Z. Z. D. g. Dobrave Franc, uslužbenec pri K. I. D., z gđ. Lenček Jožefo z Jesenice in g. Gale Anton, uslužbenec pri K. I. D., z gđ. Čož Jožefo iz Višnje gore. Mladim novoporočencem želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Kino Krekov dom predvaja danes ob 3 popoldne velefilm »Mademoiselle Docteur«, ob 5 popoldne se predvaja velefilm »Kraljica Viktorija«. Zvečer ob 8 se ponovi »Mademoiselle Docteur«.

F. O. Jesenice vabi vse redne in podporne člane ter g. starešine na redne sestanke v ponedeljkih zvečer ob 8 v prvi sobi za odrom. Predavanje je za vse važno in aktualno.

CRISTOBAL

Večidel častnikov divizije »Villatte« je bilo zbranih v reflektoriju. Med stregli se je vil čad od sveč, in menih si jim stregli s pečivom in vinom. To so bili menih samostana Santa Maria v luki istega imena, in ti častniki so tja prispeli v juliju leta 1809.

Orel, v svoji stari monturi, ves tršat in plečat, je kot navadno boljšal v ročaj svoje sablje, ki jo je med sedenjem imel med kolena. Prava pravcata klada! Nezmožen, da bi se izražal! Njegovi brki so mu vsi gosti in črni viseli kakor dve kiti na jopič. Glava je bila plekasta.

Proslavljali so ga kot rešitelja ujetnikov; kot edinega, ki je vprav po gorečniško zaupal do zadnjega in se je za vse druge žrtvoval za pot v svobodo. Rešitelj ujetnikov? Katerih ujetnikov?

Saj prav o tem govori ta zgodba. To je bila posadka tistih linijskih ladij, ki je nekako pred letom (l. 1808) obupno podlegla pri Leónu in so jo nato Angleži vrgli v ječo. Če je beseda ječa sploh tu na mestu — (a to bomo še videli).

Eden od te posadke je bil Orel. Drugi je bil Armstadt, mlad častnik. Večina pa jih ni sedela s častništvom divizije skupaj, marveč so ležali v bolnišnici, ki so jim jo menih dobrohotno pripravil. To je bilo v sobani nad reflektorijem.

Na kratko omenjeno: Krog sedmih jutraj so ti ujetniki prispeli do Santa Marie. Da bi jih prišli nekaj tednov prej ali nekaj tednov kasneje, bi bili dobili Angleže namesto francoske divizije, a prav Angležem so hoteli uiti. Toda določeno jim je bilo, da so se rešili. Presneto! Na čuden način so dosegli svojo armado. Jutraj ob sedmih, kakor rečeno. Mnogo jih je stalo na obali in jih je videlo prihajati. Temna in čudoviti gruča.

Dobro. Zdaj so sedeli torej skupaj. Tisti od divizije »Villatte«, in Orel, Armstadt, Ferain, Marlingue in še nekateri, in tiščali v Orlu, naj poveduje. Naj pove, kako da je bilo! Pa kar ni mogel. Zatorej so silili v Armstadt, naj on govori. Armstadt je sedel Orlu nasproti. »Prav,« je dejal, »kar od kraja,« in je začel. Medtem ko je govoril, so vsi gledali Orla in so si skušali razlagati njegove mrke, brezčutne poteze in obrazu.

»Pred tremi ali štirimi meseci,« je začel Armstadt, »sem stal z njim na krovu pontona, in gledala sva na trdnjavo, ki so njeni topovi stražili krsto naše ječe. Danes je 10. marca, Orel, sem mu rekel. Pokimal je. Zdaj je minilo vprav leto, odkar so nas zajeli. Namreč 10. marca 1808, trikrat preleteli dan! — smo se vdali s tremi linijskimi ladjami. Mogoče ne veste nič več, da je takrat Murat razglasil kronanje kralja Jožefa Bonaparta? Toda ves jug se je uprl. Mi smo bili med Trokaderom in Leonom zasidrani, med kopno zemljo in otokom v kleščah, in oni so nas pet dni bombardirali, medtem ko se nam je proti Cadizu naglo bližal general Dupont. Vraga! Armada je prišla prepozno.

Ali še veš, Orel, sem bil dejal, dne 11. marca so nas Angleži priveli v La Caraco. Takrat smo spali še na kopnem. Toda 12., preden se je zdanilo, so nas zbrali skupaj, in takrat smo odšli. — Prikimal mi je. Ali ga ni vse skupaj nič zadelo? Njegove oči so se lenobno obrnile na levo, kjer je plaval tram po vodi, deblo drevesa. Zdaj je bil ta konec na vrhu, zdaj oni konec — gor in dol. In videti je bilo, ko da ga zabava takole gledati, ali bo bruno prispelo na zemeljski rtič, proti kateremu je plavalo, ali se bo ondi zakovichilo ali pa ga bo gnalo naprej, vzdolž obale? Na to igro je gledal, s pontona nizdol, in kar strmel in strmel.

Kar naprej in naprej smo korakali, sem mu spet zaklical v spomin. Mimo luke, in temno je bilo, in naše ladje so bile zasidrane. In pa lažerne na jamborih, ali ne? Naše ladje! In korakali smo vzdolž morja — brez konca. Nekaj kmet je stal ob poti, opiral se je na motiko, in počasi se nam je približal skozi grmičje. Kaj je zavpil, ko smo šli mimo? »Muerte a los Franceses!« je zavpil. Ali še veš? »Smrt Francosom!« je kričal. Da bi ga zlodej, smo si mislili. Toda kam nas tirajo? Polagoma je nad morjem začelo svetiti. Pene so bile bolj mlečne, obrežje bolj ostro začitano. Mahoma je nekoč dejal? »Tule — No, kaj pa? Tudi mi smo pogledali na morje. »Bog nebeski! Ali vidite?« Obstali smo. Kolone so se zajezele druga v drugo. Vse je prišlo v nered: kaj pa? Kako? — Hej, Orel, kaj smo videli? »Ali razumete?« je pojasnjeval Armstadt častnikom, ki so v polmraku reflektorija zrli vanj od svojih miz. »Razumete? Takrat sva torej midva stala na pontonu, Orel in jaz. On se je ukvarjal s tistim brunom, ki je nadaljevalo svojo pot, jaz se spominjam na tisti trenutek, ko smo prvič zagledali tista tla, na katerih sva midva stala, tisto našo plavajočo ječo. Hotel sem, da bi se bil tudi on spomnil na tisto zlodejevo sekundo. »Kaj smo pa videli?« sem ga vprašal.

»Ponton,« je Orel zamrmral, in potem dvignil svojo neznanako plešasto lobanjo, ki se je na njej lesketalo sonce in se je sklonil čez ograjo. Bruno pa, ki je bilo le še trideset metrov oddaljeno od kopnega rtiča, je nenadoma brenilo, se postavilo navpično, in v naglem, s šestilom odrezanem loku, je skočilo, podobno dobremu plavavcu, krog tistih skladovnic skal, ki so apnenaste in svetle štrlele ven v vodo. Orel se je spet usedel.

»Tako je; tole tule« sem ponovil, da bi ga zbrljal, in sem lopnil po ograji. »Tole pod našimi nogami smo zagledali!« — Angleški dragonce so nas tirali naprej, a nekoliko dalje, med prečnimi konci verig za sidro, je bil tu kot trup brez jamborov, prekletil! Plavajoča mrtvaška krst! Ploščato ko deska, črno in nepremično je ležalo to gorje pred našimi pogledi. In še taisti dan so nas spravili tjakaj.

Armstadt je za hip umolknil in je gledal med lepimi stebri in svodi po reflektoriju, ki ga niso bile vojne razmere nič poškodovale.

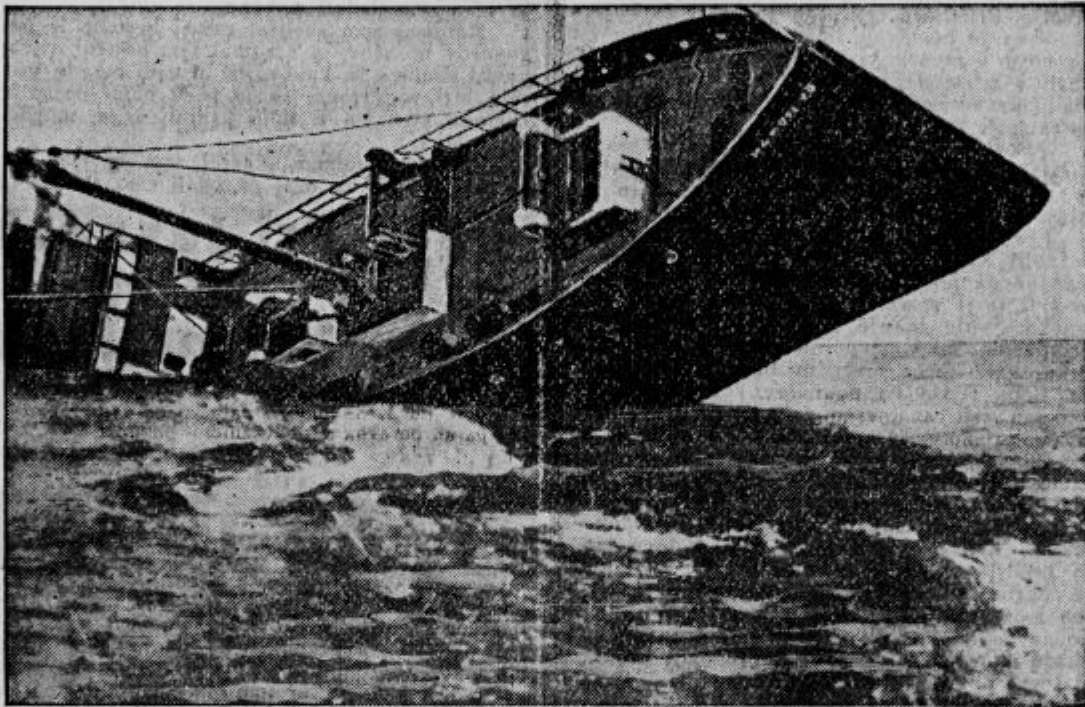
Častniki so ga vprašali, kaj da je prav za prav ponton, ujetniška ladja? »Ponton?« je odvrnil Armstadt. »Življenje na njem je enako sanjam kakega bolnika. Ali naj vam ga opišem? Ponton je ladja 60 metrov dolga, vraj ste sami videli, in na njem 1200 mož! Vražje moštvo! Z vsemi boleznimi pekla. Imeli so grižo, legar, skorbut! Na vlažnih tleh ti raste kužna močvara, v kateri ležijo, in svetloba prihaja skozi eno samo loko: kaj deš, 1200 mož in ena lina: to je ponton! O, da bi te! Ali bi radi še kaj več zvedeli? Črvice ribe, črviv grah in prst vpečena v kruhi! Ribe

preslane, vode nobene! Letali smo okoli kakor tigri. Tisoč in dvesto mož, vam pravim, in vsi kakor divje zverine! Drug vrh drugega smo čepeli, lazili po vseh štirih, kričali po ves dan! Zgoraj preveč sonca, spodaj premalo zraka: to je ponton!«

Armstadt si je z rokami segel v lase. »Dokler se ne zvečeri,« je zamrmral. »Noč je bila mrzla, res je, vendar bolj usmiljena. Tedaj smo ležali skupaj. Ta in oni se je z glavo naslonil na ograjo, če je imel še monturo, in je zaspal. In ves ladijski trup neslišno na vodi; »Aberdeen« mu je bilo ime.

Pa mogoče še en spomin: Na ladji je bil še drug prostor, kjer je bilo še nekam dobro. A prav tu so imeli španski trgovci svoje blago skrito, zaradi vojne nevarnosti, in zaradi pažnje na blago, je zdaj pa zdaj prišel neki vajenec na ladjo; bilo mu je komaj 15 let; otrok kakor angel. Ime mu je bilo Cristobal. In videti mu je bilo, da se mu je kar kri strdila v žilah od samega usmiljenja. To nam je bilo vsaj malo v tolažbo. Toda le en sam se je upal do njega. Le en sam je dosegel to srečo, da se mu je v svojih eunjah približal in je govoril z njim. Najbolj živalski, najbolj zabiti od nas: Orel! Stali smo oddaleč in smo opazovali ta neenaki par. A nihče ni zvedel, kaj je Orel govoril s fantom.

Toda kmalu smo poskusili pobegniti. Najprej smo nespametno in preprosto napadli stražo. Toda oni so nekatere postrelili, nekatere pa so mučili so zlodeji. Potem smo bili bolj zviti in smo pazili na trenutek, ko se je straža menjala. Takrat smo poskakali čez ograjo in v čoln, kolikor jih je šlo vanj. Čoln je zares odplul, a so ga topovi s trdnjave dosegli, in vsi so utonili.

Zdaj smo bili že vsi hudo poparjeni, a še v tretje smo poskusili. Hoteli smo ladjo zažgati in v divji gneči naglo odplavati. Pa so nekateri, ki niso znali plavati, izdali ta našt v svoji smrti grozi. No, in potem je polagoma, polagoma vse utihnilo. Zavest se nam je stemnila. Prenehali smo čutiti, misliti in preudarjati. Prekleto! Vse je bilo nemogoče, in nič več nismo računali z življenjem.

Tako je čas mineval. A kaj sem že hotel reči? — Da, z Orlom sem se še enkrat sešel na krovu. Saj sam ne vem, zakaj, in kaj me je vlekel k njemu, ko se človek komaj more kaj pomeniti z njim. Nekoč sem mu rekel: »Orel, navdili smo se ko živina. Ali ti to razumeš? In s tem smo se v drugo vdali! Šele zdaj so to dosegli! Zdaj nas imajo zares!«

A on — ko da ne razume. Spet sva stala na istem mestu, in ne da bi se zmenil za moje besede, je mahoma začel o Cristobalu: »Tak dober fant! In kdo bi si mislil — zvit kakor kača!«

»Tu smo zdaj,« sem ga prekinil. »Ali nisi tudi ti slišal, da je polk »Villatte« na pohodu v Santo Mario? Santa Maria pa je tamle!« in pokazal sem preko rtiča, kjer se je voda peneče odbijala. Zaničeval sem nas vse skupaj, da so nismo bolj potrudili takrat, ko je bila prilika.

»Nemara sem slišal,« je Orel odvrnil. »Res, in nemara nas bodo odgnali zaradi bližine sovražnika.« Oh, ali zato je tako potrt in se menil o Cristobalu, sem si mislil, ker ga ne bo nič več videl. Ali zakaj?

Sploh sem začel vse sorte misliti o njem. Ali ima njegovo vedenje sploh kak pomen? Ali je znal kakor drugi sploh misliti? Ali pa je živel nagonsko kakor žival? In tako sem ga začel z nekakšno zelo slutnjo opazovati.

Čez nekaj dni zatem sva stala spet na krovu, in sonce je sijalo in žgalo. Nekateri so se slekli in so drug drugega polivali, ker pod kaznivo ustrelnitve niso smeli z ladje. Polivali so se s topo žilavostjo, vedro za vedrom na glavo. — Nenadoma me je Orel zgrabil za roko, in začudil sem se, saj izraz njegovega obraza ni prav nič spadal zraven. Nato je tudi pograbil vedro, ga spustil v morje in mi ga je napolnjenega podal, rekoč: »Polij me!« Pokimal sem: »Sleci se!« Pravkar je prišla straža, da se izmenja in naju je gledala. Tedajci je potegnil vedro k sebi in si izlil vodo kar po razcefrani obleki.

»Znorel je,« sem se straži nekako opruščal. Angleži so se zasmejali. Orel pa je zdaj sleklet vso obleko do hlač, ožemal jo je z bikastim izrazom na licu, in jo razobil.

Orel pa je bil tako ves zmeden, da je kasneje pozabil, kje mu visi obleka. Obvisela je na verigi, in vsakdo se je že privadil pogledu na to čunasto mehaniko. Orel pa je taval do pasu slečen okoli, kot mnogo drugih. Pravi pravcati orjak, medved.

Nato, ko je Cristobal prihodnjič prišel, eta bila posebno prijazna drug z drugim. Dolgo sta go-

vorila in si stiskala roke in hodila gor in dol. Ko je Cristobal stopil v čoln, je še od spodaj navzgor pomahal, ko da bi se za vedno poslavljaj. Le kako da se nisem mogel iznebiti misli, da je bilo vse, karkoli se je v poslednjih tednih dogajalo z Orlom, v posebni zvezi med seboj.

Tedajci pa, v neki noči, sem se iz svojega kota, ki sem si ga priboril za spanje, dvignil in šel na krov. Bilo je jako temno. Ves omotičen sem se opotekal vzdolž ograje. Od obrežja je bila komaj kaka senca videti. Tu in tam kdo spi in zavedam se z nogami ob tiste, ki so naslonjeni na ograjo. Korakanje straže le čuti v natančnih presledkih. Tamle se pneh težka veriga počez navzdol, in malo bolj spodaj visijo Orlove cape. Napadoma pa se mi vsili misel: Nak, tule pa sploh niso visele! Ali niso visele zmeraj na sprednji verigi? Res je, brez dvoma! Saj sem bil vendar poleg njega. Bolj spredaj je obesil cape, ne zadaj.

To se mi je v temi zazdelo jako čudno, naravnost nepojmljivo. Zato sem pogledal, zmeraj bolj buden, na temno liso nizdol in sem preudarjal, kaj naj bi to pomenilo. Voda potihem klokoče in... ali ne slišim še neko drugo šumotanje? Presneta reč! Saj se dozdeva, ko da prihaja prav z verige! In ne vem, kaj me je prisililo, da sem uho položil nanjo. In tedajci, ko sem tako s sklonjeno glavo gledal postrani navzdol, sem razločno, pravam vam, prav razločno videl, da so se tiste cape, tista kepa, premikale!

Porivalo in premikalo in trdo je frfotalo, in še bolj sem se sklonil, in nisem mogel nič pametnega storiti in sem si skoraj oči izbuljil iz glave.

Nato pa, počasi, kakor previdno potisnjena krogla, se dvigne gola lobanja izpod tistega onega, se obrne, se dvigne in se začne pomikati po verigi spet nazaj, nemara zato, ker je mene uzrl.

Nič ne vem, ali se mi je vse to le prikazalo. Potresem za verigo, pa nič. Zasepečem: »Orel!« Vse tiho. Pa se spet potuhnem. Blodim

udarjal, je torej že tako daleč. Ali bo mogel to izvesti do konca? Tudi zadaj? Nagonsko sem sem uganil ves njegov naklep. Toda prvo noč se ni nič zgodilo. Vse je bilo kakor ponavadi. Ujetniki so spali. Straža je hodila gori in doli. Jaz sem se ulegel na trebuh, prisluškoval sem ves v nemiru. Pa nič.

Tedajci, proti jutru tretje noči, nemara dve uri, preden se je zdanilo, sem zaslišal zamolkel udarec, kakor če bi kdo kako polno vrečo zadelal v ladijski trup. Poskočil sem. Straža je nekam oklevala, a je vendar kar mirno korakala. Sicer se ni čutilo še nič nenavadnega.

Stekel sem na konec. Ah! Veriga je strmo visela navzdol. Spodaj kepa, ki je lenobno nihala. »Brž!« sem vzkliknil. »Brž! Spredaj je zdaj!« Tedaj se je splozilo kvišku Odrinil sem verigo, da ni zaženketala ob obodu ladje. Podal sem mu roko, previdno. In zdaj je stal poleg mene. »Proč zdaj!« pravim, in odstraniva se proti celicam. Ondi obstaneva, čakava. Orel dvigne glavo in se zagleda v ozki srp lune, ki že spet narašča. Gleda strmo in negibno. Potem, čez čas, globoko zavzdihne in zamrmra: »Plovemo.«

Zdaj je tudi straža že vznemirjena. Tekajo sem in tja in boljšijo čez ograjo. Haha! In spredaj je tista svetla, majhna lisa! Na zarjavelih členih verige se blešči. Straža krične. Ujetniki se opotečejo na krov. Toda ni mogoče več ustaviti! Ne! ne! »Aberdeen« se uleže na stran od vodnega pritiska. Zdaj jo zgrabi tok na široko... in... »Plujemo!« zakričijo ujetniki. Zdaj stoji spodnji konec že postrani proti ospredu. »Aberdeen« ima hitrost in moč. Toda — ali bo? Takrat v drugo butne, zdaj zvenketaje in ropotaje. »Prosti smo!« zatulim in se ne morem več obvladati. »Prosti!« In preden more straža ustreliti po pomoč, že planemo nanjo. To pot se ne ustavimo, ne popuščamo sovražnik je tako ostrmel, da se da premagati od strahu in osuplosti.

Medtem se zdani. Planemo v osprej, da bi videli. Vožnja je hitrejša, se večal in nenadoma zapazim pred nami zemeljski rtič. Vprav pred pontonom brzi proti nam. Drug drugega se oklenemo, medtem ko se za nami, iz trdnjave, zabliškajo topovi in voda v stebrih plane kvišku. — Orel pa se vede, kot bi bil blazen, in skače okoli in me zgrabi za pleča: »Ali nisi videl drevesnega bruna?« zakliče. »Ali nisi videl, kako je skakalo okoli skal? Ali bomo prišli mimo. Cristobal, sem ga zmeraj izpraševal. »Boste, hostele!« — »Kakor bruno?« — »Prav tako!« — Ah, el buon chico! Ta dobri dečko! Potem je stekel spet k drugim, da je tudi druge pograbil in jih stresal.

In zares, kakor sem bil videl na brunu, se je »Aberdeen« komaj petdeset milj od kopne zemlje, zasukala okoli in v ostrem loku zdrnila mimo pečin. Le malo je zažrtnilo, ladja se je stresla, a je odplula srečno naprej!

Armstadt je za hip utihnil. »Vse drugo pa sami veste,« je dejal nato. »S puškami stražarjev smo oddajali signale s streli, ko smo se bližali Santi Marii in zagledali francoske zastave. Prišli ste s čolni po nas! Lepo zahvaljeni za to, gospodje! To je vse.«

Ko je Armstadt končal, so spet začeli vzklikati Orlu. Izpraševali so ga, odkod je le dobil orodje za svoje dejanje? Napijali so mu in so ga hoteli dvigniti na ramena, medtem ko so si hkrati neumorno pripovedovali zgodbo o čudovitem vtisu, ki ga je povzročil črni ladijski trup brez jambor, ko so ga zagledali, kako je tako čudno in tuje priplul mimo pristanišča!

Tedajci je Orel nenadoma vstal. Umolknil smo, in on je dvignil roko: »Mes camarades, tovariši,« je dejal. »Zakaj bi pa jaz bil? Tisti fant, deček! Ta je bil zvit kakor kača! Karkoli sem ga vprašal, vse je vedel. Pa tako mehkega srca! Tedaj mi je dal orodje in mi je dejal, da je voda do Sante Marie v tokovih. Stori tako in tako, je dejal, in mi je razložil, karkoli sem hotel zvedeti. El Cristobal! Amigo! Mi nismo imeli nobene pameti več! Samo ti si jo imel za nas vse!«

Takrat se je dvignilo vse častništvo in je navdušeno napilo prijatelju, amigu, temu dobrobrščnemu, a prav nič nespametnemu Cristobalu. In vzklikanje je odmevalo po reflektoriju: »El Cristobal! Amigo!«

A NEK DOTE

Zakonski mož.

Slavni slikar H. Thoma je bil časih jako surov. V ateljeju je imel že precej priletnega učenca, s katerim se je večkrat sprl. Ob taki priliki se je zgodilo, da je mojster svojega učenca nahnul in tako kričal nanj, da je »učence« strahoma zajeljal: »Gospod, gospod, saj jaz vendar nisem šolarček, saj sem že več let oženjen!«

»No, če ste pa oženjen,« je Thoma še bolj zakričal, »potem ste pa navajeni, da vas kdo nahnuli!«

Zganje.

Dva velika prijatelja-umetnika sta se težkega srca odločila, da ne bosta nič več uživala grdega alkohola. Le če bi zbolela, sta dejala, je dovoljena izjema, in za take izredne prilike je imel prvi prijatelj spravljeno steklenico konjaka.

Čez dva dni nato se je drugi prijatelj pojavil pri prvem, strahotno se je zvijal in stokal, rekoč: »Oh, ta moj želodec! Daj mi brz silce konjaka!«

»Zal, si prišel prepozno, dragi moj,« se je nasmehnil prvi, »steklenica je že prazna. Moj želodec namreč že včeraj ni bil nič več v redu!«

Hrabri vojvoda

Kakor skala stoji vojvoda Marlborough v toči krogel strahovite bitke pri Hochstedtu. Vojaki stojijo, klečijo, padajo krog njega, ko da bi jih kdo kosil. Marlborough pa niti ne trene z očmi.

Peenik, ki si misli, kaj bo, pri uredniku.

Oborožitev lovskega letala

(Tehnika)

V poslednjih letih so posamezni tipi letal dobili že zelo jasne opredelitve. Vojna tehnika je ustvarila vse polno vrst, ki tudi ustrezajo vsaki svoji nameni. Eno izmed najmanjših in najhitrejših letal, ki ravno zaradi tega stavi na konstruktorje posebne zahteve so lovski enosedi. Pri njih mora biti združenega sorazmerno dosti orožja na ozkem prostoru.

Lovski enosedi se uporabljajo za obrambo pred zračnimi napadi sovražnih sil, pa tudi za napade na določene cilje na zemlji, kakor vojaške čete, oklopne vozove, topništvo itd. Če pogledamo vse te naloge, bomo videli, da se na lovske letala stavijo precejšnje zahteve tako glede hitrosti in okretnosti, kakor glede oborožitve, saj je zaradi velike hitrosti, v kateri se odigravajo zračni boji, gotovost posameznega zadetka zelo zmanjšana.

Da se kljub temu obdrži primerna učinkovitost orožja, mora strelno orožje letala obvladati določeno širino prostora pred seboj.

Pri enosedi je namreč orožje (strojne puške in topovi) trdno vgrajeno v trup ali v krila letala. Kadar meri pilot na sovražni cilj, mora celo letalo usmeriti proti cilju. Za to mu služi vizir, ki ga ima pred seboj. V trenutku, kadar zagleda sovražnika v križu vizirja, sproži orožje.

Lovska letala so oborožena največ s strojnimi. Proti težkim bombnikom pa imajo še strojne topove, katerih granate imajo premer 20 mm. Dočim streljajo strojnice samo polne naboje, ki učinkujejo s svojo probodno silo, izstreljujejo topovi granate, ki imajo v glavi nakopičeno razstrelilno snov. Vžigala granat so tako uravnana, da se že pri dotiku s platnom sovražnega letala ali balona razpočijo. Za strojnice in za topove se lahko uporabljajo naboji, ki pušajo za seboj svetlo sled, ki kaže pot izstrelka. Tako lahko pilot kontrolira in popravlja učinek svojega orožja.

V praksi je za pilota važno, da obvlada prostor v neki določeni razdalji pred seboj. Orožje je

v letalu tako vgrajeno, da se pota, ki jih opisujejo izstrelki, križajo v določeni razdalji pred letalom. Zaradi hitrosti letala se verjetnost zadetka zelo zmanjša. Ta nedostatek odpravi v neki meri povečana hitrost streljanja pri modernem avtomatskem orožju. Hitrost streljanja pa se na preprost način poveča tudi s tem, da vgradimo letalu po več vrst istega orožja.

Vgraditev orožja v male enosede dela konstruktorju čisto velike težave. Sile in sunki, ki jih proizvajajo orožje pri streljanju, morajo biti zanesljivo preneseni na posamezne dele konstrukcije. Poleg tega mora biti orožje lahko dostopno. Ravno tako mora biti dovolj prostora za namestitev in dovod municije. To je čisto zelo težavno, če pomislimo, da se mora konstruktor pri konstrukciji izogniti delom, ki bi motili gladke površine trupa, ker povzročajo že majhne izbo-

kline na površini letala izgube v hitrosti. Te izgube se mnogokrat še povečajo, ker morajo strojnice streljati skozi prostor, v katerem se vrtil vijak. Pri tem mora streljanje upravljati motor sam in sicer tako, da se strojnica sproži vedno v takem času, da ne zadene lastnega vijaka. Avionski topovi do danes še niso tako izdelani, da bi streljali skozi krog, ki ga opisuje vijak. Ti topovi so največkrat nameščeni v krilih letala. Izdelali pa so tudi že take topove, ki so streljali skozi os vijaka.

Upravljanje vseh orožij vrši pilot iz kabine. Priprava za upravljanje je vdelana v krmilni panel avijona. Kadar ima letalo več strelnih orožij, se iz taktilnih razlogov zahteva, da ima pilot možnost streljati z vsakim posameznim orožjem ali z večimi orožji naenkrat. V takem primeru imajo za sprožitev orožja posebne naprave, ki delujejo lahko s pomočjo stisnjenega zraka in s pomočjo katerih zadostno pritisk na gumb, da se orožje sproži. Na isti osnovi je izdelana tudi priprava, s pomočjo katere lahko pilot izprazni in nabije orožje, kadar se mu pri streljanju zatakne naboj.

Bartali, kralj kolesarjev

Že v drugo je zmagal na klasični lombardski vožnji, ki je imela start in cilj v Milanu in je bila proga dolga 231 kilometrov. Gledalci vzklikajo »Kralju goré« in najboljšemu kolesarju sveta

Slike z vlaka

Revna mati z dvema otročičema je vstopila v nabito poln voz. Nikjer nobenega prostora; pograbila sem dekletce, ki je capljalo za materjo in pogledala, kje bi dobila kak sedež. Poleg mlade gospe z otrokom je sedel mlajši gospod, ki je zabaval — druge zopet moril z najnovejšimi poročili z bojišč. Vstopila sem k njemu in ga prosila, da odstopi prostor. Nevoljen je vstal. Mati z otrokoma, ki sta bila oba vsa krastava — peljala jih je v »Dečji dom«, se je usedla k mladi gospe. Kot blisk je planila ta pokonci, potegnila svojega otroka in odšla. Usedla sem se poleg uboge matere, ki je v dno srca občutila, zakaj se je gospa odstranila. Po suhem licu sta ji zdrknili dve debeli solzi.

»Letos imamo res toliko sadja, da ne vemo, kam bi z njim. Naprešali smo že več sodov mošta, zdaj on kuha še četrti večer — pa ima še za ne vem koliko noči, da bo vse skuhal,« se je hvalila napol gosposka, napol kmečka gospodinja. Delavčeva žena, njena bližnja so-

sesta je vzdihovala: »Ja, ja, res je Bog dal teh reči letos, kot še nikoli. Na našem vrtu so se kar veje lomile. Mi pa nimamo ničesar!«

V tem hipu je zaklical petletni fantek: »Mama, mama, hruške, hruške,« in je kazal na polno košaro, ki je stala na tleh. »Nesem naprodaj na trg — pa saj letos nima sadje nobene cene,« je še pristavila prva. Roka se ji ni iztegnila, da bi dala vsaj eno hruško. — O, če bi jo! — potem bi pač vedela, kakšno in kako nepopisno visoko ceno ima tak dar!

Priletna ženica, močno zasopljena, je že zadnji hip vstopila na vlak. Imela je tudi precej priljage. Potniki, večinoma dljakinje in dijaki. Največja, videti je bila, da je visokopalka, je hitro vstala in vljudno pokazala na sedež: »Prosim, izvolite sesti,« ter je pokazala svoj sedež: »Prosim, izvolite sesti,« ter je pomagala skladatai zavite na polico. — »Vsa čast, gospodična; take izobraženke potrebujejo, take mladine smo veseli,« je veselo vzkliknila ženica.

Pojedina v Državi sredine

Iz Sanghaja poroča Evropejec:

Evropejca kar mrzlo spreletava, če sliši, da na Kitajskem jedo plavut morskega volka in lastovičja gnezda. In vendar sta ti dve jedili uspešna posledica rafinirane, več stoletij dolge kuharske umetnosti, in treba je dolgoletnih izkušenj kitajskega kuharja, da ju zna kdo pravilno pripraviti. Saj navodila zanju niso prav nič preprosta in dodatki so najfiniješe vrste. Tako sem imel nedavno kot Evropejec priliko, da sem se smel udeležiti veličastne kitajske pojedine, ki je bila prirejena sredi enega tistih jezer, ki jim je bila že pri kitajskih cesarjih dodeljena čast za pojedino. Barka, ki je bila opremljena kot slavnostna dvorana, je splozela od brega, za njo pa je plul kuharski čol. Z ljubko dovršenostjo so prinašali jedila, toda pogled na jedilni list je bil zmanjšal tek. Seznam na jedilnem listu pa je bil tale:

Različni mrzli kosi mesa in zelenjave.

Lastovičja gnezda v juhi.

Plavuti morskega volka in vršički traja v omaki.

S kapumom nadevana buča v juhi.

Rezine petelina z jajcem.

Pražena račja jetra.

Gobova juha.

Riba v kislosladki omaki.

Golobja jajca z gobami.

Vršički traja v fižolovi omaki.

Mandljeva žolca.

Nadevana raca.

Zelenjadna juha.

Ohrvotna juha s smetano.

Neprekvašen kruh, sadje in čaj.

Zraven smo pili rumeno kitajsko vino, ki se je gostu zadelo kakor nedestilirani rižev alkohol. Medtem ko se je hotel Evropejec rešiti sprico želodčnih težav s tem, da je le neznanako previdno pokušal jedi, pa Kitajcem taka jedila niso bila nič nenavadnega, in če jim je želodec nato povzročal težkoče, se niso dosti zmenili zanje. Največji dogodek pojedine so bila seveda lastovičja gnezda in plavuti morskega volka. Gost je mislil, da bo zagledal lastovičje gnezdo, kako bo plavalo v juhi, a dobil je krožnik jako okusne jedi, ki je recept zanj tale: »Prav skrbno osnaži košček lastovičjega gnezda, daj ga v mlačno vodo, da razpade. V košček izlij kozarec juhe od gnjati, kozarec gobove juhe, kozarec kurje juhe in tri kozarce vode. Prietavi na majhen ogenj. Prideni košček lastovičjega gnezda in naj vse skupaj vre. Daj jako vroče na mizo.«

Mnogo bolj muhast je recept za plavuti morskega volka: »Očisti prav natančno plavut morskega volka, prevrji jo na juhi, odstrani mišičje, koščice in pusti čez noč v mrzli vodi. Deni jo nato za deset minut v toplo vodo in spet za nekaj ur v mrzlo vodo. Ko to opraviš, daj v posodo deset parov lepo osnaženih kurjih ali gosjih krempljev, ki so bili skuhani na juhi in so brez kosti (kar pa lahko nadomestiš s šestimi unčami zmletega mesa ali z rakom), nato razprostri plavut in položi nekaj rezin gnjati in listke trsovih vršičkov nanjo, in vse polij z dvema unčama fižolove (soja) juhe, in še veliko rumenega vina in čašo kurje juhe. Vse to naj se kuha v sopari, pri čemer mora biti ogenj spočetka jako hud, nato pa zmeraj manjši. Kuhati se mora počasi in vsaj dve uri. Preden daš na mizo, polij z oljem.«

Evropski gost, ki je vsa jedila s potrebno previdnostjo pokušal, pravi, da je bil okus izvrstten. Samo mandljeva žolca ga je v ustih spominjala brivskega mila njegovega očeta, ki mu ga je večkrat vzel...

Razsipna mnogolernost takšne kitajske pojedine pa vzbuja tudi resnobne misli o znakih propadanja tega naroda, čigar čednosti in zmognosti glede na nego delikatne in telesne kulture uživanja, se polagoma uničujejo.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17				18				19	
20				21					22					
23			24		25			26			27		28	
29		30		31		32				33				34
35	36		37						38			39		
40				41				42			43			
44			45			46			47		48		49	
50		51				52				53		54		
55					56			57				58		
59	60			61			62		63		64			
65		66	67			68		69		70				
71				72				73						
74					75			76						

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelejših črticah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. upravitelj kleti, 7. tuja beseda za podnebje, 12. tuja beseda za težo zavoja ali zaboja, 16. vrsta posod, 17. kraj pod Fruško goro, 18. del glave, 19. druga beseda za napeljavu, 20. nekdanji naziv za reko na Pirenejskem polotoku, 21. del očenaša, 22. ena od deveterih muz, 23. tibetanski naziv za jezero, 24. druga beseda za pesek, 26. zastopnik glavnega stanu v naši državi, 27. druga beseda za iznajdbo, 29. vrsta lagunskega otčaja, 31. zastopnik številnega evropskega plemena, 33. izraz iz matematike, 35. stara utežna enota, 37. vrsta tibetanskih živali, 38. priprava za merjenje časa, 39. oblika zmazle vode, 40. vsučiliško mesto na južnem Angleškem, 41.

leposlovna zvrst, 42. levi pritok reke Verhnaia Tunguska v Sibiriji, 43. kiparski izdelek, 44. turška gostilna, 45. vrsta zabave, 46. druga beseda za sotesko, 48. tatarski poveljniški naslov, 50. odpadek pri obdelovanju železa, 52. vrsta mastne zemlje, 53. domnevna gora kralja Matjaža, 55. tuja beseda za strežaja, 56. namizno pregrinjalo, 57. druga beseda za vrednost, 58. druga beseda za skalo, 59. velika nestrupena kača, 61. mesto ob Dravi na Württenberskem, 62. vrsta poljskih pridelkov, 64. vrsta narodnih plesov, 65. prebivalec južnega dela Afrike, 67. pokrajina v Švici, 68. vrsta listnatega drevja, 70. majhna strelna priprava, 71. izraz pri kartanju, 72. vrsta jedi, 73. tuja beseda za družabno shajališče, 74. otoček v Perzijskem zalivu, 75. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb, 76. druga beseda za nagradni razpis za kako delo.

Navpično: 1. sodobni slovenski sportnik, 2. kraj na Koroškem, 3. nemški naziv kraja v nekdanji Češkoslovski, 4. gričevje na Primorskem, 5. pripadnik izumrlega naroda, 6. prestolno mesto italijanskega imperija, 7. kraj na Primorskem, 8. redko moško krstno ime, 9. predstojnik pravoslavne samostana, 10. vrsta žuželk, 11. vrsta poldravnega kamenja, 12. tuja beseda za glas, 13. tuja beseda za prejemno listino, 14. skupina čebel, 15. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 24. kemični izdelek, 25. izraz iz gospodinjstva, 26. potrebščina pri peki, 27. skrajšano žensko krstno ime, 28. druga beseda za tolažbo, 30. vrsta krepčnega zraka, 31. sodobni slovenski sportnik, 32. druga beseda za opis, 33. tuja beseda za časovno razdobje, 34. kraj v Vojvodini, 36. tuja beseda za oddelek, 38. italijansko ime za mesto v severovzhodnem delu Italije, 39. kraj pri Zagorju ob Savi, 40. tuja beseda za odmev, 42. mesto v Jugoslaviji, 43. druga beseda za veter, 45. pripomoček za plavanje, 46. levi pritok Donave v Romuniji, 47. ime opice v mladinski povesti, 49. druga oblika besede naročje, 51. zdraviliški kraj v Istri, 52. vrsta rastlinja, 54. slovenska beseda za kontinent, 55. grad v občini Guštanj, 56. del morskega valovanja, 58. slikarjeva potrebščina, 60. preprosto glasbeno orodje, 61. druga beseda za zakletev, 62. pokrajina v severozahodnem delu Hrvatske, 63. otroško papirnatko pokrivalo, 64. vrsta nalezljivih bolezni, 66. vrsta alkoholnih pijač, 68. vrsta industrijskih rastlin, 69. naslov Hamsumovega romana, 70. prijatelj tuje lastnine.

Rešitev križanke

z dne 29. oktobra

Vodoravno: 1. potopisec, 10. kap, 13. voh, 16. obok, 17. Eva, 18. les, 19. Niobe, 20. tek, 21. osa, 22. val, 23. Ika, 24. zel, 25. Oto, 27. Kamen, 29. Ibar, 32. kri, 33. peka, 35. kal, 36. Unec, 38. urok, 39. Ida, 40. pek, 41. sla, 42. Niš, 42a. eno, 43. Sela, 45. Slom, 47. Ren, 48. Eton, 50. Enos, 52. bik, 53. noša, 55. rasa, 57. top, 59. ara, 60. zid, 61. Ana, 62. PEN, 63. Irun, 64. Knin, 65. Olt, 66. Zila, 67. kad, 68. Arad, 70. oika, 72. kot, 74. eta, 76. cep, 78. Abo, 79. bol, 81. ime, 82. Tadej, 83. ave, 84. vas, 85. Anam, 86. Ararat, 87. Aron, 88. Azana.

Navpično: 1. potopis, 2. obet, 3. tok, 4. oko, 5. pesa, 6. iva, 7. Savel, 8. elan, 9. celina, 10. kel, 11. Anka, 12. Pia, 13. voz, 14. Oberon, 15. Helikon, 26. oka, 27. kapa, 28. mak, 30. Beneš, 31. Ruše, 32. Kreta, 34. Eden, 35. kes, 36. Ulm, 37. ein, 41. sok, 44. Lopud, 46. liana, 47. rod, 49. osel, 50. etiketa, 51. Sana, 52. brk, 53. Nin, 54. Ant, 55. raza, 56. anatom, 58. oratar, 60. zidava, 61. ali, 62. pik, 65. Olovo, 69. reja, 70. Ober, 71. kosa, 73. Oman, 75. Ada, 76. Cer, 77. pat, 79. ban, 80. laz, 81. Ina.

Rešitev zlogovnice

1. vojak, 2. Raimund, 3. Elza, 4. mravlja, 5. elan, 6. veper, 7. ikra, 8. njiva, 9. oblak, 10. topot, 11. obok, 12. kural, 13. atom, 14. dukat, 15. Alah. — Vreme vinotoka daje za april poroka.

Številnica

10. 18. 15. 19. 14. 6. — 17. — 16. 9. 11. 9. — 1. 6. — 17. 1. 19. 9. 7. 12. 13. 9. — 18. 9. 16. 6. — 1. 18. 5. 15. — 16. — 8. 17. 6. 8. 12. — 8. 4. 15. 14. — 12. 3. — 7. 18. 12. — 1. 11. 15. 17. 12. — 7. 18. 12. 1. 6. 8. 12. 13. 9. — 11. 14. 2. 10. 15. 17. — 1. 12. — 3. 15. — 17. 6. 16. 9. 13. 15. 14.

Ključ:

1. 2. 3. 4. — preliv v severni Evropi,
5. 6. 7. — cepič,
8. 9. 10. — del ust,
11. 12. 13. — jugoslovanska reka,
14. 15. 16. — tibetanska žival,
17. 18. 19. — obdelana zemlja.

Če bi izbral pravilne črke in zgornje številke nadomestil s njimi, dobiš kitico Gregorčičeve doljubne pesmi.

Zlogovnica

Iz naslednjih 32 zlogov: a, a, ba, bad, bas, be, dev, el, hat, i, jer, kan, lan, len, ma, men, met, mon, na, o, o, o, or, po, ran, reh, sel, ši, so, tel, tos, vi — sestavi šestnajst dvozložnih besed s sledečim pomenom:
1. moško ime, 2. azijsko pogorje, 3. staroslovansko božanstvo, 4. grška sveta gora, 5. kuhinjski izraz, 6. sadno drevo, 7. gospodarska naprava, 8. del zidu, 9. bog bogatinov, 10. poldravnega kamenja, 11. sodobni slovenski književnik, 12. nadležna žuželka, 13. delavec, 14. močan veter, 15. pletena posoda, 16. otok v Sredozemlju.

Če izbereš pravilne besede, dobiš v prvi in tretji vrsti, brano od zgoraj navzdol, dva slovenska pregovora.

Besednica

Ivanjščica, antologija, ocarinjenje, enklitika, arbitraž, hlinjenje, kaplanja, jecljanje, jezikoslovec, ornitologija, sejanje, inkunabula, Njaradi, beganica, ovenjak, aplikacija, pravičnost, sviloprejkica, carinarnica.

Iz vsake besede vzemi v določenem redu po dve zaporedni črki, da dobiš ime in priimek umrlega slovenskega pisatelja in naslov njegovega dela.

Znani SALVAT ČAJ proti solnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se dobiva pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. — Prospekt o zdravljenju poisklamo zastoj.

DRUŽINA

Beseda o svobodni ljubezni

Iz modre rože usmiljenja, se je razvila rdeča roža ljubezni. On se je bil njej neizmerno zasmilil, ko je tako kot sam samcat človek blodil okoli. In verjela mu je, ko se je izdajal kot nesrečna, preganjana žrtev novodobnih, a tako »plemenitih« idej. Tak človek, ki pravi, da je »apostol razdedinjenih«, brez dvoma ne more biti slab!

V svojih dvajsetih letih in s svojim, naravnost pretiranim spoštovanjem spriču svetosti dane besede, seveda ni mogla slišati public, ki so zvenele iz njegovih praznih besed. In niti na mar ji ni prišlo, da so na svetu ljudje, ki jim je zaradi njih neomejenega hotenja po oblasti, tudi najsvetejše v človeku kot klin na lestevici. Ni si mogla misliti ničesar lepšega kot to, da mu podari vso svojo nedotaknjeno žensko ljubezen in tega »razdedinjenca« spremeni v srečnega, veselega človeka.

Včasih me je le malo strah spriču tvojih nazorov o zakonskem življenju, mu je vsa zarjela zaupala. »Saj veš, kako sta mi ljubezen in zakon sveta. Knjige in članki, ki mi jih pa ti daješ, govorijo o paradižu »svobodne ljubezni«. Plemenit človek more vendar samo enkrat oddati svoje srce!

»Vidiš, moj sistem pa je borba zoper vse zastarele nazore. To se pravi, da mora ostati vsakdo povsem svoboden in ga ne smejo vezati nobene trde juridične in družabne spon.«

»Po kakšnih navodilih pa naj bi se tako razmerje uveljavljalo?»

»No, to je vendar jako preprosto! Če ne gre in ne gre več dalje, ali če poseže kaka druga ljubezen vmes, se smeta oba dela, brez vsakršnega običajnega družabnega ogorčenja ali predolgo trajajočih zakonitih formalnosti — ločiti in si poiskati drugo osebo kot življenjskega tovariša. Če bi, na primer, jaz imel to nesrečo, da ti ne bi bil več všeč...

»Prosim! Življenjski tovariš je prav za prav dobro povedano. A kakor ti pojmuješ zakonsko moralo, ni tu govora o tovarišu — za vse življenje —, marveč le za nekaj dni ali let! Takšno naziranje pa odpre vsakršni razbrzdanosti okna in vrata. Kateri od obeh zakoncev pa določi, kdaj ne gre več naprej?»

»Kaj me mučiš s temi nemogočimi vprašanji! Saj je vse to le teorija, ki za naju dva pač ne velja. Prav dobro veš, da mi za teboj ne bo mogla biti nobena druga ženska več všeč.«

»Na, dragi moj, mučiti te zares nečem. A včasih se splazi vame občutek negotovosti. — Saj ne more biti za dva človeka ničesar lepšega kot to, da prehodita vso življenjsko pot skupaj! Ženska občuti tako silno potrebo, da bi se kot otrok naslonila na močno zvestobo moža in da, če treba, tudi po materinsko skrb za njega in ga neguje kot svojega najljubšega otroka! Vse bi dala zanj, kar podzavestno tudi zares stori. Tvoji spisi in tvoji nazori pa niti

malo ne upoštevajo ženske duše in tega najprisknejšega čustva vseh čustev. Ti nazori ponižujejo žensko do zgolj živalskih nagonov in do kupčije med človekoma, ki sta le začasno združena. Meni se zdi naravnost strašno in ponižujoče, da bi se poročila, kot bi me kdo vzel v najem za tri, šest ali devet let! »Nikar si svoje mlade glave ne obremenjuj s takimi brezplodnimi pomisli! Tudi jaz si še mislim ne morem, da bi bilo kdaj mogoče, da mi ti ne bi bila nič več najljubša na zemlji! In če bi se to nemogoče vendarle zgodilo, bi me čast in dana beseda vezali na mojo dolžnost!«

»Kje pa bi bila oblast, ki bi te mogla prisiliti, da držiš besedo? Verskih pomislekov nimam. Tako si ponosen na to, da si tako »prosvetljen« in si se iznebil vseh verskih vez! Namesto odgovora je vzel svoj dnevnik, ga odprl na zadnji strani in ji ga molče dal v roko. Brala je:

»Bil sem kakor vetrnica na strehi. A zdaj sem srečal žensko, katere nisem vreden. Njena sreča bo smoter mojega življenja. Našel sem angela, ki me je potegnil iz močvirja. Podlež bi bil, če bi kdaj kaj takega pozabil.« S solzami zaupanja mu je vrnila dnevnik.

»Ali je treba še kake verske odobritve?« je vprašal.

Nasmehnila se mu je skozi solze in odkimala.

»Vsemu svetu bom pokazal, da more stati brezbožnik moralno na višji in močnejši stopnji kot vsi hinavski terciarjci!«

Postala sta mož in žena in sta preživela lepe dneve v »zakonu razumnikov...«

Dokler se niso »dobri prijatelji« začeli norčevati. Dokler ni on v alkoholu spet utonil in postal vetrnjaki. V svojem nebrzdanem hotenju po oblasti je uničil tudi poslednji kanec notranje sramežljivosti in je pozabil, da ima ženo in dom. Dokler se njegova žena ni mogla nič več smehljati, ker se je vse okrog nje porušilo.

Njene obtožbe brez besed je porogljivo zavračal: »Jaz se borim za svobodo. Ne poznam nobenih vez, zakonskih pa sploh ne. Dolžnosti in omejitve so samo za tepce.«

Kako je bilo zapisano v dnevniku? »Podlež bi bil...« In kako je bil rekel? »Vsemu svetu bom pokazal, da more stati brezbožnik moralno na višji in močnejši stopnji...«

Ona se ni niti več potrudila, da bi ga spomnila njegove obljube. Počemu le? Brezbožnik se iznebi nadležnih spon in dolžnosti. Saj se mu ni treba bati nobenih verskih odobrenj.

Zakonik uveljavljene morale sladostnikov in njegovi zagovorniki pa ga še podpirajo v njegovem nečastnem, podlem dejanju. (Iz življenja ženske. — Dopis čitateljice.)

Vrt v novembru

V novembru končamo v hišnem vrtu vsa dela. Mraz in eneg lahko nastopita. Vso zelenjavo pospravimo, le česen, rožno in listno zelje in poljsko solato pustimo na vrtu. Te prenesejo precej mraza. — Vrt počistimo, populimo plevel in ga znosimo na gnojšče ali pa sežgemo. V tem mesecu tudi pognojimo šparglove grede.

V cvetličnem in sadnem vrtu pograbimo listje in ga znosimo na kupe. Listje bomo porabili pri mrzlih gredah, ki jih bomo pripravili za prezimovanje zelenjavi. Občutljive okrasne grme, ki sicer prenese zimo, vendar so precej mehki, pokrijemo z zelenimi smrekovimi vejami. Položimo vrtnice in žlahnejšo trto, kot smo že zadnjič opisali. Pod sadnim drevjem očistimo kolobarje, pognojimo in potresemo apno. — Vse orono-

dje, količe in prekle pospravimo na suh kraj. Vrt mora biti povsod čist in pospravljen, ker se z naslednjim mesecem prične zima in počitek.

Ko smo pa pospravili in uredili na vrtu vse, je prav, da se spomnimo tudi naših drobnih prijateljev in jim še sedaj pripravimo na vrtu majhno hišico, kjer jim bomo, ko bo zapadel sneg, nosili hrane. S tem, da jim še sedaj postavimo hišico, jih pridržimo na vrtu in navadimo na stalen prostor. Sedaj jim še ni potreba veliko nasipati, ker si ptiči najdejo še dovolj hrane drugod, temveč le toliko, da nam ne odlete drugam.

Krmilnice naj bo prirejene v kakem zavetnem kraju, pod streho, da je varno pred dežjem in snegom. Ptice namreč zelo škoduje mokra hrana, posebno še moker kruh, ki jim v želodčkih vzkipi. V krmilnici

mora biti prost razgled na vse strani, da ptiči lahko vidijo bližajočega se sovražnika in se jim ni treba bati zahrbtnega napada. V bližini naj raste večji grm ali drevo, na katerega sedajo ptiči.

Zelo zdrava in prikladna hrana za naše ptice so vsa oljnata semena, ki imajo obilo tolsče; konopljevo makovo, laneno in solnčnično seme. Tudi dobro posušen in v drobtince zmlet kruh ali kruhove skorje je izvrstna hrana za ptice. Nekateri ptiči, posebno brglezi in sinice, zelo radi luščijo bučna semena, ki so močno oljnata. Bučno seme pa je silno nezdrava hrana in je bolje, da jih ne pokladamo. Vsi naši koristni ptiči pa jako ljubijo tudi loj, surovo in kuhano meso in neslano slanino.

Najhuje za ptice je, če sneg nenadoma zapade in so tako ptice odrezane od naravnega pridobivanja hrane. Pri takih prilikah natrosimo več v krmilnice, da se lahko lačna perjad do siteda nazoblje. Ko sneg skopni, dajemo v krmilnice manj, a popolnoma prenehati ne smemo, da se ptice ne odvadijo. Vse tiste pa, ki nimajo svojih vrtov, prosim, da naj kupijo za dinar zgoraj omenjenega semena in naj ga natrosijo v krmilnice v tivoljskem parku ali na Gradu.

Zelo primerno ptičjo hrano pa si lahko pripravimo na sledeči način: V posodi stopimo 150 dgk loja, ko je že tekoč, stresemo vanj 10 dgk konopljenega semena, 15 dgk prosa, 5 dgk suhih bezgovih jagod, 15 do 20 dgk suhega zmlatega kruha, 15 dgk makovega semena in 5 dgk lanenega semena. Vso to mešanico dobro zmešamo, da se enakomerno razdeli. Seveda ni potrebno, da bi se delalo točno po gramih. Lahko je enega semena več, drugega manj in tudi lahko kaj ostane. Posebej pa dobro očistimo cvetlične lončke in skozi odtočno luknjico (slika 2) vliujemo kos žice, ki ima na dolnjem koncu privezan kosček lesa, tako da vsa stvar izgleda kot zvonec. V tak lonček zlijemo še toplo zmes loja in semena in pustimo, da se ohladi. Ko je hladno in trdo, obesimo lonček z žico na vejo drevesa ali kam drugam. Ptice se kmalu navadijo na tako krmo, ki je najboljše in najbolj zdrava, ter kar je glavno, vedno suha. Tudi pokvariti, razmašiti in raztresati je ni mogoče.

»Zdaj pa moram iti, Elza! Moj zaročenec, ki je tukaj filmski operater, bi rad z menoj govoril.«

Juha iz rumene kolerabe

Osnažiš pol kilograma rumene kolerabe, opereš in razrežeš na tanke rezine, nato jih s krompirjevimi rezinami in čebulo na masti dušiš. Čez 10 minut priliješ liter vroče vode ali juhe in kuhaš dotlej, dokler koleraba in krompir ne razpade. Potem juho pretlačiš skozi sito, zgostiš z moko, osoliš, popopraš in potreseš malo s papirko in daš s praženimi drobtinami na mizo.

Kavo, ječmen (Kneipp) in čaj imej v dobro zaprtih, neprozornih posodah, ki jih je treba večkrat umiti.

Maže za na kruh

Marsikatera gospodinja nima zmeraj presnega masla ali kake mesenine za na kruh, in vendar bi otrokom rada ustregla. Za take prilike so te-le maže, kjer je posebno uporaben navaden kravji sir ali mohan, zelo okusne:

Mohan: četrt kilograma pretlačenega mohana premešaš s tremi žlicami mleka, osoliš in osladkaš. Lahko prideneš malo kumine ali nastrgane čebule.

Paradižnikov sir: K mohanu, ki je pripravljen, kot je zgoraj navedeno, dodaš še dve ali tri žlice paradižnikove mezge.

Mohan s korenjem: Izvrstna maža za na kruh je mohan in rumen korenček. Kruh namažeš z mohanom (kot zgoraj), nato pa še z nastrganim korenčkom.

Neskončna je vrsta raznih maž z mohanom. Če imaš kake ostanke mesa, klobas, gnjati, jih sesekljaš in pomešaš z mohanom. Maža z mohanom v zvezi z nekaj rezinami kumarice izvrstno tekne, posebno še, če še malo osoliš in potreseš s sesekljanim petršiljem.

Moderna pokrivala

K U H A

Repa s koštrunovino

Pol kilograma mastnega koštrunovega mesa skuhaš napol. Potem dodaš kilogram repe, ki jo prej opereš, olupiš in na kocke razrežeš. To kuhaš dotlej, dokler repa ne začne razpadati. Nato dodaš dva do tri na kocke razrezane krompirje, ščepec kumine, soli in popra in kuhaš do mehkega. (Repa povsem odzame duh po koštrunovem mesu, ki je nekaterim zoprni.)

Kolerabe s slanino

Raztopiš 100 gramov na kocke narezane slanine (do belih ocvirkov) s sesekljano čebulo zraven. Razrežeš na tanke rezine 1 kg kolerabe, ki jih dodaš slanini, kjer naj se malo dušijo. Nato priliješ skodelico vroče vode ali juhe, osoliš, popopraš, skuhaš do mehkega in poprhaš malo z moko.

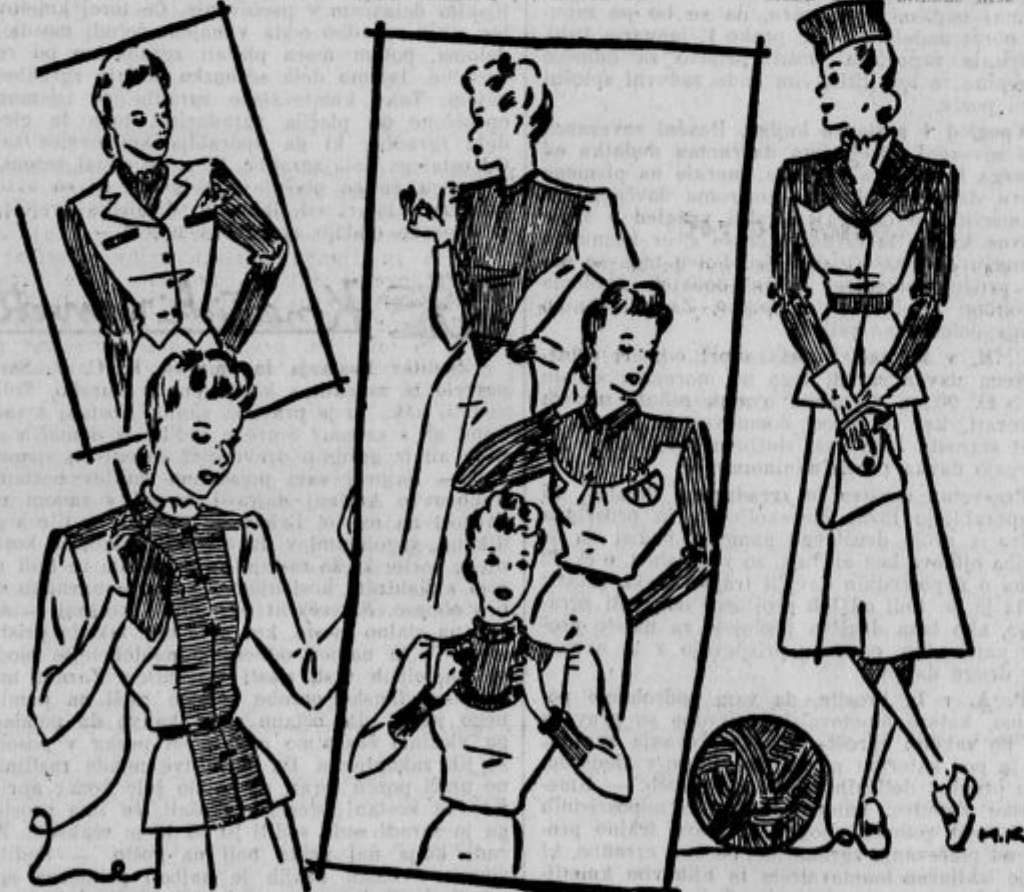
Koštrunova pečenka

fina za marsikoga prehud duh; pravijo, da smrdi po volni. Pa se da ta duh odpraviti tako, da popiješ na pečenko, ko se že peče, skodelico osladkane kave s smetano!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrh vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. računa: Belgija: št. 8064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. vilka 1458-66, Ned Dienst; Luksemburg: št. vilka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

„Pomlajene“ obleke s pletenjem

V najglobljih globinah svojih omar najdemo skoraj zmeraj kako obleko, ki je njena pravica za obsoj za zdavnaj prenehala, ki se pa zaradi svoje prirojene varčnosti nismo mogli nikdar ločiti od nje.

Te obleke-starke so večidel iz dobrega blaga; zatorej se potrudimo in skušajmo napraviti iz njih uporabno in moderno obleko. Ko obleko dobro očistimo, preiščimo poškodbe — preguljena rokava, od potu poškodovane dele, onesnaženi prednji del, pregloboko odprtino pod vratom: tole bo bržkone uspeh našega pregledovanja. Vse to pa je mogoče s pravilno nameščenim pletenjem nadomestiti.

Poglej, zgoraj na levi na risbi je prastar kostum, ki se je s pletenimi rokavoma, majhnima žepoma in pleteno ovratnico spremenil v čedno vsakdanjo obleko. Spodaj pa je obleka, ki je bila postala preozka, pa se je dala »rešiti« s pletenim sprednjim delom in je postala jako lepa. Če sprednji zgornji del obleke ni več uporaben, če je — ali nemo- deren ali preozek ali preveč marogast — ga lahko spremenimo, kar vidiš v sredi zgo-

raj, če spletemo ves sprednji del in ozek ovratnik. Pod to obleko je drugačen način spremenitve, je spleten naplečnik, in če je treba, spletena rokava. Tudi obleka spodaj, ki je imela nemoderno odprto krog vratu ali nemoderen ovratnik, je bila modernizirana s okroglim spletenim delom krog vratu. Srednje visoki ovratnik je zelo v modi. Rokava, ki sta postala prekratka, dopletemo, kar je razvidno z iste obleke na risbi, in poškodba je odpravljena. — Kostumu ulegemo z dopletenim naplečkom in rokavoma dati popolnoma drugačen videz in oguljena komolca ali nemoderna reverja izginejo s pripletenimi nozmi.

Vzorec za vse takšno pletenje bo dišim najbolj preprost. Najbolje bo, če pleteš vse desno, ali pa po dve desni, dve levi. Tudi kak vzorec v progah v ustrezajočih barvah jako lepo pristoji enobarvnim oblekam. Če je blago vzorčasto, pa mora biti dodana pletenina na vsak način enobarvna, in sicer je najlepše, če je v tisti barvi, kakršna je temeljna barva blaga. Zdaj pa — dober uspeh!

Minister - planist: Paderewski, umetnik in domoljub

Poslanstvo ob Ženevskem jezeru

Mlad gospod, oblečen v sivozeleno uniformo poljske pehote, je odšel iz malega hotela Du Danube, ki stoji v ozki pariški ulici v »Quartier Latinu«; važno nalogo mora izvesti in odpotoval je v Svico, v Ženevo. V aktovki je imel posebno sporočilo za nekega starega gospoda, ki je sedel v svoji vili v Morzeju ob Ženevskem jezeru, pri klavirju in je proučeval note. Mladi mož v sivozeleni uniformi je bil poseben kurir poljske vlade, ki je s svojega začasnega sedeža v malem hotelu pošiljala za hvalnico Ignaciju Paderewskemu, velikemu poborniku poljskega gibanja za svobodo.

Šest in sedemdesetletni Paderewski je sprejel sla v svoji glasbeni sobi, kjer so viseli na stenah starodavni spomini na glasbo in na poljske boje za svobodo; dalje koncertni programi in slike in pisma Saint-Saëna, Kozine Wagnerjeve, Clemenceauja, Poincaréja, Wilsona, Pilsudskega in angl. kralja Jurija V.

Protoklost je ožvela

Še so ljudje, ki se spominjajo, kako je nekoč neki 20 letni mladenič sedel pri klavirju v koncertnih dvoranih v Varšavi in Krakovu. Ljudje v dvorani, poljski izobraženci, podložniki carja ali cesarja Franca Jožefa, so iz dna duše poslušali. Mladenič je igral Chopina. Poljska, ki tedaj ni imela nobene narodne sedanjosti, se je zatekla v preteklost in v svojo narodnostno kulturo. Kopernik, Chopin, Mieczkiewicz so ta podjarmljeni narod dvigali. In mladenič, ki je igral Chopina, se je zazdel poslušalcem kakor sel iz poljske zgodovine, klicar za k boju, prerok poljske bodočnosti.

„Drug Chopin“

Čez nekaj let nato je Paderewski zapustil svojo domovino in je odpotoval v zahodno Evropo. V Parizu in Londonu si je pridobil srca vseh ljudi. Skladatelj Saint-Saëns in Edouard Laló sta »Chopinu II.« pripravljala pota. Francoski pisatelj, Catulle Mendès, mu je napisal besedilo za njegovo opero »Sakuntalot. Ko je prišel prvokrat v Ameriko, so ga Američani pozdravili že kot velikega, edinstvenega, izrednega umetnika, pravega demona glasbe, nekakšnega svečenika lepih umetnosti, in njegovi sorodniki, poljski, v Ameriki bivajoči rudarji in mornarji, kot narodnega junaka in voditelja v bojih za svobodo.

Tako je Paderewski potoval po svetu kot umetnik, ne da bi spregovoril besedo ali le napravil kretnjo za svoj poljski narod, temveč je deloval zanj le s svojo osebnostjo in umetnostjo. Le malokdaj se je vrnil v domovino, kjer so ga pa zmeraj sprejeli kot narodnega junaka. Prav malokdaj in zmeraj prav nerad, je igral tudi v Rusiji. Njegovi uspehi v Petrogradu in Moskvi ga niso zanimali in so se ga komaj dotaknili. Kolikorkrat je bil v Rusiji, je zmeraj čutil, ko da bi bil v deželi sovražnikov.

Minister - planist

Ko je izbruhnila svetovna vojna, so mečili poljski narodnjaki, da je zdaj odbila njihova ura. Dva moža sta predstavljala in posebej svobodnostno hotenje svojega naroda: neznani častnik v Varšavi, kjer je bil znan v

socialističnih krogih. Jožef Pilsudski, in svetovnoslavni umetnik Ignacij Paderewski. Po mnogih zmedah in beganjih je l. 1917 začel Pilsudski organizirati poljsko legijo v Franciji. Paderewski je potoval po svetu, a zdaj ne zato, da bi igral klavir, marveč kot govornik in diplomat: treba je bilo pridobiti zavestnike za osvoboditev Poljske in privzeti poljsko svobodo v vojne cilje.

Paderewski je govoril in se pogajal. Vseeno je bilo, ali je govoril s človekom angleško, francosko ali poljsko, zmeraj je zvenela iz njegovega glasu strast, plamen, gorečnost navdušenega domoljuba. Predstavljen je bil Clemenceauju, Poincaréju in Lloyd Georgeu. Prepeljal se je čez Ocean in je predaval v največjih dvoranih New Yorka in Čikaga navdušeni množici. Mrzli, trezni predsednik Wilson se ni mogel zoperstavljati temu gorečniku in njegovim iskrenim razlogom. Sprejel je »obnovo poljske države« k svojim »štirinajstimi točkam«.

Ko je bilo v Versaillesu sklenjeno premirje in so se začela mirovna pogajanja, je bil Paderewski na čelu poljske delegacije. V Versaillesu mu ni bilo treba premostiti mnogo ovir. Clemenceaujevo prijateljstvo mu je olajšalo pogajanja. »Tiger«, ki je le malokdaj

odprl srce in je le malokateremu človeku mogel reči »prijatelj« in čigar največja čednost je bila nezaupljivost, je bil po skrivnem čaru in ognju tega pianista povsem premagan. Prav nič niso odrekli poljskim delegatom.

V Varšavi se je ustanavljala mlada država. Ustava, poglavar države, parlament, vlada... Ignacij Paderewski je postal ministrski predsednik in hkrati tudi zunanji minister. Dve leti je vodil vso poljsko politiko, organiziral je novo stavbo države, določil je meje branil je v najhujših urah novo državo zoper vzhodnega sosedo v Zgornji Sleziji. Potem je dokončal svojo dolžnost, njegova domovina ga ni več potrebovala. Leta 1921 je demisioniral in se je posvetil le svoji umetnosti. Kakor v mladih letih, je tudi zdaj romal od države do države kot neumorni, navdušeni služabnik svoje ljubljene glasbe.

Zdaj pa, ko so prišli taki bridki časi za njegovo domovino, se ji je spet ponudil v službovanje. Vlada Sikorskega ga kliče, saj potrebuje moralno ravnotežje njegovega imena; potrebna je njegovih gorečih pozivov na vse poljske moške in ženske, potrebna je njegovih preizkušenj in njegove vere v bodočnost Poljske. In 76 letni umetnik se je odzval. Noče pustiti Poljske v nemar. Do smrti bo ostal to, kar je že od rane mladosti: buditelj naroda, nosilec Chopinovega ognja in Mieczkiewiczovega plamena, vzvišena osebnost in večni oznanjevalec.

Vroča kopel pri ledeni gori. — Mornarji ameriške obrežne ladje se kopljejo v morju, ki ima blizu ledene gode 22,5 stopinj Celzija, ker teče tu topli zalivski tok mimo

Po Pittmanovi zmagi: Ameriška pristanišča se odpirajo

Mrzlično nastrojenje je bilo v amerškem kongresu. Parlamentarci, obdani s časniki, uradniki zvezne uprave, odposlanci gospodarskih zvez in zastopniki organizacij, ki se udeležujejo vojne, so razburjeno tekali po hodnikih in dvoranih obširnega poslopja. V sejni dvorani senata, v tistem mrzlem, grdem prostoru, ki vpliva s svojimi velikimi električnimi urami kakor kak vlemestni kolodvor, se je dvignil predsednik in je pozvonil: Glasovanje o predlogu glede na spremembo zakona o nevtralnosti! — Začela se je odločilna ura. Še v poslednji minuti so »isolacionisti« poskušali vse, da bi vplivali na to glasovanje, ali da bi ga vsaj odrinili. Med številnimi intervencijami poslednjih ur so bile tudi take, ki so to resno in važno vprašanje celo smešili.

V Belo hišo je prispela dolga brzojavka s podpisom »Bog Oče. Predsednik Roosevelt in njegov prvi tajnik sta proučevala brzojavko. Bog Oče je zaklinjal predsednika, naj ostane pri prejšnji nevtralnosti, da se tako ohrani mladina naše demokracije sprčo nevarnosti nove svetovne vojne. Predsednik in njegov tajnik sta preudarjala, ali se kdo norčuje, ker mu je dolgčas, ali pa je to kak gorečniški pristaš kake verske ločine, ali pa je bila tu skrita kaka grožnja? Slednjič pe je predsednik razrešil to uganko, rekoč: »Brzojavka je od mojega sosedo. In sicer od sosedo moje počitniške hišice ob reki Hudson. In to je stari slavni haarlemski zamorski duhovnik, George Baker, ki mu njegovi črni pristaši zmeraj pravijo »father divinez, to je Bog Oče. Torej Bog Oče, George Baker, je tudi v nasprotnem tabornu?«

Kaj pa zdaj?

Spreminjevalni predlog senatorja Pittmana, ki je nasvetoval, naj vse države dobivajo iz Amerike orožje, municijo in potrebne surovine, če kupec vse takoj plača v denarju in odpelje s svojimi ladjami blago domov, je bil z veliko večino sprejet. Rooseveltov predhodnik Hoover je ta nevtralnostni zakon označil z besedami: »Novi zakon daje naši industriji priliko, da brez tveganja zasluži denar.« Z evropskega stališča pa je ta zadeva povsem drugačna. Anglija in Francija, ki njuno brodogradnjo obvlada Atlantski ocean, si bosta mogli v newyorškem pristanišču nakupiti vsega za

vojskovanje, in že je kot prva pošiljatev v luki pripravljenih 300 lovskih letal, ki se bodo čimprej odpeljala.

USA - rezervna zakladnica vsega sveta

Poglejmo, kaj morejo Združene ameriške države dobavljati. Saj tu nihče ne misli na orožje v ožjem pomenu besede. Ne le velike orožarne USA Dupont de Nevers bodo zdaj sprejemala naročila zveznih držav; ne samo velike tvornice letal Curtis, bodo mogle pošiljati proizvode v Evropo, ampak Združene ameriške države, rezervna zakladnica vsega sveta, bodo mogle pošiljati vse stvari za vse industrije, tudi za prehrano (razen kavčuka). Toda zaradi blokade bodo z vsemi temi pošiljatkami preskrbljeni samo Francija in Anglija, ki pač obvladata morje.

Po širnih ravninah ameriškega juga raste več kot dve tretjini bombaževga pridelka vsega sveta. Petroleji, ki je živec modernega vojskovanja, vre iz tal obronkov pogorja Alama in po dolinah Kalifornije, kjer ga pridobivajo več kot tri četrtine vse svetovne proizvodnje.

Več kot polovica bakra vsega sveta prihaja iz USA. Glede na železo in premog ni Amerika tolikega pomena, ker imata Anglija in Francija sami mnogo premoga in železa. Velike pa so ameriške zaloge svinca, cinka, aluminija, fosfatov, žvepla, prirodnega plina, rjavega premoga, dalje proizvodnj srebri in živega srebra ter zlata.

Še večja pa je izdelava industrijskih predmetov. Tako je v prvi vrsti industrija avtomobilov, dalje predelovanje svile in gumija, industrija strojev, ki krije 60% vse potrebe sveta. Več kot polovica električnih, kemičnih in papirnih industrijskih izdelkov sveta se prav tako proizvaja v ogromni ameriški državi.

To so podatki, ki so na tehtnici gospodarske vojne jako močnega vpliva. Zatorej se pač nihče ne more čuditi, da so bili v Londonu in Parizu neizmerno veseli, da je zmagal novi zakon v amerškem kongresu. Dozdeva se, da mora biti vojaška zmaga na strani tistih, ki bodo mogli gospodarsko vzdržati do zmagovitega konca.

Izšla je DRUŽINSKA PRATIKA ZA LETO 1940

In se že dobiva pri vseh veletržcih in v knjigarnah. Na to posebno opozarjamo manjše trgovine po deželi in sejmarije. / / / Cena kljub večji obsežnosti neapremenjena ista.

Vse zahteva pratiko i podobo sv. Družine!

Sreča na platnu

Resnična zgodba, ki je kot pravljica.

Pri nekem »izletu« angleških letalskih izvidnikov v Nemčijo, se eno letalo ni več vrnilo domov. Čakali so, pa nič. Zrakoplovno ministrstvo je slednjič izdalo uradno obvestilo, da je posadka štirih mož med »pogrešanci«.

Spet je preteklo nekaj dni. Še zmeraj ni bilo nobenih sledi za pogrešanci. Nobena nevturalna ladja jih ni pobrala iz morja, na nobeno obalo jih niso vrgli valovi. Tedaj se je vrhovno poveljstvo odločilo, da je uradno razglasilo, da so vsi štirje »mrtvi«.

Nekega večera pa je bil častnik izvidniškega letalskega brodograja v kinu. V tedenski reviji so bili videti nemški posnetki, kako prevažajo angleške ujetnike v nemško ujetniško taborišče. Častniku se je zazdelo, da je zagledal ujetnika, ki je bil pilot in so ga že razglasili kot mrtvega. Drug dan je šel še enkrat v kino, zdaj ga je spremlil njegov tovariš. Tudi je ujetnika spoznal. Dala sta si tisti del filma izrezati in povečati in sta ga poslala ženi pilota, ki so o njem mislili, da je že mrtev, z dostavkom: »Vaš mož živi, kmalu ga boste videli!«

Finska časti svoje umetnike

V teh dneh so odkrili pred gledališčem v Helsinkih spomenik, ki ga je izklesal znani finski kipar Aaltonen. Spomenik predstavlja kip enega največjega umetnika Finske, pesnika Alekseja Kivija. Konec oktobra 1934 so bili slovesno obhajali 100 letnico njegovega rojstva.

Aleksej Kivi je s svojimi »Sedmimi bratji« postavil svojemu narodu neumrljiv spomenik.

Japonke se urijo v streljanju s lokom, kar je na Japonskem jako priljubljen sport, ki ga zdaj tudi moderne Japonke gojijo

Prisluhnil je utripu srca svojega naroda in se je globoko zamislil v njegov tajni čustveni svet. Kivi je v tem romanu opisal razvoj sedmih bratov, kar je hkrati razvojna zgodovina vsega finskega naroda.

Na slavnostni seji ustanove Alekseja Kivija in društva književnikov, ki so jo imeli na dan 105 letnice rojstva velikega finskega pesnika, so podelili »nagrada Alekseja Kivija« v znesku 30.000 finskih mark, profesorju Koskeniemiju za njegove književne zasluge.

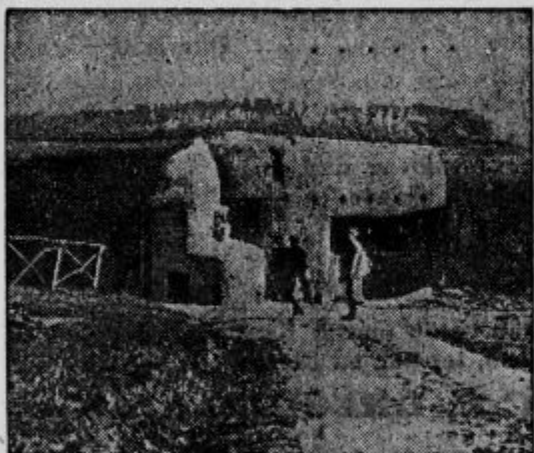
Dolar za kralja

»Njegovemu Veličanstvu, kralju Juriju v Londonu,« je bilo z velikanskimi otroškimi črkami napisano na kuverti pisma, ki so ga te dni prejeli v Buckinghamovi palači. Tajnik, ki je pismo odprl, je vzel iz njega najprej bankovec za 1 dolar in še listek, kjer je bilo napisano: »Odkar mi je 12 let, se jako zanimam za politiko. Jako sem Vam hvaležna, da ste odstranili londonske otroke, preden se je zgodila kakšna nesreča. Tale dolar, ki je iz mojega hranilnika, pošiljam za te otroke, da bodo imeli dobro hrano in topla oblačila. Ko se bo pri nas začela šola, bom povedala šolaricam, naj mi pomagajo, da bomo poslale kaj več denarja.«

Seveda je ta kanadska deklica dobila priščno pisanje iz Londona, kamor se je kralj Jurij lastnoročno podpisal.

Žakardnega mojstra

za večjo tkalnico iščemo. Obširne ponudbe pod »Dobro strokovnjak«-17256 na upravo »Slovenec«.

Trdnjavska zgradba na Maginotovi črti

Lafayette ni mrtev

V prejšnji vojni je bilo v Franciji na bojišču letalsko brodogradnjo, sestoječe iz prstovoljcev-Američanov, ki so dali svojemu brodogradnjo ime »Lafayette«.

To letalsko brodogradnjo živi tudi v sedanjosti vojni, dasi ni sestavljeno iz ameriških prstovoljcev. Francoski piloti in pristaši letalskega brodogradnjo so ga ustanovili z dovoljenjem generalnega štaba. Mlado, zdaj popolnoma francosko letalsko brodogradnjo »Lafayette« nadaljuje zmagovite poletne svojih prednikov. — Stari, ameriški piloti, ki so bili pred 25 leti prišli v Francijo, so lahko mirni: njihova tradicija ni pozabljena. Dozdeva se, da bo Lafayette št. 2 vreden svojega predhodnika.

Vrsta ovir bodičastih žic ob Maginotovi črti

Francoški vojaki v strelskih jarkih zahodne fronte s svojim psom

ŠPORT

Danes:

Ljubljana : Gradjanski

ob 14.45 glavna tekma — pretekma Ljubljana jun. : Gradjanski jun. ob 13.30. — Gradjanski nastopi v svoji najmočnejši postavi. V moštvi plavibomo danes občudovali znamenitega Glaserja, nadalje Hüglja, Beloševiča, Cimermančiča, Kokotoviča, Wölfla, Lešnika, Antolkoviča in novo zvezdo purgerjev Matekala, bivšega igralca sarajevske Slavije. Tudi Ljubljana nastopi v najmočnejši postavi. Tekma obeta res pravi športni užitek, saj bo šlo za točke in pretilj.

Jadran : Svoboda

Danes nastopita na igrišču Jadrana v Kolesiji v zadnji prvenstveni tekmi gornja nasprotnika. Za oba so današnje točke velikega pomena in bo borba dveh enakopravnih nasprotnikov gotovo zanimiva. — V predtekmi nastopijo juniorji Ljubljane in Jadrana. Pričetek ob 9.15 in ob 10.15.

Naši igralci za dvoboj z Madžarsko

Zvezni kapiten Boško Simonovič je pozval vse naše najboljšje nogometne igralce v Belgrad, kjer bodo 8. t. m. igrali trening tekmo na podlagi katere bo končno veljavno sestavljen zvezni kapitan enajstoroč, ki nas bo zastopala napram Madžarski. Zvezni kapitan je izbral za ta trening igralce iz BSK-a, Gradjanskega, Jugoslavije, Vojvodine, Konkordije, Hajduka in Jedinstva.

Zvezni kapitan pa zaenkrat še noče povedati kako bosta tima za ta trening izgledala.

Madžari so že tudi izbrali svoje igralce za Belgrad

Madžarski tisk se že sedaj, četudi manjka do tekme še deset dni, obsirno bavi s srečanjem madžarske in jugoslovanske nogometne reprezentance v Belgradu. Pri tem opozarja madžarski tisk, da čaka njihovo reprezentanco v Belgradu težja naloga nego je bila ona v Bukarešti. Zlasti se pa trudi madžarski kapitan, da sestavi kar najboljšo reprezentanco. Zaenkrat je odbral 23 igralcev, ki bodo imeli v tork skupen trening na podlagi katerega bo sestavljen potem definitivno reprezentanco, ki bo naslednji dan igrala trening-tekmo napram Hungriji. Kakor pravijo bodo sestavljali madžarsko reprezentanco sami stari ter preizkušeni borci.

Ali potrebuje šprinter samo hitre noge?

Večkratni nemški prvak in olimpijec v teku na 100 metrov, E. Borchmeyer, je v razgovoru z nekim časnikarjem izjavil, da obžaluje pojmovanje lajkov, ki so mnenja, da pomeni pri kratkoprogastih talent vse, in ki mislijo, da so samo »hitre noge« merodajne. Preden namreč preteče atlet 100 m v času 10,4 sekunde, je potrebno trdo delo, o katerem večina ljudi niti pojma nima. Borchmeyer pravi dalje: Lajki mislijo, da napravi tekač na kratke proge vse samo s svojim talentom. Nič ne pomislijo, da mora tekač, preden pride v vrhunski razred šprinterjev, dolgo in neverjetno trdo delati in vaditi. Zelo malo ali skoraj nič se ne ve o treningu tekača na 100 in 200 metrov. Z izjemo meseca oktobra in polovice meseca novembra mora delati skozi vse leto. Seveda s tem nočem reči, da se v tem poldrugem mesecu nič ne dela. Lahki teki čez drit in strn, potem nekoliko gimnastike mora biti, da ostane telo v kondiciji. V ostalih jesenskih in zimskih mesecih se trenira tri do štirikrat tedensko. Teki v naravi, daljši sprehodi, gimnastika, telovadba, vaje z medicinsko žogo morajo skrbeti za kondicijo. Glavno je pa seveda delo od meseca marca do septembra.

Vzemimo na primer čas od 1. marca do 31. julija. To je v celem 153 dni. Od teh 153 dni je 138 dni takih, ko se trenira, odnosno tekmuje. Povprečno se dela dnevno dve uri. To znese 276 ur. V enem dnevu treninga pretečemo približno 2000 m. Če pomnožimo teh 2000 metrov s 138 dnevi treninga, potem dobimo že 276.000 m, ki se pretečejo v srednjem šprinter-skem teku. To je že lepa številka. Zraven pa seveda pridejo tako imenovani tempo-teki, stop-

njevalni teki, starti, štafete, za kar se računa pri vsakem treningu 1500 m. To znese v 138 dnevih že 207.000 m. Če sedaj seštejemo obe vsoti, dobimo 483.000 m ali 483 km, katere mora šprinter v petmesečnem ostrem treningu preteči. Razume se pa, da je trening šprinterja individualen. Eden rabi več, drugi pa zopet manj treninga. Šprinter, ki hoče napredovati, se mora vedno vprašati: Ali je bilo danes dosti? Vsakdo si bo sedaj lahko ustvaril jasno sliko, da šprinter ne potrebuje samo hitrih nog in da ne zadostuje samo talent, ako hoče preteči 100, odnosno 200 metrov v času 10,3, odnosno 21,0 sekundah, ampak da je treba zelo veliko trenirati in da je treba še veliko žrtve za tak uspeh. In tudi mnogo idealizma je treba za to.

Mantikas bo tekmoval, dokler ga ne bo sin nadomestil

Znani grški atlet in balkanski rekorder v teku čez zapreke Mantikas, katerega zelo dobro poznajo zlasti naši tekmovalci, ki so se udeležili balkanskih iger, je sedaj že precej star, saj mu prav malo manjka do 40 let. Za šport je taka starost že zelo visoka, namreč za športno tekmovalstvo, ker šport sicer lahko gojimo skozi celo življenje, če smo zdravi. Toda Mantikas ne kaže svoje starosti, kajti na zadnjih balkanskih igrah je zopet zmagal. Ko so ga vprašali, koliko časa se še namerava športno udeleževati, odnosno koliko časa namerava še tekmovali, je odgovoril, da vse dotlej, dokler ga ne bo uspešno nadomestil njegov sin.

Slalom tekma. ASK Gorenjec, Jesenice, priredi v nedeljo 5. nov. na Črnem vrhu medklubsko elalomo tekmo. Start ob 10 dopoldne. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani tekmovalci. Če bo zadostno število prijavljenih dam, startajo tudi dame. Tekmuje se po pravilniku JZSZ.

Smučarski klub Ljubljana. Pozivamo vse tekmovalce, da se točno udeležujejo kondicijskega treninga, ki ga priredi ljubljanska podzveza v telovadnici Srednje tehnične šole vsak torek in petek ob 18.30. Vhod iz Gorupove ulice. Udeležba strogo obvezna. Pričetek 7. novembra.

Ljubljanska Zimska športna podzveza priredi za tekmovalce včlanjenih klubov kondicijski trening v telovadnici Srednje tehnične šole vsak torek in petek ob 18.20. Pričetek dne 7. novembra. Trening vodi g. Senčar. Vhod v telovadnico iz Gorupove ulice.

Predavanje SPD. V torek 14. t. m. ob 20 prične Slovensko planinsko društvo s predavanji, ki bodo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Prvo predavanje bo v besedi in sliki obravnavalo letošnji zimsko-alpinski pohod naših planincev preko Šar planine do Koraba, ki ga je priredila Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije meseca aprila. Udeležniki izleta so presmučali prostrano in težka smučišča v planinah Južne Srbije. Uvodne besede bo govoril predsednik SPD g. dr. Pretnar Josip, predaval pa bo udeležene izleta g. dr. ing. Avčin France iz Ljubljane. Predavanje bodo spremljali številne skiptične slike, izdelane po posnetkih, ki so jih udeleženci sami napravili. Planince že danes opozarjamo na to zanimivo predavanje.

ZFO

Telovadni tečaj za okrožne načelnike

Vse okrožne odbore ponovno opozarjamo, da se prične jutri, v ponedeljek 6. novembra ob dveh popoldne v telovadnici Vzemne zavarovalnice v Ljubljani telovadni tečaj za okrožne načelnike, na katerem se bo predelala vsa telovadna tvarina za leto 1940 in 1941. Zlasti se bodo vadile nove proste vaje in tekmovalne vaje na orodju. Vsi udeleženci se morajo javiti v prostorih ZFO (Prosvetna zveza) tekmo dopoldneva v ponedeljek 6. t. m. Tečaj, ki je bil določen za čas od 13. do 18. novembra za okrožne načelnike zaradi mladčevskega tečaja odpade. Tečaj za vse okrožne načelnike bo torej od ponedeljka 6. pa do sobote 11. t. m. Zaradi važnosti mora biti vsako okrožje zastopano na tem tečaju.

Fantovski odsek Št. Vid n. Ljubljano

V ponedeljek, 6. t. m. ob 8 zvečer bo v društveni sobi spominski večer dr. Kreka. Govori g. prof. J. Solar. Za članstvo je udeležba obvezna — vabimo starešinstvo in novo članstvo. Bog živ!

Otroški kotiček

SLON SAMBO

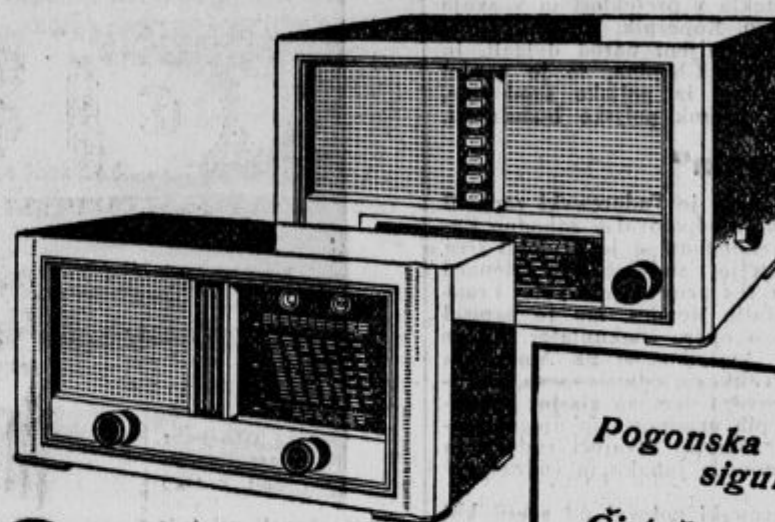
(125) Potem je prišel duh domov in opica se je skrila. Gorski duh je bil zdaj ves v belem, in njegova nevidna roka je postavila pred Filipa veliko skledo samih pečenih kač na mizo. »Kar zajemi!« je rekel duh in je bil jako prijazen. A dasi je bil Filip silno lačen, vendar kač le ni mogel jesti.

(126) Medtem ko je moral Filip lačen ostati, je Tukan odletel k pticam-roparicam, da bi dobil Filipovo čepico. Videl je, da je velik roparski ptič držal čepico v svojih krempljih. »Dober dan, kralj zračnih višav,« je prijazno pozdravil. »Kaj tako samevaš?« — »Oh, na tole nagnusno reč moram paziti,« je ptič hudobno zabundal. »Mogoče bi ti pa mogel pomoči?« je dejal Tukan, in resnično, zvišala mu je uspela!

Pogled na današnji Istanbul (Carigrad). Spredaj novi most, ki polje v Galato, v ozadju Pera, na desno od mosta Bospor

MENDE

Pogonska
sigurnost
Čistoča zvoka
Okusna oblika
Povoljna cena

Proizvodnja radio Mende leta 1939/1940 nudi svojim jugoslovanskim poslušalcem 10 novih del v doslej nedoseženih vrlinah tako v ceni kakor v kvaliteti.

SUPER 195

Preciznost spojena z ekonomijo.
4 metalne cevi 3 valovne dolžine Din 3150'—

SUPER 240

komforten ali kljub temu cenen.
6 metalnih cevi, magično oko, 3 valovne dolžine,
trojna avtomatična regulacija fadanga Din 4100'—

SUPER 330 DK

Vrhunec radio-industrije za izbirčne poslušalce . . Din 5900'—

Mende aparati se dobijo v vseh večjih mestih Kraljevine Jugoslavije po od nas določenih cenah, ter tudi na 12 mesečne obroke

RADIO H. MENDE & Co., DRESDEN N. 15

Prodajalec za Ljubljano in okolico

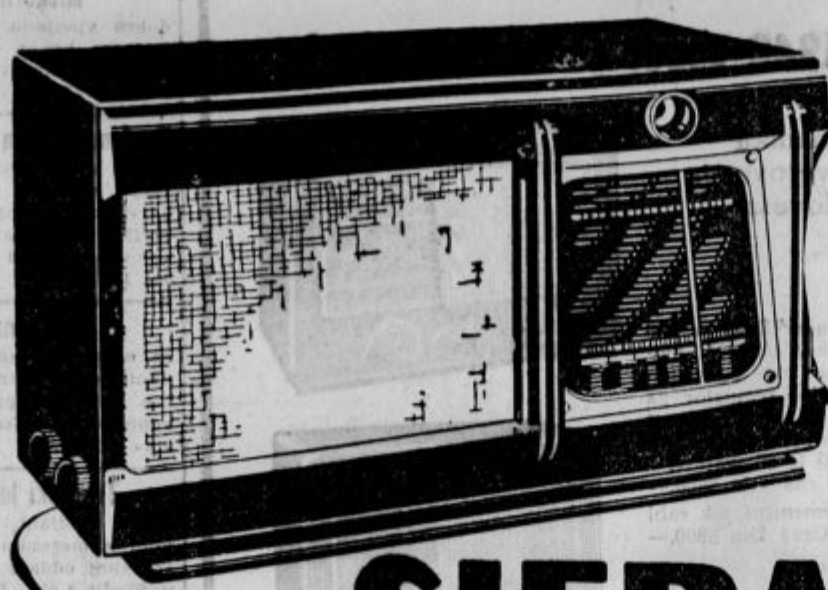
radiotehnik **FRANC ŠETINA** Ljubljana
Domobrarska 27, telefon 32-64

ZAHVALA. Ob bridki izgubi mojega nepozabnega soproga, gospoda

Josipa Ušeničnika, majorja v pokoju

izrekam tem potom globoko zahvalo vsem, ki so mi v najtežjih urah stali ob strani in z menoj sočustvovali. Predvsem se zahvaljujem zdravniku šefu Leonišča gospodu dr. Pavlu Krajcu, primariju v pok. g. dr. Ivanu Jenku in rentgeonologu g. dr. Jožefu Hebeinu za ves njihov trud in ljubeznivo skrb v njegovi dolgi in težki bolezni. Posebna moja zahvala preč. g. dr. Jakobu Kotniku za duhovno tolažbo, s katero mu je lajšal zadnje trenutke njegovega življenja. Zlasti gorko se zahvaljujem č. materi prednici in vsem č. redovnim sestram za njih zgledno požrtvovalnost, s katero so mu stregle dan in noč, ves čas njegove dolgotrajne bolezni. — Čast mi je zahvaliti se posebej g. divizijskemu generalu Dragotinu P. Stefanović za sporočeno mi sožalje in zastopstvo pri pogrebu. Enako se zahvaljujem g. garnizonarju, podpolkovniku Gjurde T. Radojković za ljubezniv sprejem v zadevi pogreba in ob tej priliki izrečeno mi sožalje. Moja najtoplejša zahvala gg. zastopnikom vojaških poveljstev, oblasti in zavodov ter sploh vsemu častniškemu zboru, ki je s svojo udeležbo pri pogrebu počastil spomin pokojnika. Še posebej se zahvaljujem gg. poveljnikom častne čete, godbi, podčastnikom in vojakom. — Prisrčna zahvala za duhovno spremstvo; še posebej za tolažilne besede preč. g. mestnega župnika Janka Bartleta. Enako gorko se zahvaljujem vsem znancem in prijateljem, zlasti pa bojnim tovarišem, ki so prihiteli v tako častnem številu, da ga sprejmejo na njegovi zadnji poti. Nič manj gorka zahvala tudi darovalcem prekrasne cvetja in sploh vsem, ki so se budi s sožaljem ali drug način oddolžili spomenu draga pokojnika. Ne bi zadoštila svoji dolžnosti v polni meri, če se ne bi zahvalila tudi č. redovnim sestram za dravski spomstvo, uglednemu Društvu državnih in samoupravnih upokojencev v zadnje sramovini za njegove usluge ter uslužbenecem mestnega pogrebnege zavoda za njih res zgledno postrežljivost. — Še enkrat: Vsem in vsakomur posebej najlepša hvala.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1939. **Gabrijela Ušeničnik, vdova.**

1939/40
radijska sezona
je prinesla 8 novih tipov
radijskih
aparatur **SIERA**
popolnost holandske
radijske tehnike

Zahtevajte naše prospekte
in cenike. Preglejte naše
aparate, ki so sami
sebi v reklamo

SIERA Radio

Glavno zastopstvo za
Dravsko banovino:

Bruno Klemenčič, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

Podzastopstva v
vseh večjih krajih
Dravske banovine

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din.
Debeli tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek
za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. —
Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petlinna
vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba
priložiti znamko.

Službe iščejo

Deklica

1886 mesta za šiviljsko
obrt. Kikel. Zaloška ce-
sta 45. (a)

Hotelska kuharica

1886 mesto za takoj. Na-
slov v upr. »Slovenca«
pod št. 17483. (a)

Šivilja - začetnica

1886 primerno zaposlitev,
najraje v Ljubljani. Na-
slov v upr. »Slovenca«
pod št. 17300. (a)

Industrijski knjigovodja

bilancist na odgovornem
mestu, želi premeniti me-
sto. Ponudbe na upr. »Slo-
venca« pod »Zanesljiva«
1940. 17.387. (a)

500 din nagrade

čam tistemu, ki mi pre-
skrbi stalno službo. Ponu-
dube v upr. »Slovenca«
pod »Trezen in zanesljiv«
št. 17355. (a)

Dekle

mešč. šolo in trgovskimi
tečajem 1886 službo v
mlekarni, pekarni ali kje
drugje. Naslov v upr. »Slo-
venca« pod 17.424. a

Železostugar

vešč tudi ključavničar-
stva, vojašine prost, 1886
primerno mesto. Naslov
v upr. »Slovenca« pod
št. 17448. (a)

Šofer-kovač

trezen, pošten, vojašine
prost, z dobriimi spričev-
vati in prakso, 1886 ka-
kršnekolit zaposlitve. —
Naslov v upr. »Slovenca«
pod št. 17.437. (b)

Steklarski pomočnik

mlajši, z enoletno prakso
v trgovini, 1886 zaposli-
tve. — Ponudbe v upr. »Slo-
venca« pod »Sposoben«
17442. (a)

Samostojna kuharica

srednjih let, poštena in
skrbna gospodinja, vaje-
na vseh del, želi v žup-
nišče ali šol. uprav. ali
k dvema vebama. Naslov
v upr. »Slovenca« pod
št. 17338. (a)

Absolvent

vinarske in sadjarske šole
v Mariboru, dveletne
zadružne šole v Ljubljani,
in izozemsko prakso,
samostojen in vojašine
prost - 1886 primerno na-
mestitev. Ponudbe v upr.
»Slovenca« v Mariboru pod
»Ekonom« 1481-17226.

Gospodična

inteligentna, strogo kršč.
vzgojena, z malo maturo
in enoletnim trgovskim
tečajem, zmožna stroje-
plasti in pisarniških del,
1886 primerno službo. —
Gre tudi en mesec brez-
plačno. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Marljiva«
16.994. (a)

Fant s trg. šolo

star 22 let, vojašine
prost, 1886 nameščenja.
Ponudbe na upr. »Sloven-
ca« pod Miren 17464. (a)

Dekle

vajena vsega gospodinj-
stva, želi službo pri mali
družini. Ponudbe na na-
slov: Podružnica »Slov.«
v Trbovljah 1. (a)

500 din dam

onemu, ki mi preskrbi
službo v pekarni ali tr-
govini. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Kavcije zmo-
žen« št. 17353. (a)

Samostojna kuharica

1886 službo pri boljši
družini ali za gospodinj-
stvo. Ponudbe upravi »Slov.«
Maribor pod »Zanesljiva«
1487. 17.393. (a)

Dekle

pridno, pošteno, vajeno
pospravljanja sob, kuhe
in otrok, želi službo. —
Naslov v upr. »Slovenca«
pod št. 17375. (a)

Jugoslovan

absolvent tekstilno - ko-
mičnega oddelka v ino-
zemstvu in s prakso pri
J. G., 1886 namestitve.
Ponudbe na upr. »Slo-
venca« pod »Absolvent«
17401. (a)

Inteligentna gospodična

pisarniško izveščana ter
vajena samostojnega go-
spodinjstva, želi kakršne-
koli namestitve. Ponudbe
na upr. »Slovenca« pod
»Zmožna«.

Starejša oseba

zmožna kuhe in gospo-
dinjstva, želi službo do-
poldanskih ur za majhno
plačilo. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Varčna«
17479. (a)

Trgovska pomočnica

dobro verzirana v vseh
stokah, zmožna samo-
stojnega poslovanja, 1886
službo z decembrom ali
januarjem. — Ponudbe v
upr. »Slov.« pod »Kav-
cije zmožna« št. 17281.

Absolvent

trg. šole 1886 zaradi
prakse službo v trgovini,
zaposlitev deloma v
prodajalni deloma v pi-
sarni. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Absol-
vent 17376«.

Gospodična

inteligentna, ugledne kr-
ščanske družine, zmožna
blagajniških poslov, želi
kakršnekolit drugo pri-
merno mesto. — Ponudbe
na Vida Krušec, št. Vid 15
nad Ljubljano.

Zastopstvo

kake donosne firme 1886
mlad, srednje izobražen
gospod. — Gre tudi za
oskrbnika ali drugo pri-
merno mesto. — Ponudbe
podružnici »Slov.« Kranj
pod »Agilne« 17.391. (a)

Prodajalka

mešanega blaga, mlada,
zanesljiva, prosi kakršne-
koli zaposlitve. — Pavlu
Fani, Zavodna 6, Celje.

Absolventka

trgovske šole 1886 kakr-
šno koli primerno zapa-
silitve. Gre tudi v trgo-
vino. Naslov v upr. »Slo-
venca« pod št. 17546.

Absolventka

gospodinjstva šole želi
mesto kot pomoč gospo-
dinji pri boljši družini.
Naslov v upr. »Slovenca«
Maribor št. 1496. (a)

Prodajalka

starejša, poštena, zane-
sljiva — želi premeniti
službo, najraje Celje ali
okolice. — Ponudbe na
upr. »Slovenca« pod šte-
vilko »88«. 17468 (a)

Organist-cerkovnik

z zelo dobrimi spričevati,
zmožen voditi večji pev-
ski zbor, 1886 službo. Na-
stop takoj ali s 1. janu-
arjem 1940. — Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Pevovodja« št. 17518.

Mlad fant

vesten v službi, želi za-
poslitve kot sluga, inka-
sant ali kar koli. Na od-
govornih mestih položi
tudi kavcije. — Naslov v
upr. »Slovenca« pod
št. 17521. (a)

Vajenci

Čevljarskega vajenca

sprejme Lavrič Anton,
Zaloška 109. (v)

Učenka

za špecerijo sprejem.
Moste, Pokopališka 33.

Učenka za trgovino

takoj sprejem. Helena
Pirc, Kranj, Vidovdanska
cesta 11. (v)

Močan fant

16 let star, pridn - 1886
učno mesto mehanika. —
Naslov v upr. »Slov.«
pod št. 17356.

Pekovskega vajenca

in raznašalca kruha tak-
oj sprejme parna pe-
karna Ivan Rozman, Sta-
retova ulica, Trnovo -
Ljubljana. (v)

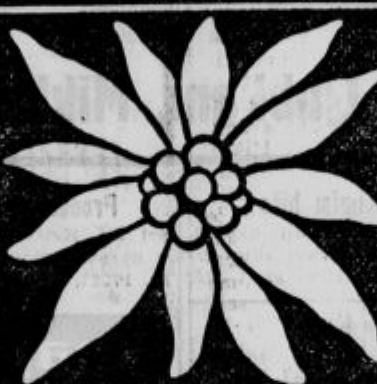
Za 15 letnega fanta

močnega in delavljnega
s 3 razredi srednje šole
ključavničarske ali me-
hanične obrti po možno-
sti na deželi s popolno
oskrbo. Naslov v upr. »Slo-
venca« pod 17.439. p

Dva fanta

zdrava in poštena, ki bi
se rada izučila mlinar-
ske obrti, sprejem; —
mesečna plača 100 din,
oskrba v hiši. Trančar
Franc, vajčni mltn, Šv.
Boifenk v Slov. goricah.

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Službo dobe

Mizarskega pomočnika

za stavbna dela, sprejme
takoj mizarstvo Zupan,
Radovljica.

Tapetniški pomočnik

izurjen vseh tapetniških
del, se sprejme. V postev
pride mlajša mož. Na-
stop takoj. — Vavpotič
Franc, Jesenice, Gorenj-
sko. (b)

Sedlarski pomočniki

dobri šivači, dobe delo
takoj. Javiti se je pri g.
Horvatu Josipu, predse-
dniku Združenja sedlarjev
v Ljubljani, Poljanska c.
št. 69. (b)

Dva krojaška pomočnika

zmožna konfekcije, takoj
sprejme za stalno To-
porš, Kranj, Tavčarjeva
ulica 10. (b)

Kuharico

kakor tudi za druga dela
sprejme večja trgovska
hiša na deželi. — Služba
stalna, starost do 35 let.
Ponudbe na upr. »Slo-
venca« pod »Veselo do
vrta« 17.408. (b)

Prodajalka

sposobna za trgovino s
papirjem, z znanjem slo-
venskega in nemškega
jezika 1886 za takoj ali
1. januarja 1940. Ponu-
dube na upr. »Slovenca«
Maribor pod »Poštena«
1490. 17418. (b)

GRAJSKA DIRKA

pretekle nedelje

Janez Šiška je premagal z
NSU 350 ccm vsa težja
motorna kolesa in dosegel naj-
hitrejši čas dneva vseh motorjev.

Franc Puhar je dosegel na
PUCH-u 250 S4 prvo
mesto v kategoriji 250 ccm.

Glavno zastopstvo:

Veletgovina z motornimi kolesi

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj Anton Bob-
nar, Gošešič, Škofja Lo-
ka.

Iščem postrežnico

za dopoldanske ure. Po-
leg plače dobi tudi so-
bico. — Naslov v upr. »Slo-
venca« pod št. 17509.

Kmetičko dekle

k dveletnemu otroku in
gospodinjstvu — sprejme
Ljubljanska uradnica. —
Ponudbe upravi »Slovenca«
pod »Domača« 17536.

Dekle

varčno in zanesljivo —
sprejem za gospodinj-
stvo v stalno službo. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Cevljar - Novo mesto«
17.379. (b)

Gospodično

za vodstvo samostojnega
gospodinjstva in za pro-
dajo kruha v trgovini
sprejme pekarna. Naslov
v upr. »Slovenca« pod
št. 17473. (b)

Kuharica

ozkroma služkinja, samo-
stojna v kuhanju, zdrava,
do 35 let stara, se
sprejme. — Pismene po-
nudbe na polkovnik Pe-
trinič, Jurkloster nad
Laskem. (b)

Strojnega ključavničarja

dobro moč, ki se zlasti
razume na črpalke (pump-
pe) 1886 tvornica v bli-
žini Brežic. — Ponudbe
z navedbo dosežanjega
službovanja in starosti
je poslati na upr. »Slo-
venca« pod šifro »Stroj-
ni ključavničar 17434«.

Pomočnika

strokovno dobro izurje-
nega, sprejme renomira-
na trgovina s železnino
v Ljubljani. Ponudbe na
upr. »Slovenca« pod šifro:
»Dobre reference«
17406. — Tudi kmetički
fant, pošten in trezen,
vaje konj, dobi službo
pod gornjim naslovom.

Služkinja

res dobra, samostojna go-
spodinja, ki zna dobro
kuhati, opravljati vsa
hišna dela, brez vrta in
ne na polju, vajena otrok
in sicer enega pol leta,
enega pa dve leti, z dalj-
šimi spričevati, se sprej-
me v trgovino v večjem
krajju na Gorenjskem. —
Plača dobra. — Ponudbe
poslati v upr. »Slov.«
pod »Pridna« 17362.

Industrijsko podjetje

izven Ljubljane, 1886 iz-
prašanega strojnika k
parni turbini in kurjača
za vodocvni kotel s pre-
mišeno rešetko in visoko
napetost. Reflektanti naj-
višje ponudbe s popisom
dosežanjega službovanja
in navedbo položeni iz-
pittov ter starosti na
upr. »Slovenca« pod
šifro — »Električna cen-
trala 17435«.

Krojaški pomočnik

za velike kose, se sprej-
me. Matko Vovk, krojač,
Jesenice — Gorenjsko.

Služkinjo

za gospodinjstvo sprejme
Franc Kuhar, mizarstvo,
Vižmarje, št. Vid nad
Ljubljano. (b)

Kuharica

samostojna, poštena, sta-
rejša — se sprejme za
večjo gostilno. Ponudbe
podružnici »Slovenca« na
Jesenicah pod »Samo-
stojna kuharica« 17.230.

Krojaški pomočnik

se takoj sprejme v traj-
no delo. Hrana in stano-
vanje v hiši. Ivan Am-
brož, Ljubljana, Glince
cesta XIII-6. (b)

Dekle

zdravo, za pomoč gospo-
dinji, staro do 30 let —
sprejme K. Goldschneig,
umetni mltn, Fram pri
Mariboru. Plača po do-
govoru. (b)

40 leten mož

trezen in delaven, z go-
tovim zaslužkom, želi go-
spodinj, najraje kako
delavko ali služkinjo. Po-
nudbe podružnici »Slo-
venca« v Celju pod »Le-
po življenje« št. 17547.

Dekle

pridno, pošteno, ki po-
polnoma samostojno ku-
ha in opravlja vsa ostala
hišna dela, takoj sprej-
mem. — Naslov v upr. »Slo-
venca« pod št. 17.240.

Vzgojiteljica

popolnoma samostojna, se
sprejme k dvema dečki-
ma. Muzikalčne s znan-
jem nemščine, po mož-
nosti abiturientke učite-
ljice s prakso — imajo
prednost. Ponudbe upr-
vi »Slovenca« pod »Ne-
sajljiva« št. 17535. (b)

Perfektna kuharica

zmožna samostojno vo-
diti gospodinjstvo, pošte-
na, popolnoma zanešli-
va, se sprejme. — Ki
posledno dolgoletna sprič-
evata, se sprejme proti
dobri plači k sebi v
Ljubljani. Ponudbe upr-
vi »Slovenca« pod »Po-
štena, čista kuharica« št.
17505. (b)

Vzgojiteljica

za dva otroka po 6 do 7
let, 1886 na 1. decem-
ber. Diti mora mlajša,
zdrava in boljša zuna-
njost. Prednost imajo
Nemke, pa tudi druge,
ki govorijo perfektno nem-
ščino (kar otroci govorijo
in se 1886 nemško). Pla-
če 800 do 900 din mesečno,
stanovanje in hrana.
Ponudbe s sliko poslati
na: Dr. Bedan Lazarevič,
lekar, Požarevac, Dun.
banovina: Sliko vrnem ta-
koj. (b)

Urarskega pomočnika

dobrega delavca — 1886
Jakob Svager, urar, Vu-
kovar. (b)

Pouk

Reven dijak

1886 instrukcije za nižjo
šolo. Naslov v upr. »Slo-
venca« pod št. 17440. (u)

Sedmošolec

prav dober dijak, reven,
1886 instrukcije. Honorar
malenkosten. Naslov v
upr. »Slovenca« pod
št. 17528. (r)

Tudi izven Ljubljane

bivajoče poučujem angle-
ščino po uspešni dopisni
metodi. Cena zmerna. —
T. R., Ljubljana, Levstič-
kova 16.

Tečaji nemščine

začetniški, nadaljevalni
in konverzacijski. Dnev-
ni in večerni. Mesečno
40 din. Beethovnova 9/I.
Ta teden nov začetniški!

Konverzacija, pouk

nemščine — nudi resnim
reflektantom — izkušena
moj. Praktične govorne
vaje. V troje, 2 uri oso-
ba 5 din. Naslov v upr.
»Slovenca« pod 17443. (u)

Obrt

Mreže za postelje

najceneje pri Andlovicu,
Komenškega ulica 24.

Radio

Blago za
**zimske
suknje**
kamgarni, športni
ševiti za fine
obleke

R. MIRLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 8

**Solidna
postrežba!**

Posedstva

Posestvo
za 3 do 4 glave živine
kupim. Prednost: Krški
okraj in Gorenjsko. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 16.951. (p)

Neizgotovljena hiša
v okolici Ljubljane, z le-
pim vrtom, severna stran
- ugodno napravljen. - Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod št. 17.316. (p)

Posestvo
do 40.000, kupim. Pred-
nost okolica Maribora ali
Vojnika. Plačilo v goto-
vini. Ponudbe s natanč-
nim opisom v upr. »Sl.«
pod značko »Sončna lega«
št. 17.314. (p)

Vinogradno posestvo
okrog 19 orolov, lepo go-
spodsko poslojje in klet,
mlad trs in sadonosnik,
ugodno napravljen. - Po-
nudbe podružni. »Slov.«
Ptuj pod »Haloze« 17.388. (p)

Vila v Celju
tristanovanjska, visoko-
pritična, zidana 1936 -
napravljen. Polzve se pri
Kronovškem, Celje, Glavni
trg 6. (p)

Lepa zidana hiša
s trafiko, gostilno, inven-
tarjem, 2 in pol orala
sadosniska, njive, go-
spodarsko poslojje, tik
ceste in železnice za
60.000 din napravljen. -
Ugodno za trgovce ali
upokojece. Zagradišnik
Marja, Poljčane, Luseč-
ka 7. (p)

Hišo
dvo- ali tristanovanjsko
prodam. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 17.430. p

Tristanovanjsko hišo
pri stadionu prodam. -
Naslov v upr. »Slovenca«
pod št. 17.433. (p)

Zemljišče
ca. 5000 m² prodam. Cena
nizka. Polzve se Miškec,
Ljubljana VII, Medvedo-
va 28. (p)

Hišo z vrtom
s 3 stanovanji, trgovskim
lokalom prodam. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17.474. (p)

Dvodružinsko hišo
prodam v Rožni dolini.
Prevzem hipoteke. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 17.484. (p)

Krasno stavbno parcelo
predam na najlepšem
kraju Ljubljane. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17.476. (p)

Enonadstropno hišo
v surovem stanju s par-
celo 650 m² ugodno pro-
dam na periferiji mesta
Ljubljane. Polzve se Vo-
dovodna, trgovina. Pez-
dir št. 67. (p)

Hiša v Celju
z gostilno in mesarijo,
ledenico in gospodarskim
poslojjem, zaradi družin-
skih razmer napravljen. -
Ponudbe podružni. »Slov.«
Celje pod zn. »Ugodno«
17.394. (p)

Posestvo
iz dvostanovanjske hiše,
gospodarskega poslojja,
z zelenjadinim in sadnim
vrtom, v skupni površi-
ni 2050 m², v zelo do-
brem stanju prodam po
nizki ceni v Ljubljani,
Vel. Stradon 5, Trnovo. (p)

Gozd
zdrav, ne premlad, več-
jega obsega, z nekaj njiv
in travnikov blizu do-
bre ceste ali žel. postaje,
kupim za gotovino.
Ponudbe pod »Prijazna
lega« 17.420 na upravo
»Slovenca«. (p)

Polovico hiše prodam
Eno nadst. in mansard,
1 dvosobno, 2 enosobni
stanovanji, lep vrt, 11
let davka prosta, v bliži-
ni nove šišenske cerkve.
Ponudbe na upravo »Slov-
enca« pod »Nizka cena«
17.471. (p)

Sodna dražba hiše
gospodarskega poslojja
in zemljišč v Kamniku
je razpisana za torek,
7. novembra t. l. ob 8.
pri okrajnem sodišču v
Kamniku. Cenilna vred-
nost je 216.692 dinarjev,
najmanjši ponudek pa
132.278 dinarjev. (o)

Štirje aparati letnika 1940 zopet dokazujejo, da je

znamka
svetovnega
slovesa

RADIONE 740 SUPER

Osemelektronski veliki razkošni super Radione 740 ima predstopnjo, 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko z dvojno občutljivostjo, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje, zaporo zoper kratkovalovne motnje. Tipa 740 W za izmenični tok rabi le 50 wattov. Cena Din 5600.—

Tipa 740 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 70 wattov. Cena Din 5800.—

RADIONE 540 SUPER

Petelektronski razkošni super Radione 540 ima 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu. Tipa 540 W za izmenični tok rabi le 40 wattov. Cena Din 4200.—

Tipa 540 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 58 wattov. Cena Din 4400.—

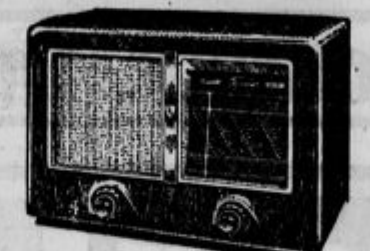
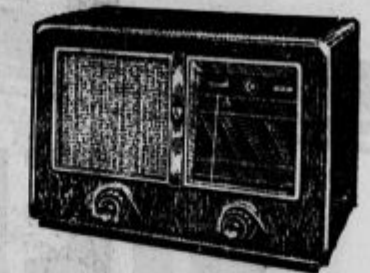
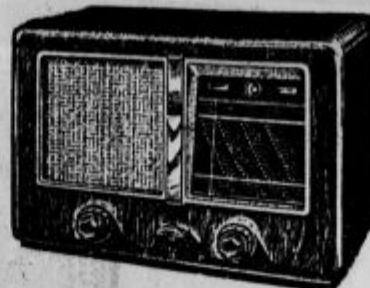
RADIONE 440 B SUPER

Štirielektronski baterijski super Radione 440 B ima: 7 krogov, 3 valovna območja, 2 volne štedljive elektronke, regulator za selektivnost in barvo glasu, odklopljivo razsvetljavo skale. Poraba toka (brez razsvetljave): 2 Volt, 0.42 A, 135 Volt, 13 ma. Cena Din 3700.—

RADIONE R 2 SUPER

Šestielektronski avto- in potni super Radione R 2 ima: predstopnjo, 7 krogov, 3 valovne dolžine; delan je za 6- ali 12-voltni akumulator in za vse napetosti izmeničnega toka; ima regulator za barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje in zaporo zoper kratkovalovne motnje ter kovinsko kaseto. Poraba toka je neverjetno majhna, in sicer: za izmenični tok le 24 wattov, za 6 voltni akumulator le 3.5 A. Cena Din 4800.—

„Radio“ d. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 7 Telefon 31-90

Mlekarno
dobro vpeljano, na pro-
metnem kraju - oddam.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 17.428. (n)

Prodaj ali dam v najem
gostilno s prenočišči, -
večje posetje z gos-
podarskimi poslojji in me-
sarijo. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Prilika
3«. 17.372. (l)

Mlekarna
se odda pod zelo ugod-
nimi pogoji zaradi seli-
tve. Ponudbe upravi »Slov-
enca« pod »Center me-
sta« št. 17.529. (n)

Trgovski lokali
dobro vpeljani, za trgo-
vino z mešanim blagom.
se takoj oddajo v najem
v škofji Loki, Poljanska
cesta 1. Informacije pri:
Ipavec Rafael, Krško.

Redka prilika!
Na Aleksandrovi cesti v
Studenih se z novim le-
tom odda v najem pod
ugodnimi pogoji, na pro-
metnem novem trgu, pri
cerkvi sv. Jožefa, velik
trgovski lokal s stanova-
njem, dobro vpeljanemu
trgovcu z mešanim bla-
gom, zlasti pa trgovcu
konfekcije in manufaktu-
re. - Ponudbe v upravo
»Slov.« v Mariboru pod
»Studenca 48« št. 17.223.

SOBE

ODDAJO:
Prazno sobo
tako oddam solidni ose-
bi. Podjunska 12. (o)

Prazno sobo
oddam na Mirju. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3000. (p)

Sostanovanko
gospodično, sprejem, s
hrano ali brez. Naslov v
upravi »Slov.« pod 17.354.

Prazen kabinet
poseben vhod, v centru,
oddam. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 17.465.

Lepo opremljeno sobo
oddam takoj blizu beži-
grajske gimnazije v Sve-
tosavski ulici 14-I. (o)

Lepo prazno sobo
s kopalnico oddam go-
spodu s 1. dec. Herber-
stejnova 24. (s)

Oddam
opremljeno ali prazno
sobo, eventualno s so-
uporabo kuhinje, mirni
osebi v Ljubljani, Ilir-
ska 20, pritl., levo. Ogled
od 12.—16. ure. (o)

Rubriko »Stanovanja« glej na str. 19

Velika izbira
blaga za
**damske
plašče in
kostume**

R. MIRLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 8

**Ugodne
cene!**

Auto-motor

Dva majhna avtomobila
napravljen. Naslov v upr-
vi »Slovenca« pod 17.411.

Tovorni »Ford« tipa A
in tovorni »Opel«, prodaj
zaradi prekinjene obrt-
e za vsako ceno R. Fišer,
Sv. Benedikt 5, Sloven-
sko gorice.

»Fiat« limuzina
šestdesetna, dobro ohran-
jena, napravljen tako. -
12.000 din. - Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 17.542. (t)

Zivali

Lepo kozo
prodaj. Vprašati: Cesta
VI, št. 7, Glince-Viš. (j)

Lepe bernardince
samce, prodaj. - Alojz
Pučko, mesar v Gornji
Radgoni. (j)

Plemenski bik
pincgavske pasme, stan
18 mesecev - napravljen
Ižanska cesta 375, Ljub-
ljana. (j)

Plemenske merjašče
lepe, bele, nemškega iz-
vora »Hesche«, krasne 21-
vali, krmljene izrečno s
surovo zeleno krmo, od-
daja Rudolf Krasovec -
St. Vid pri Stični. (j)

TOVARNIŠKA RAZPRODAJA MOTORNIH KOLES!

Vsak ponedeljek in četrtek cel dan, dokler traja zaloga, se bodo prodajala motorna kolesa 200 ccm Ardie v javnem skladišču špedicije Turk v Ljubljani, Kotnikova ulica 12 in to po izredno znižani tovarniški ceni Din 5.980,- v gotovini

Arnold Fredericks:

24

Svetlobni znaki

Detektivski roman. — Priredil Fr. Kolona.

»Dobesedno ste zadeli, in verujte mi, da mi je to ljube, kakor vsa krasota Pariza. Enkrat boste morali priti k nam in pogledati, kaj vse imamo.«

Obrnil se je k vratom.
»Bom tudi prišel... Duvall, pridem! Prej pa moramo najti fantka. Kaj priporočate na to? Duvall se je zasmeljal.

»In kaj nameravate storiti vi?« je vprašal.
»Stavim steklenico šampanjca, ljubi prijatelj, in eno večerjo v Café Royal, da mi prej najdemo otroka, kakor vi.«

»Sprejemem stavo. Sedaj pa moram iti. Lahko noč!«

Policijski šef se je še vedno smejal, ko je Gracija previdno pogledala skozi vrata zasebne pisarne, ali je Richard odšel.

»Zdi se mi, da je vendarle sramota, da ga tako varamo,« je dejala žena; »ubogi Dick! In on bi bil ujel lopove, ako bi mi ne posegli vmes!«

Lefèvre je vzel zavojček s Stapletonovim denarjem in ga skrbno zaprl v železno omaro. »Jutri mu to vrnete,« je dejal. »In priporočam vam, da opazujete gospo Stapleton. Moji ljudje tega do sedaj niso storili. Do sedaj je niti nismo sumili. Ako ima prste vmes, bo morala tako neprevidna in običje otroka.«

»In ako ne?«
»Potem pazite na Franca! Ako v nobeni smeri ne bo uspeha, se bojim, da bomo morali čakati do prvega koraka zločinca. Tu je seveda Valentin...«

»Valentin je nedolžen.«

»Odkod veste to?«

»Opazovala sem ga. Danes zvečer je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi mi pomagal. Ako bi bil z razbojniki v družbi, bi me bil lahko odpeljal kamor koli, ko je vedel, da je denar že pri meni, in bi mi vzel vsoto. Nekaj takega sem pričakovala, toda, kakor sami veste, tega on ni poizkusil. Priprčana sem o njem, da mi bo zopet pomagal, v kolikor bo mogel.«

»V tem primeru ga morda pripravite do tega, da vam pove, kaj je s tobakom s cigaretami. Priprčana sem, da bomo mnogo bližje rešitvi zadeve, ako dobimo to pojasnilo.«

»Jutri bom govorila z njim.«

»Dobro. In ako vam je prav, greva sedaj domov.«

»Ubogi moj Richard,« je dejala Gracija, ko ji je policijski šef pomagal stopiti v avto. »Kako bi mi bilo drag, ako bi bila že danes zvečer z njim skupaj.«

Lefèvre se je smehljaj in je pobožal ženo roko.

»Ljuba moja, tudi jaz vam želim to. Toda pomislite na to, da ni potrebno drugo, ko da najdemo Stapletonovega otroka, in lahko se vrnete h kuram in kravam z radostnim čustvom, da ste storili tako staršem, kakor meni, neprecenljivo uslugo!«

XI.

Drugi dan zvečer ob osmih je Gracija z zavojem denarja obiskala Stapletona.

Zaradi varnosti sta jo spremljala dva redarja, ki sta šla z njo notri do vrat.

Gracija je že dopoldne hodila tam, toda Stapletona ni bilo doma; rekli so, da se ban-
kir pred večerom ne vrne.

Se enkrat je govorila z gospo Stapleton, a brez uspeha. Uboga dama je bila po neuspehu prejšnjega večera popolnoma obupana in je prebila ves dan v sobi, kjer je vedno jokala.

Gracija je bila prepričana, da je njena žalost odkritosrčna. Prepričana je bila, da gospa Stapleton nima nič skupnega s skrivnostnimi cigaretami. Tudi Valentin ni dal o tem pojasnila. Odločno se je protivil temu, da bi razložil, kako so prišle cigarete v sobo, in niti tega ni maral povedati, zakaj mu je Mari Lanahan pisala, da uniči cigarete. Odgovoril je, da se to tiče edino pestunje in njega, in je izjavil Graciji, da odgovor na to vprašanje z najdenjem otroka nima sploh nič skupnega.

Stapleton je čakal v knjižnici, ko je Gracija vstopila. Policijski šef mu je telefonično sporočil, da je denar rešen in ga dobi nazaj. Druga ni vedel, izvemši to, kar mu je prejšnji večer Duvall povedal. Zato je bil očitno slabo razpoložen.

Gracija je položila denar na mizo.

»G. Stapleton, tu je vaših sto tisoč dolarjev,« je dejala.

Bankir jo je ježno gledal.

»Gospodična, ne morem vam izreči zahvale, da ste mi to vrnili,« je grmel. »Ali vas nisem najbolj odločno prosil, naj se policija ne vti-
ka v to zadevo?«

»Res je, g. Stapleton, toda mi smo storili, kar se nam je zdelo v vašo korist najboljše.«

»Bodite tako dobri, in zaposlite vaše misli s čim drugim, ne pa z mojimi interesi! Za te bom sam skrbel. Ako bi bili stvar pustili, po-
tem bi bil moj sinček že tukaj.«

»In ti ljudje... zločinci, ki so ga ugrabili, bi ostali na svobodi in bi jutri na novo začeli to igro.«

Stapleton je za trenutek molčal.

»Kako se je sploh to zgodilo?« je naglo vprašal.

Gracija mu je vse povedala.

»Pravi vzrok našega neuspeha je, mislim, vaš šofer, Franc, in sedaj mu je pojasnila vzrok svoje sumnje.«

Stapleton je ostrmel.

»Meni se je zdelo, da je fant pošten.«

»Kje je sedaj?« je vprašala Gracija.

»Prosil je dovoljenje, da bi smel obiskati sorodnike. Ker ga danes zvečer ne potrebu-
jem, sem ga pustil.«

»Ohi! Potem lahko doznamo marsikaj. Te-
ga človeka močno opazujejo.«

Medtem ko je Gracija to rekla, je stopila v sobo hiša.

»Neki gospod je zunaj, ki želi govoriti z vami, g. Stapleton,« je dejala.

»Kdo je?«

»Imena ni povedal. Le toliko je rekel, da je zadeva važna.«

»Kje je sedaj?«

»V sprejemni sobi.«

Stapleton je vstal.

»Oprostite za trenutek,« je dejal in šel v sosedno sobo.

Knjižnico je vzel s sprejemno sobo kra-
tek hodnik, neke vrste slepa soba, ki je bila pregrnjena s težkimi zavesami. Gracija je mirno sedela in čakala; opazila je, da jasno
sliši, kar se v drugi sobi godi. Za trenutek je
mislila na to, da bi šla v predsobo, ko sta ena
ali dve besedi vzbudili njeno pozornost in je
takoj šla k zavesi, kjer je prisluškovala zelo
zanimivemu pogovoru.

Mož, ki je povpraševal po Stapletonu, je
stal v sprejemni sobi, blizu enemu širokemu
oknu, odkoder je bil razgled po ulici. Bil je
visok in dovolj pleh, Gracijino pozornost pa
je najbolj vzbudila gosta črna brada. Takoj je
spoznala v njem človeka, ki je splezal v Va-
lentinovo sobo in je ukradel cigarete in ki je
pozneje vodil avtomobil, v katerem je bila
Gracija prepeljana nazaj v Pariz.

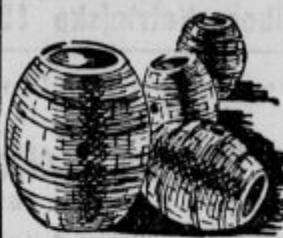
Mirno in odločno je govoril Stapletonu, ko
da ne govori o bolj važni stvari, kakor recimo
o vremenu.

Zahtevajte za Vaše šimice in tapetirane pohištvo
ZIMO samo s zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

**ZADRUŽNA TOVARNA
ŽIME
STRAŽIŠČE
PRI KRANJU**

Náša šima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, na diši, je brez
maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu s najmoder-
nejšimi stroji in aparati.
Odklanjajte šimo iz prepovedanih sušarskih obratov, ker je slabo in nehygi-
ensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej
se zaredijo moli in mrčes.
Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!
Zato zahtevajte samo **STERILIZIRANO**
šimo s zaščitno znamko

FRANC PIRC strojno
Dravje - Ljubljana sodarstvo

Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih
sokov, barve in olja, Kadi za namakanje, spe-
cijalne kadi za mlekarne in kemično industrijo.
IMPREGNIRANJE sodov. Strokovna popravila.
Nizke cene. — Točna in solidna postrežba.

„SLOVENECE“

NA 10 STRANEH, JE
NAJVEČJI, NAJBOLJŠI
IN NAJBOLJ RAZŠIRJENI
SLOVENSKE DNEVNIKI

Obiskovalci Maribora!

POHIŠTVO!

E. ZELENA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Ob prenovitvi trdnice nam je danes
mogoče po izredno nizkih cenah nuditi
najnovejše modele spalnic, jedilnic,
kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite
se zaupljivo na nas in prepičajte se
sami o nizkih cenah in solidni izdelavi.
Dobite pa tudi vse na obroke!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so
v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

ZAHVALA. Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem,
ki so z nami sočustvovali in spremili v tako velikem šte-
vilu našega dobrega soproga, očeta, starega očeta, strica
in tasta, gospoda

ANTONA GROMA
strojarskega mojstra

ter mu pokrili grob s cvetjem in venci, izrekamo našo
najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr.
Demšarju za požrtvovalni trud in skrb, da se mu je po-
daljšalo življenje. Nadalje se zahvaljujemo g. župniku
Pečniku, g. kaplanu za prijazne obiske in tolažilne besede,
gasilski četni, pevskemu društvu ter prav vsem ostalim, ki
so našega draga pokojnika spremili na njegovi zadnji
poti. Lepa hvala za vence in šopke!

Ziri, dne 3. novembra 1939.

Zalujoča soproga s hčerko in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem in vsakemu iskrena hvala za vse,
kar ste storili v počastitev spomina
našega zlatega papana

FORTUNATA LUŽARJA

Ljubljana, dne 4. novembra 1939.

ZALUJOČI OTROCI

ZEPHIR TRAJNOGOREČE
PEČI

Zahtevajte brezplačni prospekti od tovarne:
ZEPHIR D. BEOGRAD
POŠTNI PREDAL 750

SAMOPRODAJA:

v Ljubljani:
VENCESLAV BREZNIK
v Celju:
D. RAKUSCH
v Mariboru:
PINTER in LENARD
v Ptuju:
ANTON BRENCIČ
v Brežicah:
LÖSCHNIGG in SCHMIDT

Novost!

Cenj. gospodom naznanjam, da sem odprl
na Tyrševi cesti št. 15

v hiši kavarne »Evropae«

higijensko in moderno urejen brijski salon za
gospode. — Postrežba točna. — Za cenj. obisk
se vlijudno priporoča

Rudolf Knol.

Poslovodjo (-kinjo)

sprejemmo v trgovino z mešanim blagom na
deželi. Pogoji: poštenost, dobra spravevala in
možnost kavcije. Služba stalna. Ponudbe po-
slati upravi »Slovenec« pod št. 17.176.

Kolesa Najnovejši otr. vozčki

motorji
trickiji
šivalni
stroji

Igralni vozčki, akroji, avtomobilčki, koles, deli

Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4
Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 26.

Kupujemo šipek
po najvišjih dnevnih cenah

Salus d. d., Ljubljana

Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varnite se potvorbi!

Zaščitni znak

Razpis

Občina Sv. Križ pri Mariboru, srez Mari-
bor levi breg, razpisuje pogodbeno mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje šole ali
njej enake strokovne šole.
Prošnje je vložiti do 1. decembra 1939 pri
tej občini. Prednost imajo organisti.

Občina Sv. Križ pri Mariboru,
24. oktobra 1939. Št. 1211.

KRANJ

Vse za šolo

ljudsko, meščansko, srednjo itd.
ter vse pisarniške potrebščine
in devotionalije dobite v po-
družnici

Jugoslovanske knjigarne
v Kranju
(Majdičeva hiša — sodnija)

ZAHVALA. Vsem, ki ste sočustvo-
vali z nami ter spremili na njegovi
zadnji poti našega draga pokojnika

IVANA GROSA

najprisrčnejša zahvala. Prisrčno se
zahvaljujemo g. prim. dr. Rakovu,
godbi »Zarja« in strežništvu splošne
bolnišnice, ki so res požrtvovalno laj-
šali trpljenje pokojnika. — Sv. maša
zadušnica bo darovana v cerkvi Mar.
Oznanjenja v ponedeljek 6. t. m. ob
½8 zjutraj.

Ljubljana, 5. novembra 1939.
Grosve.

„Ali gospod Pajk, ta
klobuk je ravnotako
dobre kvalitete!“

„Oprostite! Jaz
hočem imeti iz-
recno klobuk
znamke

„HINKO“

(Dobijo se samo
v KRANJU
poleg farne
cerkve)

A. I. VOVK MODNA
TRGOVINA

KLOBUKI

Največja izbira
na Gorenjskem

Ljudska posojilnica
v Celju

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%
na trimesečno odpoved pa po 5%

★

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove!
Dovoljuje posojila in trgovske kredite

Po vaši želji Vam izdela
Knjigoveznica
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II

v svoji štatalnici razne poslovne knjige, ako niso že
v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška
deja, posebno razne vezave od preprostih do raz-
košnih oblik.

Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic,
pesov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega
blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

Cene skrajno nizke.
Poslužite se!

ZAHVALA. Za številne izraze iskrenega sočutja ob
smrti našega nepozabnega soproga, očeta in starega očeta,
gospoda

Lužar Jožeta
zvaničnika državne bolnišnice

se vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebna zahvala gosp.
dr. Merčunu za skrbno zdravniško nego, vsem darovalcem
cvetja in vencov ter vsem mnogoštevilnim, ki so ga na
zadnji poti spremljali.

Ljubljana, dne 4. novembra 1939.

Zalujoča rodbina Lužarjeva.

Zahvala

za počastitev osebnosti, življenja, dela, vrlin in kreposti
našega preljubega

Albina Bevca

glavnega univ. arhivarja in rez. vojnega činovnika III. kl.

ob njegovi prerani smrti.

Ko smo se med dolgo in težko boleznijo bali za nje-
govo dragoceno življenje, so se nam pridružili iskreni pri-
jatelji, ki so nam bili z upom in tolažbo ob strani.

Ko smo ga položili na mrliški oder, so ga premnogi
kropili, se poslavljali od njega, ga obsipavali s cvetjem in
mu posvečali najlepše misli.

Ko smo ga spremljali do preranega groba, so šle z
nami množice uradnih predstavnikov z gg. rektorjem, pro-
rektorjem in profesorji univerze ter zborom oficirjev na
čelu, uradništva univerze, stanovskih tovarišev, društvenih
odposlancev, prijateljev in znancev in ga nad vse iskreno
počastile. Za vse to se prav prisrčno zahvaljujemo!

Zahvaljujemo se rektoratu univerze in njenemu urad-
ništvu za obmrtnico, garnizonski upravi za odreditev po-
greba z vojaškimi častmi, Akademskemu pevskemu zboru
za prelepo žalno petje, ki je pokojnika spremilo v njegov
večni mir, pisatelju g. Franu Albrehtu, ki je ob odprtem
grobu izgovoril v slovo pesem o čistem prijateljstvu, s
katerim je bil pokojnik tako udano navezan na svoj pri-
jateljski krog, in gg. novinarjem za tople in s prijateljs-
skimi čustvi pisane nekrologe in poročila o zadnjem slovesu.

Zelo smo hvaležni gg. zdravnikom in sestram Zavoda
za raziskovanje in zdravljenje novotvorb, ki so dajali po-
kojniku svojo pomoč in nego v zavodu.

Maša zadušnica za preljubim pokojnikom bo v torek
7. novembra 1939 ob 7 v župni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 4. novembra 1939.

Bevčevi

Prosvetne
bukove in
brastove

PARKETE

dobavlja po
najugodnejših
pogojih

REMEC-ČO. KAMNIK

LJUBLJANA

Prvi filmi s slovenskimi napisi

Prosvetna zveza posveča zadnja leta veliko pažnjo filmu in kinu. V prizadevanju za dober film je šla tako daleč, da si je nabavila celo vse potrebne aparature za snemanje zvočnih filmov. Izdelava slovenskih zvočnih filmov pa je seveda silno draga in bi bila možna le z velikimi podporami, ki so bile obljubljene, a so, žal, ostale le obljubljene. Zato zaenkrat Prosvetna zveza še ne more začeti izdelovati izvirnih slovenskih filmov, vendar bo ta načrt ostal kot vodilo za bodočnost, ker bodo slovenski filmi izrednega propagandnega pomena za nas ne samo v državi, ampak tudi v tujini. Posebno dobrodošli pa bi bili tisočim naših izseljencev v najrazličnejših deželah v širnem svetu.

Pač pa je Prosvetni zvezi uspelo, da je za letošnje kino-sezono nakupila v zamejstvu lepo zbirko filmov, ki so pri kritiki dosegli dober uspeh in ki bodo vsi prav primerni, da se uvrstijo v programe kinogledališč v Jugoslaviji. Filmi so bili nakupljeni na Češkem, v Nemčiji, Italiji in Franciji ter bodo razpečevani po državi pod firmo »Emona-film«. Izposojevalnica za leto 1939-40 bo imela na razpolago sledeče filme: »Entente cordiale«, zvočni vefilm, ki kaže pristranski spozrazum med Anglijo in Francijo; Med štirimi steni; Od Mayerlinga do Sarajeva; Vdova; Pesem v vetru; Jean Doré; Materina radost in boli Šola, zaklad življenja; Veselo siromaštvo; Na okrajnem sodišču; Strogo prepovedana ljubezen; Ob zatonu življenja; Življenjski sedanje sv. očeta Pija XII. in kulturni film o Florenci.

V kratkem bo kino Union vrtil prvi film te izposojevalnice, ki bo vse svoje filme opremila s slovenskimi napisi. V našem kinematografskem življenju bo to brez dvoma pomemben dogodek. Doslej smo se morali zadovoljiti le z napisi v srbohrvaščini, ki so bili večkrat zelo površni in jezikovno slabi. Slovenski napisi bodo prav gotovo olajšali razumevanje vsebine filma. Prvi film s slovenskimi napisi nosi naslov »Na okrajnem sodišču«, kjer ima glavno vlogo znani Hans Moser. Pripravljeni smo, da slovenskim filmom ne bo treba očitati jezikovnih površnosti in napak, kakršnih smo bili vajeni doslej, in da bodo slovenski napisi zgled tudi drugim izposojevalnicam, da bodo poskrbele za jezikovno čiste napise, čeprav ne bodo v slovenščini.

1 Križanske moške kongreganiste vlijudo vabimo, da se jutri v ponedeljek 6. novembra udeležijo sv. maše, ki se bo v družbeni cerkvi ob 6 darovala za rajne ude Križanske moške Marijine družbe. Med sv. mašo skupno obhajilo.

1 Rokodelsko društvo. V sredo, dne 8. novembra 1939, bo ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12 predavanje o Zavodu za pospeševanje obrti. Predaval bo g. Ivan Ogrin, predsednik zavoda. Vsakemu obrtniku je nujno potrebno, da se udeleži predavanja, da spozna pomen Zavoda za pospeševanje obrti, njegovo dosedanje 10 letno delovanje in program dela za bodočnost.

1 Nedelja v drami. Izmed vseh mladinskih iger je brez dvoma otrokom najbližja in med njimi tudi najbolj priljubljena »Snežulčica«. Staro pravljico, ki je last vseh narodov, je napisal Pavel Golia v lepih verzih in presadil na slovenska tla. Otroci jo imajo silno radi, zato opozarjamo starše na to popoldansko predstavo v naši drami, za katero veljajo mižlane cene od 20 din navzdol. — »Neopravičena urac« je najsajnejša komedija, kar jih je bilo zadnja leta v drami. Ponovila se bo drevi ob 20 pri znižanih cenah.

koncertiral. V vseh svetovnih glasbenih in kulturnih centrih je nastop pianista Friedmana redko izreden slučaj. To velja tembolj za naše mesto, ker pri nas nimamo ravno preveč koncertov, na katerih nastopajo najbolj priznani svetovni umetniki. Predvsem opozarjamo na Friedmannovo izvedbo Chopinovih del. Podrobni spored se dobi v knjižarni Glasbena Matica, kjer so na razpolago tudi vstopnice po običajnih koncertnih cenah. Začetek ob 20 v veliki filharmonični dvorani jutri, v ponedeljek ob 8 zvečer.

Zobni atelje dentist Ivan Radovan se je preselil iz Šelenburgove ulice v književno ulico 4/L

1 Ekskurzija tiskarjev v tovarno »Motvoza in platna« v Grosupljem. Nedavno je napravila sekcija tiskarjev grafične organizacije v Ljubljani poučno ekskurzijo na Grosuplje, kjer so si tiskarji ogledali tovarno motvoza in platna, ki že več let uspešno deluje. Ta tovarna je tembolj zanimiva, ker je zrasla s slovenskim denarjem in je delo slovenske podjetnosti, ki je zlasti na Dolenjskem zelo redka, saj je ta tovarna edina večja tekstilna tovarna na Dolenjskem in prav dobro uspeva. Tiskarjev, ki se sami zelo dobro razumejo na tovarniške obrate, je vodil po tovarni sam ravnatelj g. Dular in je ljubezljivo razkazal vse stroje v obratu. Tiskarji so se mogli posebno prepričati, da so vrvi in platno, ki jih izdeluje tovarna, v resnici kar najboljši in da po pravici zaslužijo vsi izdelki tovarne sloves, ki ga uživajo.

1 Ne pozabite danes na »Brezdomce« v kinu Union! Samo še danes in jutri bo na sporedu kina Union film »Brezdomci«, film, ki ga je tako ljubljanska kritika, kakor tudi publika imenovala najboljši in vsebinsko najboljši film sezone. Zato naj nihče ne opusti ogleda »Brezdomcev«, danes je skoraj zadnja prilika! Dva izvrstna igralca Spencer Tracy in Mickey Rooney sta v svojih vlogah nepozabna.

1 Jugoslovanska katoliška esperantska liga obvešča svoje člane, da so redni sestanki lige

Najlepši, vsebinsko najgloblji, nepozabni film Ne zamudite!
o »ptičkih brez gnezda« — o »brezprizornih«
Spencer Tracy v vlogi očeta **Kino Union**
Mickey Rooney eden od znamenitih **BREZDOMCI**
sirot v lemeštni ulici **Tel. 22-21** Tega filma ne boste pozabili vse življenje!
Predstave ob 10.30 dopoldne (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Živahno prosvetno delo na Ježici

Ježica, 4. novembra. Vse naše kulturne organizacije so dajale meseca septembra in oktobra obračune o svojem delu v poslovl. letu 1938/39. Zaradi posebnih dogodkov v mesecu septembru je bila večina obč. zborov šele v oktobru. Kot zadnja pa je sklicala svoj redni letni občni zbor še matica našega katol. društvenega življenja, naše Kat. prosvetno društvo.

Na občnem zboru je bilo zlasti ugotovljeno, da je bilo vse kat. prosvetno delo v preteklem poslovl. letu v naši fari smotno povezano, za čemer smo stremeli že vsa zadnja leta. Fantovski odsek, ki je pravno že nekaj let popolnoma samostojen, kakor tudi Dekliški krožek, ki se je delno, že tudi osemosvojil, sta vse leto rada uravnavala vse svoje notranje kakor tudi zunanje delo skladno s farnim društvenim prosvetnim programom, ki smo ga na več skupnih sejah in sestankih lanske jeseni postavili. Društveni predsednik je tako na občnem zboru lahko popolnoma pravilno ugotovil, da je vplivala popolna osemosvojitve FO in delna osemosvojitve DK na osrednjo društveno matico dobrodejno in razbremeniljo. Nadalje je bilo samo logično, da so vso silo ostalega dela v društvu osvojili odseki, kakor knjižnični, pevski, dramski itd. Delo osrednjega odbora je bilo zatežajev v prvi vrsti vodilno in uravnavajoče in kot tako namenjeno splošnemu celotnega katol. prosvetnega programa naše fаре.

V preteklem poslovl. letu je v glavnem dala smer vsemu delu 30 letnica prosvetnega društva; kar je bilo prireditve izven tega okvira — in tudi te niso bile malostevilne — so imele v prvi vrsti značaj izpolnitve farnega katol. prosvetnega programa.

Uvod v društveno 30 letnico so tvorila predavanja iz naše društvene zgodovine kakor tudi predavanja iz zgodovine naše fаре, ki sta jih imela naš rojak g. kanonik dr. AL. Merhar in prof. J. Sever. Sama proslava 30 letnice je bila razdeljena na dva dni. Uvod v slovesne dni je bila sv. maša 2. julija in pa spominska svečanost na grobu našega društvene ustanovitelja pokojnega duhov. svetnika Simona Zupana, dočim je tvorilo jedro prireditve blagoslov skupne društvene in fantevske zastave dne 9. julija, ki je bilo združeno s slavnostnim zborovanjem ter telovadnim nastop z domačo ljudsko zabavo. Obširno poročilo o tem je že izšlo, zato o tem ne bomo tu več pisali. Le to naj povemo, da je pri prireditvi sodelovala vsa ježenska fara in da nam je prireditve dala mnogo pobud in jasnih smernic za novo razdobje v bodočnosti. Proslava ni bila samo naša največja domača prireditve v tem stoletju, marveč tudi ena največjih letošnjih prosvetnih manifestacij na Slovenskem. Priznanje zanjo nam je izrekel dr. Ant. Rožar; spomnil se nas je tudi naš škof dr. Gr. Rožman, minister dr. Krek, ban dr. M. Natlačen in dr.

Za zaključek še nekaj podatkov o FO, DK in o naši knjižnici. FO je med vsemi našimi društvenimi edinicami najbolj agilen. Šteje 141 članstva; med letom jih je na novo vstopilo 17; 5 pa jih je moral izključiti. Fantov. sestankov je bilo letos točno 40 in so bili prava pravcata ljudska univerza. Jedro sestankov so bila vprašanja duhovne rasti naših fantov, slovenska zgodovina in državljanska vzgoja. Iz te snovi so fantje tudi tekmovali. Fantovska »Čebelica« je imela 11.000 din prometa. Tudi v novem poslovl. letu bo vodil FO br. Dovč Jernej.

Dekliški krožek šteje 84 članstva. Priredil je 28 dobro organiziranih dekliških sestankov s primernimi predavanji za dekleta; medtem ko so imele vsake četrtke od 8—9 zvečer v prostorih Slovskevo

družbe, Aleksandrova c. 10 (skozi dvorišče I. nadstropje). Začetni esperantski tečaj se prične v četrtek, 9. novembra t. l. ob 8 zvečer v zgoraj imenovanem lokalu. — Vpiše se lahko še vsakdo. Učnina zelo nizka.

1 Tečaj za spremljevalke in oskrbovalke otrok, ki ga priredi mestni odsek za zaščito otrok s pomočjo mestnega fizikata, se prične v ponedeljek 6. t. m. ob 19.30 na šentjakovski šoli. Pouk bo ob isti uri v istih prostorih vsak ponedeljek, sredo in petek ter bo tečaj trajal kake tri tedne. Če bo dovolj prijavljenk, bodo enaki tečaji še za Okraje Vič, Moste, Bežigrad in Šiško na ondotnih šolah ter prijave za udeležbo sprejemajo upravitelstva tamkajšnjih ljudskih šol. Tečaji so poljudni in vsakomur dostopni ter brezplačni. Koristili bodo vsaki ženi ne glede na to, če bo izselitev otrok sploh kdaj potrebna ali ne.

1 V Ljubljani umrli od 27. oktobra do 2. novembra 1939: Rus Marija, 47 let, bolniška strežnica, Vidovdanska c. 9; Debelak Marija, 73 let, branjevka, Karlovska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Bahar Albina, 35 let, gostilničarka, Celovška c. 111; Šest Ljudmila, 27 let, služkinja, Sava 2 pri Jesenicah; Glinšek Frančiška, 70 let, zasebnica, St. Jurij pri Ljubljani; Slokan Albin, 28 let, delavec, Sv. Marko 25 pri Trbovljah; Gross Ivan, 69 let, žel. zvanik v p., Gosposvetska 13; Bricej Jakob, 60 let, občinski revež, Dobrunje; Preželj Frančiška, 41 let, dnarica, Studoc 2; Bohinjka Srednja vas; Šuštar Marija, 17 let, hči tesarskega pomočnika, Pot na Rakovo jelšo; Korbar Ivana, 50 let, žena tesarskega pomočnika, Požen 21, obč. Cerklje pri Kranju; Jensterle Janez, 15 let, sin tovarn. delavca, Pod Možakljo, Jesenice.

Dr. Robert Hlavaty

specialist zobozdravnik
zopet redno ordinira, Aleksandrova c. 4, pasaža

1 Tatvine v Ljubljani. Kratek zimski moški površnik, temnosive barve in z belimi pikami, vreden 500 din, je nekdo ukradel Filipu Zakavšku na klavnici. — Iz mizarske delavnice Avgusta Černe na Vodnikovih cesti je neznan tat v noči na 2. novembra odnesel celo zbirko mizarskega orodja, vrednega nad 1300 din. — Zrtev žeparja je postal Tršan Marija iz Ljubljane, ko je stopila iz dolenjskega vlaka na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Žepar ji je izmaknil usnjato ročno torbico, v kateri je imela 770 din gotovine, legitimacijo in nekaj drugih malenkosti.

Sezonskim delavcem!

Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti ponovno opozarja sezonske delavce v Nemčiji, da ves svoj prislužen denar pošljejo domov po pošti potom banke. Ta denar bodo dobili izmenjan po tečaju 14.30 din za marko, denarja pa, ki ga bodo prethotapili domov, ne bodo mogli zamenjati, ker ni registriran. S seboj naj delavci vzamejo samo 10 srebrnih mark, ki jih bodo v Mariboru lahko zamenjali pri Putniku. Delavci smejo v zadnjem mesecu poslati domov toliko denarja, kolikor ga manjka do skupne vsote, ki je v pogodbi določena do višine 400 mark. Za ostali denar pa naj kupijo, kar morejo s seboj prinesiti v paketu. Torej tudi kolosa, pisalne stroje, obleko in podobno.

Ministrstvo za pošte in telegraf je z odlokom št. 63.005 od 20. septembra 1939 na prošnjo Zveze poljedelskih delavcev dovolilo polovično voznišino na poštih avtobusih v Prekmurju vsem sezonskim delavcem, ki se vračajo iz Francije in iz Nemčije. Ta popust velja do 15. decembra, posluži pa se ga lahko vsi delavci, ki se lahko izkažejo s potnim listom ali s potrdilom policijske oblasti, da so se vrnili iz inozemstva. Ugodnost popusta velja samo za vozovnice, ne pa tudi za priljago.

Poštni avtobusi v Prekmurju vozijo od 2. novembra po novem voznem redu, v katerem so znatne spremembe. Na progi Murska Soba—Cankova—Rogaševci vozi avtobus po novem že ob 16 namesto ob 17.30 in sicer samo ob sredah, petkih in sobotah, ostale dni v tednu pa je ta zveza ukinjena. Avtobus odhaja poldrugo uro prej, da bodo potniki še pred nočjo doma. Na progi Murska Soba—Gornja Lendava vozi avtobus iz Murske Sobe že ob 12.15. Do sedaj je vozil ob 15.50. Na progi Murska Soba—Crensovi—Dolnja Lendava in Murska Soba—Dobrovnik—Dolnja Lendava ni nobenih sprememb in vozi avtobus po dosedanjem voznem redu.

Hace se je preselil na Štajersko

Pazljivost in vestnost, s katero so orožniki zasledovali znanega razbojnika Antona Hacea, ki se je prejšnje mesece potikal po Gorenjskem, sta bili najbrž vzrok, da je Hace spremenil polje svoje udejstvovanja. Za sedaj se je umaknil na Štajersko, odkoder prihajajo že prva poročila, da se ni pozabil svoje obrti. Tako so ugotovili v Ptuj, da je v lom v noči na 20. oktober v stanovanje Josipa Počkaja v Ptuj zagrešil Hace. V stanovanju si je nabral nekaj zlatnine, tako urne znamke Schaffhausen z verižico, vredno 1000 din. Odsel je nadalje srebrno žensko zapestno uro s okrasom, zlat ženski prstan s topazom, neka drugih drobnarij in nad 1300 din gotovine, tak da znaša celotna škoda 2600 din. Dan pred tem vlomom pa se je Hace oglašil pri urarju Kindlu v Ptuj in prodal nekaj zlatnine, za katero je bilo kasneje ugotovljeno, da jo je ukradel tudi v Ptuj. V noči je potem vlomil pri Počkaju in se potem najbrž nekaj dni potepal po pljuški okolici. 24. oktobra pa je zopet prišel k urarju in mu hotel prodati nekaj zlatnine, med drugim tudi zlat moški prstan s štiriglatim belim topazom. Ker je pa zaslužil nevarnost, je še pred sklenjeno kupčijo zapustil trgovino in se hitro odpravil s kolesom. Zlatnino je pustil kar v trgovini in so kasneje ugotovili lastnika. Le za zlati prstan ne vedo, čigav je. 28. oktobra pa je bilo vliomljeno v hišo Leopolda Lorberja iz Nove vasi v občini Radvanje pri Mariboru in je tat odnesel zlat poročni prstan, zlat prstan z okroglim briljantom, 340 din gotovine, zlato žensko zapestno uro in sivo moško obleko, vredno 1500 din. Odsel je še nekaj drugih drobnarij, tako da znaša škoda skoraj 4000 dinarjev. Sumijo, da je tudi to tatvino izvršil Hace, ki se je umaknil iz pljuške okolice, kjer mu je postalo že prevroče.

Ježica

Ne pozabite, da priredi danes popoldne ob 3 Dramatični odsek Katol. prosvetnega društva v Cerkevnom domu igr »Mlinar in njegova hči«, ki je njen čisti dobiček namenjen za povečavo naše farne cerkve. Cene so navadne; lahko pa za cerkev žrtvujete kak dinar več. Pridite, mi vas pričakujemo v velikem številu. Igra je lepa, smoter pa še lepši.

Kranj

Delo na savskem mostu. Te dni so končali z deli pri razširili cestišča in pločnikov na savskem mostu. Most je bil že izročen prometu.

Igralska družina Prosvetnega društva se že pridno pripravlja za svoj prvi nastop, ki bo sicer letos malo bolj pozen. Temu je bilo pač krivo to, da je bila doslej dvorana Ljudskega doma zasedena. Kot otvoritveno predstavo bodo igrali komedijo Rada Murnika: »Matajev Matija«.

Konj se je ubil. Posetniku in prevozniku Sircu Fr. v Kranju se je njegov konj na nepojasnjen način zaletel pred vhodom v hlev v zraven ceste stoječi zid. Konj je na mestu obležal in kmalu poginil. Lastnik trpi precejšnjo škodo.

Nosite »HINKO« klobuke!

Radi suma tatvine in izsiljevanja aretiran. Pred nekaj tedni smo poročali o nekem oženem predporekem pomočniku, ki je bil aretiran zaradi suma, da je pisal grozilno pismo, katero je imel skrivno v hlačnem žepu. Na policiji je prijavila neka Maver Franciška, vdova, posestnica in babica na Primskem, da ji je nekdo poslal grozilno pismo, v katerem neznane zahteva 5000 dinarjev nagrade. V pismu pravi, da v slučaju, da mu Maver Franciška ne bi hotela izročiti zahtevane vsote, bo pisec tega pisma prijavil policiji vso njeno nedovoljeno in protizakonito delo, za kar bo dobila prav gotovo nekaj let zapor. Aretiranec odločno zanika vsako zvezo z imenovanim grozilnim pismom. Obenem je bil aretirani osumljen tudi vlima in tatvine pri Golorej Heleni, 62 letni samski posestnici in branjevki, doma v Voklem pri Senturju. O tem smo poročali še pred dobrim mesecem in vsako poizvedovanje za tatvino je bilo doslej zaenot. Posestnica Golorej je v aretirancu spoznala vlomilca. Aretiranec je takrat odnesel vso zlatnino in vrednosti 5000 din in jo je nesel prodat k zlatarju in urarju R. Rusu v Kranju. To je potrdilo tudi sočeneje pri zlatarju Rusu, kjer so spoznali dotičnega prodajalca. Kljub temu pa aretirani vse taji.

Vojvoda Windsorski pred glavnim stanom nekje na Francoskem v pogovoru s francoskim generalom

